

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

ΕΚΦΡΑΣΗ-ΕΚΘΕΣΗ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ (Α' ΤΕΥΧΟΣ)

Επιμέλεια: ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κ. Μ. (ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ)

Α΄ ΤΕΥΧΟΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ

«Σκοπός της Παιδείας είναι να μας βοηθήσει να δώσουμε νόημα στη ζωή μας, να ερμηνεύσουμε το παρελθόν και να γίνουμε άφοβοι και ανοιχτοί στο μέλλον.»

Έρμαν Έσσε

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Ολοκλήρωση της
προσωπικότητας

Πνευματική καλλιέργεια

Αισθητική αγωγή

Ηθική διαμόρφωση

Κοινωνικοποίηση

Πολιτικοποίηση

Πολιτιστική ταυτότητα

Οικουμενική συνείδηση

Δια βίου Παιδεία

Ρόλος του εκπαιδευτικού

Ανθρωπιστική παιδεία

Τεχνοκρατική εκπαίδευση

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Παιδεία γενικά θεωρείται η μόρφωση, η ευρύτερη καλλιέργεια του ανθρώπου. Πρόκειται για το «κληροδοτούμενο από γενεά σε γενεά κεφάλαιο των πνευματικών αγαθών που σχηματίζεται μέσα στην ιστορία με τον ατομικό και συλλογικό μόχθο του ανθρώπου.» (Ε.Παπανούτσος)

Εκπαίδευση είναι η θεσμοθετημένη από το κράτος λειτουργία που έχει ως στόχο την παροχή συγκεκριμένων γνώσεων και την ανάπτυξη των διανοητικών και σωματικών δεξιοτήτων του ατόμου σε ειδικά ιδρύματα (το σχολείο, το πανεπιστήμιο και άλλους φορείς). Είναι ο δυναμικότερος φορέας της παιδείας, και αυτό εξηγεί το γεγονός ότι πολλές φορές η εκπαίδευση ως έννοια εξομοιώνεται με την Παιδεία.

Ανθρωπιστική παιδεία: πρόκειται για ένα πρότυπο παιδείας που στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξη των στοιχείων της προσωπικότητας του ατόμου (πνευματικών, ηθικών, ψυχικών) με τις ανθρωπιστικές αξίες (ελευθερία, αξιοπρέπεια, μέτρο, ανθρωπιά, δημοκρατία, δικαιοσύνη, ισότητα).

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ο όρος Παιδεία, με την ευρύτερη έννοια, δεν αναφέρεται, βέβαια, μόνο στο εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά συνδέεται

με έννοιες όπως η «μόρφωση», η «αγωγή», και η «κουλτούρα» και εμπεριέχει ένα πλήθος παραγόντων που επηρεάζουν την πνευματική ανάπτυξη και τη διαμόρφωση του ήθους και της συμπεριφοράς του ανθρώπου. Τέτοιοι παράγοντες (εκτός από την εκπαίδευση) είναι : η οικογένεια, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η θρησκεία, η τέχνη, η επιστήμη, οι θεσμοί και οι νόμοι της πολιτείας, το επάγγελμα και το κοινωνικό περιβάλλον.

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ως σύνολο των πνευματικών κατακτήσεων του ανθρώπου και συντελεστής της κοινωνικής ολοκλήρωσής του, η παιδεία αποβλέπει στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του νέου και την ομαλή ένταξή του στις κοινωνικές διαδικασίες. Πιο συγκεκριμένα :

1. Συντείνει στην πνευματική καλλιέργεια και αυτονομία του ανθρώπου
 - ο Εξασφαλίζει τη διεύρυνση των νοητικών δυνατοτήτων του (κρίση, αντίληψη, λογική, προβληματισμός) με την παροχή γνώσεων που επιτρέπουν την κατανόηση και ερμηνεία του φυσικού και κοινωνικού χώρου και τη διαμόρφωση μίας σφαιρικής και ολοκληρωμένης εικόνας του κόσμου.

- Ευνοεί τη συνειδητοποίηση και ανάπτυξη των έμφυτων κλίσεων και δεξιοτήτων του (αυτογνωσία) με στόχο τη διάπλαση δημιουργικής προσωπικότητας.
- Συμβάλλει στη διαμόρφωση συνειδητοποιημένων και κριτικά σκεπτόμενων ανθρώπων, ικανών να αντιστέκονται στο δογματισμό και την προκατάληψη, να επεξεργάζονται τις πληροφορίες και να διατηρούν την αυτονομία και την ιδιαιτερότητά τους.

2. Διαμορφώνει την αισθητική και ενισχύει την ευαισθησία του ανθρώπου

- Καθιστά το άτομο ικανό να διακρίνει την ομορφιά στην καθημερινή ζωή, να βιώνει το ωραίο, να αποφεύγει την τυποποίηση της εποχής μας και την κυριαρχία του ψυχρού ορθολογισμού.
- Καλλιεργεί τα αισθητικά κριτήρια και αυξάνει τη δεκτικότητα του ανθρώπου απέναντι στα ερεθίσματα του περιβάλλοντος.
- Εξευγενίζει το συναισθηματικό κόσμο του ατόμου παρέχοντας ποιότητα στις πράξεις και τη ζωή του.

3. Ενισχύει την κοινωνική φύση του ανθρώπου και την κοινωνική του συνείδηση

- Ασκει τον νέο στην ομαδική ζωή, την υπευθυνότητα και τη συλλογικότητα και

προετοιμάζει τη δημιουργική ένταξή του στο σύνολο.

- Ευνοεί την προσαρμογή του νέου σε ένα σύνολο αρχών και αξιών, που συνδέονται με την κοινωνική ζωή και συγκροτούν ένα σύστημα αναφοράς γι' αυτόν.

4. Ολοκληρώνει την ηθική υπόσταση του ατόμου

- Επιδιώκει τη διαμόρφωση ενός σταθερού κώδικα αξιών και συμπεριφοράς στις σχέσεις του ανθρώπου με τους άλλους, ώστε να έχει άξονες αναφοράς στη ζωή του και να προσανατολίζεται προς το ηθικά βέλτιστο.
- προβάλλει υψηλά ηθικά πρότυπα · διαμορφώνει ηθική συνείδηση και ορθά κριτήρια στο άτομο, ώστε να διακρίνει το δίκαιο από το άδικο και να οδηγείται στην αυτοβελτίωση βιώνοντας τις ανθρωπιστικές αξίες.
- στοχεύει στην κατανόηση της σημασίας των ηθικών αξιών για την κοινωνική συνοχή και την ευημερία της κοινωνίας.

5. Αναπτύσσει την πολιτική συνείδηση και τη δημοκρατική συμπεριφορά του ατόμου

- ενισχύει την επαφή με τους πολιτικούς θεσμούς και τις αξίες, τις δομές και την οργάνωση του πολιτικού χώρου και μεταδίδει τα στοιχεία του πολιτικού πολιτισμού μίας κοινωνίας.

- παρέχει ερεθίσματα πολιτικής σκέψης και προβληματισμού με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής κοσμοθεωρίας και την ιδεολογική συγκρότηση του ατόμου.
- εκπαιδεύει τους νέους στον δημιουργικό διάλογο, στην αποφυγή του φανατισμού και διαμορφώνει ελεύθερους, υπεύθυνους και ενεργούς πολίτες με δημοκρατικό ήθος.

6. Φέρνει τον άνθρωπο σε επαφή με τα επιτεύγματα του εθνικού και οικουμενικού πολιτισμού

- εξοικειώνει τους νέους με τις διάφορες εκφάνσεις του πολιτισμού (παράδοση, μνημεία, τέχνη, γλώσσα, αθλητισμός, κ.α), ώστε να τις εντάξουν στη ζωή τους, αναπτύσσοντας τη γόνιμη σκέψη και πολιτιστική ταυτότητα μέσα από την επαφή με τα δημιουργήματα του εθνικού πολιτισμού.
- καλλιεργεί το οικουμενικό πνεύμα, μέσω της γνωριμίας με την πανανθρώπινη παράδοση και την κατανοηση της ενότητας του ανθρώπινου πνεύματος και του παγκόσμιου πολιτισμού.

7. Προετοιμάζει τον νέο για την επαγγελματική του σταδιοδρομία

- εφοδιάζει τον νέο με την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία, προκειμένου να ανταπεξέρχεται στον αυξημένο επιστημονικό και επαγγελματικό ανταγωνισμό της εποχής.
- προσανατολίζει τον νέο επαγγελματικά σύμφωνα με τις έμφυτες κλίσεις και επιθυμίες του, αλλά και τις κοινωνικές συνθήκες και

ανάγκες, ώστε να εξασφαλίσει την οργανική ένταξή του στις παραγωγικές δομές.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Παρά τις κατά καιρούς δομικές αλλαγές και την πρόοδο που συντελέστηκαν στα εκπαιδευτικά μας πράγματα τα τελευταία χρόνια αποτελεί κοινό τόπο ότι οι εγγενείς αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος και χρόνια προβλήματα υπονομεύουν τον ρόλο του.

Κύρια προβλήματα είναι :

1. Αδυναμία της εκπαίδευσης να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις της εποχής μας

- ανεπαρκής υλικοτεχνική υποδομή, ελλείψεις σε τεχνολογικά μέσα και καθυστέρηση στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.
- ελλιπής επιμόρφωση και κατάρτιση εκπαιδευτικών.
- απουσία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και οργάνωσης.

2. Αναντιστοιχία της εκπαίδευσης με τις ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας

- έλλειψη οργανωμένου επαγγελματικού προσανατολισμού, λεπτομερούς και έγκυρης ενημέρωσης για τις προοπτικές των σχολών - σύμφωνα με τις ανάγκες της εποχής - και τα κορεσμένα επαγγέλματα.

- μαζικός προσανατολισμός των νέων στα Α.Ε.Ι., με αποτέλεσμα το πλήθος των άνεργων πτυχιούχων και την υποβάθμιση των τεχνικών-χειρωνακτικών επαγγελμάτων.
- υποβάθμιση της αξίας των πτυχίων και της λειτουργίας των πανεπιστημίων.

Συνέπειες είναι η όξυνση των κοινωνικών προβλημάτων και η διαιώνιση της χαμηλής παραγωγικότητας της ελληνικής οικονομίας.

3. Εξετασιοκεντρικός χαρακτήρας του εκπαιδευτικού συστήματος

- χρησιμοθηρική αντιμετώπιση της γνώσης και καλλιέργεια του ανταγωνισμού και της βαθμοθηρίας.
- μηχανική αποστήθιση έτοιμων γνώσεων και παραμέληση της κριτικής ικανότητας και της προσωπικής αναζήτησης της γνώσης.
- μετατροπή του σχολείου σε διαρκές εξεταστικό κέντρο, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να επιτελέσει τους πλατύτερους παιδευτικούς στόχους.
- μετάλλαξη του Λυκείου σε «προθάλαμο» των Α.Ε.Ι., με συνέπεια να κινδυνεύει να απολέσει τον αυτοτελή του ρόλο ως βαθμίδα της Γενικής Παιδείας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στις αυξημένες απαιτήσεις της τεχνολογικά προηγμένης εποχής μας και να διαμορφώνει ανθρώπους με δεξιότητες και δημιουργική σκέψη, αποτελεί μία πρόκληση για την ελληνική κοινωνία. Για την επίτευξη αυτού του στόχου επιβάλλεται:

1. Εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στο σχολείο

- χρήση των νέων τεχνολογιών που παρέχουν απεριόριστες δυνατότητες μάθησης και ωθούν την εκπαίδευση σε ενδιαφέρουσες αλλαγές.
- εξοικείωση του μαθητή με τις νέες τεχνολογίες, ώστε να είναι προετοιμασμένος για τις υψηλές απαιτήσεις της τεχνολογικής εποχής μας.
- εκπαίδευση του νέου στην αξιολόγηση, την επιλογή και κατανόηση των πληροφοριών.

2. Νέος ρόλος του εκπαιδευτικού στο σχολείο της δημιουργικότητας

- αλλαγή του ρόλου του εκπαιδευτικού, ώστε από απλός μεταδότης γνώσεων να μετατραπεί σε συντονιστή της μαθησιακής διαδικασίας.
- οργάνωση της διδασκαλίας με τρόπους που ενθαρρύνουν την πρωτοβουλία και τη συμμετοχή του μαθητή στο μαθησιακό περιβάλλον.

- ο έμφαση στη βιωματική μάθηση και όχι στην απομνημόνευση έτοιμων γνώσεων.

3. Απαγκίστρωση του σχολείου από τη χρησιμοθηρική αντίληψη

- ο αποσύνδεση του σχολείου από την ωφελμιστική αντιμετώπιση της γνώσης και το αγχώτικό πνεύμα των εξετάσεων, που επιβάλλουν τη στείρα απομνημόνευση. Έτσι, το σχολείο αναδεικνύεται ως χώρος δημιουργικότητας και ανάπτυξης της προσωπικότητας.

4. Σύνδεση εκπαίδευσης και οικονομίας

- ο μακροπρόθεσμος σχεδιασμός για της σύνδεση της εκπαίδευσης με την οικονομία. Δημιουργία νέων ειδικοτήτων που θα ανταποκρίνονται στα δεδομένα της αγοράς εργασίας και τις προοπτικές της οικονομίας.
- ο ενίσχυση του φορέα του επαγγελματικού προσανατολισμού των νέων με λεπτομερή πληροφόρηση και ενημέρωση για τα κορεσμένα επαγγέλματα και τις επαγγελματικές προοπτικές.
- ο παροχή δυνατοτήτων και προϋποθέσεων στον νέο, για να αντεπεξέλθει σε ένα ανταγωνιστικό παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

5. Διαμόρφωση πολυπολιτισμικής συνείδησης

- ο εισαγωγή νέων μαθημάτων με αναφορές σε σύγχρονα θέματα, όπως, για παράδειγμα, στα ανθρώπινα δικαιώματα και προσαρμογή των σχολικών βιβλίων στις απαιτήσεις που επιβάλλει η ευρωπαϊκή ενοποίηση και η

πολυπολιτισμικότητα : προβολή της ευρωπαϊκής ταυτότητας και απαλοιφή στερεοτύπων με στόχο την αποδοχή της διαφορετικότητας.

- ο ανάδειξη της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας κάθε λαού, αλλά και των στοιχείων που συνδέουν τους λαούς μεταξύ τους.

ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ

Ορισμός : είναι η αδυναμία του ανθρώπου να διαβάζει, να γράφει , αλλά και η γενικότερη αδυναμία του να αντιλαμβάνεται τα προβλήματα του περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο ζει, και να έχει σαφή αντίληψη των πολιτικών του δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Μορφές

οργανικός (άτομα που δε φοίτησαν στο σχολείο)

λειτουργικός (άτομα που ενώ έμαθαν να διαβάζουν και να γράφουν για κάποιους λόγους έχασαν την ικανότητα αυτή. Σήμερα με τον όρο αυτό εννοούμε την ανικανότητα του ανθρώπου να κατανοεί απλά , καθημερινά γεγονότα.)

Αίτια

Κοινωνικά:

- η ύπαρξη προκαταλήψεων, κοινωνικού και φυλετικού ρατσισμού, που κρατά παραγκωνισμένες τις κατώτερες κοινωνικές τάξεις και κλειστές τις γυναίκες στο σπίτι.
- ανεπάρκεια ευκαιριών μόρφωσης στην επαρχία.
- η μετακίνηση κοινωνικών ομάδων (τσιγγάνοι, νομάδες, κτηνοτρόφοι κ.α) καθιστά αδύνατη τη μόρφωσή τους.

Πολιτικά:

- η αδιαφορία της πολιτείας για την πραγματική εφαρμογή βασικής εκπαίδευσης.

Οικονομικά :

- το ελάχιστο ποσοστό που διατίθενται από το εθνικό εισόδημα για την παιδεία στη χώρα μας.
- οι οικονομικά ασθενείς τάξεις εξαναγκάζουν τα παιδιά τους να εργάζονται παρά να μορφώνονται.

Πνευματικά :

- το «αντιπνευματικό» κλίμα και η πνευματική οκνηρία.
- η έλλειψη σχολείων για παιδιά με ειδικές ανάγκες.
- η ελλιπής, αναχρονιστική και μη ελκυστική παιδεία.
- Η έλλειψη παιδαγωγικής κατάρτισης από τους εκπαιδευτικούς που οξύνει τις σχέσεις μεταξύ αυτών και των νέων με αποτέλεσμα κάποιοι να απογοητεύονται και να εγκαταλείπουν κάθε προσπάθεια για μόρφωση.

Γεωγραφικά αίτια :

- δε λειτουργούν σχολεία σε απομακρυσμένες περιοχές της χώρας, δυσπρόσιτα χωριά, ενώ οι συνθήκες δεν επιτρέπουν τη μετάβαση των παιδιών σε σχολεία κοντινών περιοχών.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Κοινωνικό τομέα :

- κοινωνική απομόνωση, κοινωνική υποβάθμιση, ένταξη στις κατώτερες κοινωνικές ομάδες, αποστασιοποίηση από τους άλλους. Αδυναμία να εκφράσει τις προσωπικές του θέσεις .
- φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας (βία , εγκληματικότητα, φανατισμός).
- εντείνονται οι κοινωνικές ανισότητες , δεν υπάρχει ισορροπία στην Κοινωνία..
- αδυναμία ανάληψης πρωτοβουλιών πάνω σε κοινωνικά θέματα λόγω της έλλειψης πληροφόρησης και αδυναμία κατανόησης.

Οικονομικό τομέα:

- οι αναλφάβητοι πλήττονται περισσότερο από την ανεργία.
- αμείβονται με χαμηλά ημερομίσθια.
- τα υψηλά επίπεδα των αναλφάβητων σε μια χώρα επηρεάζουν την παραγωγικότητά της , γιατί οι αναλφάβητοι δεν έχουν την απαιτούμενη επαγγελματική εξειδίκευση, αδυνατούν να

παρακολουθήσουν την αλματώδη εξέλιξη που παρατηρείται σε όλους τους τομείς .

Πολιτικό τομέα :

- απολιτικοποίηση , γιατί η απαιδευσιά καθιστά το άτομο ιδιοτελές, αδύνατο για ενημέρωση, ομαδοποιείται και οπαδοποιείται από τους πολιτικούς, χειραγωγείται.
- δυσλειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος , δεν αναπτύσσεται δημιουργικός διάλογος.

Πνευματικό τομέα :

- πνευματική στασιμότητα, «ακρωτηριασμός» της κριτικής σκέψης, περιορισμένη αντίληψη του κόσμου, αδυναμία αυτοπροσδιορισμού, αλλοτρίωση, εξάρτηση από δεισιδαιμονίες και προλήψεις.
- Πολιτιστική στασιμότητα, αφού δεν αναπτύσσονται οι τέχνες και τα γράμματα.
- Αγνοούν την ιστορία του λαού τους, του πολιτισμού του, μιμούνται άκριτα κάθε ελκυστικό και ξένο δημιούργημα.
- Αδυνατούν να επικοινωνήσουν με άλλους πολιτισμούς.

Εθνικό τομέα :

- κινδυνεύει η εθνική ταυτότητα και λόγω του μιμητισμού.
- παρασύρονται εύκολα από τον εθνικισμό.

Ηθικό τομέα:

- ύπαρξη περιορισμένων προτύπων και ιδανικών.
- αδυναμία εμβάθυνσης στις ηθικές αξίες , με αποτέλεσμα να παρασύρονται στην ανηθικότητα.

Ψυχολογικό τομέα :

- διακατέχεται από συμπλέγματα κατωτερότητας.
- δεν είναι ελεύθερος , γιατί η αμάθεια είναι η σκληρότερη σκλαβιά.
- Παθητικοποιείται και αδυνατεί να ολοκληρωθεί ως προσωπικότητα.

Τρόποι αντιμετώπισης

- ενδιαφέρον της πολιτείας και των διεθνών οργανισμών.
- οικονομική ενίσχυση των αδύνατων οικονομικά οικογενειών, για να μη σταματούν τα παιδιά τους από το σχολείο.
- κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων για ενήλικες αναλφάβητους.
- οργάνωση σχολείων για άτομα με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.
- ποιοτική εκπαίδευση που θα την καθιστά ελκυστική στους νέους :

- 1) εφαρμογή σύγχρονων παιδαγωγικών μεθόδων που θα βασίζονται στο διάλογο, στη συλλογικότητα.
- 2) εγχειρίδια με σύγχρονο παιδαγωγικό θέμα.

- 3) καλλιέργεια κριτικής σκέψης.
- 4) εκμετάλλευση της τεχνολογίας στην εκπαίδευση.

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Προγράμματα ένταξης

Εισαγωγή

Ζούμε σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από πολιτισμική ετερότητα. Αυτό σημαίνει ότι όλο και πληθαίνουν οι ιδιαίτερες πολιτισμικές ομάδες που ζουν ανάμεσα μας και συνεισφέρουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Ζούμε ταυτόχρονα σ' ένα κόσμο, στον οποίο η διαδικασία παγκοσμιοποίησης προχωρά με γρήγορους ρυθμούς.

Τα τελευταία χρόνια η ελληνική κοινωνία αντιμετωπίζει μια ιδιαίτερη πρόκληση: να διαμορφώσει κατάλληλες συνθήκες ζωής και εργασίας για τους παλιννοστούντες (νεοπρόσφυγες), τους αλλοδαπούς μετανάστες, τους τσιγγάνους και τους μουσουλμάνους.

Η de facto πολυπολιτισμικότητα που χαρακτηρίζει την ελληνική κοινωνία, όπως και τις κοινωνίες των άλλων χωρών, υπαγορεύει την ανάγκη υιοθέτησης νέων προσεγγίσεων στην εκπαίδευση, την κοινωνία, τις

διακρατικές σχέσεις και τη συνεργασία. Και αυτό γιατί η ελληνική κοινωνία, παρά τον πολυπολιτισμικό της χαρακτήρα, εξακολουθεί ουσιαστικά να λειτουργεί στη λογική της αφομοίωσης.

Ο αριθμός των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία καλύπτει μικρό μόνο μέρος των παιδιών σχολικής ηλικίας που ανήκουν σε αυτές τις ομάδες. Αυτό είναι αναμενόμενο, δεδομένων των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στην πλειοψηφία τους οι παλιννοστούντες και αλλοδαποί. Η κατάσταση επιδεινώνεται όσον αφορά ομάδες που ζουν και εργάζονται παράνομα στην Ελλάδα, ενώ ο χαρακτήρας της παραμονής τους στη χώρα μας θεωρείται προσωρινός.

Η φοίτηση των παιδιών αυτών στα ελληνικά σχολεία κάθε άλλο παρά είναι απαλλαγμένη από προβλήματα. Οι παλιννοστούντες και αλλοδαποί μαθητές αντιμετωπίζουν κατάρχας, όπως είναι αναμενόμενο, γλωσσικά προβλήματα. Συχνά η γλώσσα είναι και ο παράγοντας που τους εμποδίζει να αξιοποιήσουν το γνωστικό και πολιτισμικό κεφάλαιο που φέρουν από τα σχολεία όπου έχουν φοιτήσει, από το οικογενειακό περιβάλλον τους και από τις ευρύτερες εμπειρίες τους. Ωστόσο είναι αξιοσημείωτο ότι αρκετά παιδιά μιλούν ελληνικά σε ικανοποιητικό βαθμό, χωρίς αυτό να αποτελεί απαραίτητα παράγοντα βελτίωσης της σχολικής τους απόδοσης.

Η δεύτερη κατηγορία προβλημάτων που αντιμετωπίζουν αυτοί οι μαθητές αφορά οικονομικά

προβλήματα της οικογένειας, τη διαφορά νοοτροπίας και τις δυσκολίες μέχρι να συνηθίσουν να ζουν στην ελληνική κοινωνία.

Ειδικότερα, ο στιγματισμός των ομάδων που προέρχονται από την Αλβανία κυρίως, αλλά και χώρες της πρώην Σ. Ένωσης και η επικινδυνότητα της δομικής τους θέσης στην ελληνική κοινωνία, καθώς και των συμβολικών αναπαραστάσεων που σχετίζονται με αυτή τη θέση, εκφράζεται στις καθημερινές σχέσεις των παιδιών με τους συμμαθητές τους. Ρατσιστικές συμπεριφορές αντιμετωπίζουν ωστόσο και αρκετοί μαθητές που προέρχονται από άλλες χώρες.

Η θέσπιση λοιπόν των Διαπολιτισμικών Σχολείων σηματοδότησε τη νέα κατεύθυνση στην εκπαιδευτική πολιτική του Υπουργείου Παιδείας και αποτέλεσε την αρχή μιας μακράς πορείας για την εισαγωγή της διαπολιτισμικής προσέγγισης και εκπαίδευσης σε όσα το δυνατόν περισσότερα ελληνικά σχολεία.

Το Πρόγραμμα για την εκπαίδευση των παλιννοστούντων και των αλλοδαπών μαθητών συνδέεται με αυτή τη νέα φάση και αναλαμβάνει μαζί με άλλα προγράμματα το κύριο βάρος της ανάπτυξης και εφαρμογής της διαπολιτισμικής προσέγγισης στη σχολική πράξη, αλλά και την ευθύνη για ένα πιο ολοκληρωμένο σχέδιο διαπολιτισμικής εκπαιδευτικής πολιτικής και πρακτικής που θα αφορά όλη την εκπαίδευση, όλα τα παιδιά που φοιτούν στο ελληνικό σχολείο ανεξάρτητα από τη γλωσσική και πολιτισμική τους ιδιαιτερότητα.

Από το 1995 εμφανίζεται μια τάση κεντρικοποίησης των σχετικών πρωτοβουλιών σε μια προσπάθεια να αντιμετωπιστεί η σύγχυση και η φανερή δυσλειτουργικότητα του συστήματος. Ο Νόμος 2413 του 1996 κωδικοποιεί αυτή την τάση και εξασφαλίζει το αναγκαίο πλαίσιο για την εισαγωγή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα υπαγορεύει την ανάγκη διαμόρφωσης και εφαρμογής συγκεκριμένου οργανωτικού και λειτουργικού πλαισίου για τα Διαπολιτισμικά Σχολεία καθώς και ρύθμισης της σχέσης ανάμεσα στα Διαπολιτισμικά Σχολεία και στους υπάρχοντες θεσμούς μέσα σε ένα πλαίσιο συνολικών ρυθμίσεων.

Μία βασική διάσταση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι ο δυναμικός και ανοιχτός της χαρακτήρας. Για το λόγο αυτό, δίνει έμφαση στην "εκμάθηση της μάθησης", ταυτόχρονα όμως αντιλαμβάνεται τη μάθηση ως μία κοινωνική διαδικασία και όχι σαν συσσώρευση πληροφοριών. Στόχος είναι οι συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία να κατασταθούν αυτόνομοι, ενσυνείδητοι και ευαίσθητοι κοινωνικά χρήστες των γνώσεων τους σε πολλαπλά περιβάλλοντα.

Ως εκπαιδευτικοί έχουμε λοιπόν ένα δύσκολο και ευαίσθητο ρόλο στη διαδικασία που θα βοηθήσει τα παιδιά να αξιολογούν τις ίδιες τις στάσεις και συμπεριφορές τους, να αναζητούν αίτια, να προβληματίζονται, να αναγνωρίζουν τους μηχανισμούς δημιουργίας προκαταλήψεων, να μαθαίνουν να καταπολεμούν και τα δικά τους στερεότυπα. Με άλλα λόγια θα πρέπει να βοηθήσουμε τα παιδιά να ανακαλύψουν τα θετικά στοιχεία της διαφορετικότητας, τη σημασία του «εμείς», του

αλληλοσεβασμού, της συνεργασίας και της δημιουργικής επικοινωνίας. Καλούμαστε να λειτουργήσουμε εμπυχωτικά προς όλους τους μαθητές, παρατηρώντας προσεχτικά τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες, τις αντιστάσεις και τις επικείμενες συγκρούσεις μέσα στην ομάδα. Και σίγουρα δεν είναι εύκολο πάντα να τα καταφέρουμε . . .

Τα αναλυτικά προγράμματα των μαθημάτων του σχολείου, μας δίνουν τη δυνατότητα σε αρκετές ενότητες να αναπτύξουμε την έννοια της διαπολιτισμικής και αντιρατσιστικής διάστασης χωρίς αυτό να αποβαίνει εις βάρος των διδακτικών στόχων μας. Εξαρτάται από τη δική μας διάθεση να προσεγγίσουμε με πιο δημιουργικούς και πολύμορφους τρόπους τα θέματα της διδακτικής ύλης και εκτός από γνώσεις να προσφέρουμε στα παιδιά τη δυνατότητα να καταφεύγουν στην ευκολία των διακρίσεων και του αποκλεισμού.

Πρέπει όλοι μας, όσοι εμπλεκόμαστε στην εκπαιδευτική διαδικασία και κυρίως οι εκπαιδευτικοί μέσα στην τάξη, να αναδείξουμε το δικαίωμα του κάθε παιδιού και του κάθε ανθρώπου να έχει άλλη θρησκεία, άλλα μουσικά ακούσματα, άλλο πολιτισμό, άλλα ήθη κι έθιμα. Να σεβόμαστε και να αποδεχόμαστε τη διαφορετικότητα να βρίσκουμε αυτά που μας ενώνουν. Να σεβόμαστε και να αποδεχόμαστε τη μοναδικότητα του κάθε παιδιού. Να καταλάβουμε όλοι μας, ότι αυτό που ζούμε καθημερινά μέσα στην τάξη και μέσα στο σχολείο, με αυτή τη σύνθεση, είναι τελικά προνόμιο - αυτή η ανταλλαγή εμπειριών & βιωμάτων - κι όχι κοινωνικό πρόβλημα.

Βασικός στόχος όλων των προγραμμάτων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι όχι μόνο η κοινωνική ένταξη των παλιννοστούντων, αλλοδαπών, τσιγγάνων, μουσουλμάνων μαθητών και των οικογενειών τους (που ζουν σήμερα στην Ελλάδα) με σεβασμό στη διαφορά και στην προέλευση, αλλά και να συμβάλουν στη διαμόρφωση μαθητών ικανών να διαχειριστούν τη διαπολιτισμική πραγματικότητα και να επωφεληθούν από αυτή, στα πλαίσια βέβαια δημοκρατικών κοινωνικών αντιλήψεων και πρακτικών.

ΕΛΜΕ ΝΟΤΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Άλιμος, 29 Απριλίου 2012

Ανοιχτή επιστολή σχετικά με δημοσιεύματα της εφημερίδας "Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ" για τα διαπολιτισμικά σχολεία, καθώς και για την επίθεση που επιχειρείται εναντίον τους από φορείς της διοίκησης

Προς:

- Τον Υπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων,
- Κο Γ. Μπαμπινιώτη
- Τον Αναπληρωτή Υπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Κο Κ. Αρβανιτόπουλο
- Την Υφυπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Κα Ε. Χριστοφιλοπούλου

- Την Ειδική Γραμματέα Διαπολιτισμικής Εκπ/σης, Κα Α. Λινού
- Το Δ.Σ. της ΟΛΜΕ
- Το Δ.Σ. του ΚΕΜΕΤΕ
- Το Δ.Σ. της ΔΟΕ
- Προέδρους και εκπροσώπους πολιτικών κομμάτων
- Διευθυντές, αρχισυντάκτες και υπευθύνους έκδοσης των ΜΜΕ και των ηλεκτρονικών ΜΜΕ

Αξιότιμοι κύριοι,

Βρισκόμαστε στη δυσάρεστη θέση να καταγγείλουμε τη συντονισμένη επίθεση που κύκλοι της διοίκησης της εκπαίδευσης και των ΜΜΕ επιχειρούν εναντίον των διαπολιτισμικών σχολείων, και μάλιστα σε προεκλογική περίοδο, και ενώ η ΟΛΜΕ, η ΔΟΕ και το Συντονιστικό των Φορέων για τη Διατήρηση των Διαπολιτισμικών Σχολείων έχουν ζητήσει συνάντηση με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας για το θέμα. Το εντυπωσιακό είναι ότι η επίθεση αυτή ξεδιπλώνεται με τρόπο εντελώς ανοίκειο και ανορθόδοξο, μια και πρώτη φορά βλέπουμε στο χώρο της εκπαίδευσης τόσο «αγαστή» συνεργασία διοικητικών παραγόντων και δημοσιογράφων.

Συγκεκριμένα, την 1η Απριλίου, η εφημερίδα Καθημερινή δημοσιεύει άρθρο του συντάκτη της Απ. Λακκασά με τίτλο «Γκρίζες ζώνες στα Διαπολιτισμικά σχολεία». Ούτε λίγο

ούτε πολύ, στο άρθρο αυτό τα διαπολιτισμικά σχολεία χαρακτηρίζονται «γκέτο», «φάμπρικες χορήγησης παράνομων αδειών παραμονής σε αλλοδαπούς», «εστίες ανομίας», και οι μαθητές τους «ζουν στα όρια της παρανομίας», έχουν κάνει «κέντρο εξόρμησης» των «παράνομων δραστηριοτήτων τους» τα σχολεία, ενώ παράλληλα εμπλέκονται «σε βανδαλισμούς» και «πρόσφατα έκαναν πειραματική έκρηξη μηχανισμού που αποτελείτο από γκαζάκια»! Είναι χαρακτηριστικό ότι ο συντάκτης του άρθρου ουδέποτε έχει μπει στον κόπο να επισκεφθεί κάποιο έστω από τα διαπολιτισμικά σχολεία, ώστε να διαπιστώσει αν υπάρχει ψήγμα, έστω, αληθείας στις εξωφρενικές καταγγελίες του. Αν το είχε κάνει, θα έβλεπε παιδιά να μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα, να ετοιμάζουν θεατρικά και άλλα δρώμενα, να εκδίδουν σχολικές εφημερίδες -άλλωστε, έχουν πολλές φορές βραβευθεί για τις δραστηριότητες αυτές... Δεν το έκανε, όμως. Η πρόθεσή του ήταν άλλη. Δεν ήταν η πρώτη φορά που στοχοποιούσε τα διαπολιτισμικά στοιχεία. Στις 27 Νοεμβρίου 2011, σε άρθρο με τίτλο «Σχολεία με μειονότητα τους Έλληνες» είχε πάλι επιτεθεί εναντίον τους, χαρακτηρίζοντάς τα «σχολεία που κατάντησαν γκέτο», υιοθετώντας προφανώς την εξωφρενική άποψη που είχε περιλάβει στο άρθρο του, ότι «παρά τις καλές προθέσεις κατά τον σχεδιασμό τους, λειτούργησαν τελικά μόνο για τα παιδιά από μία χώρα ή από μία μειονότητα»!!! Την παντελώς αστήρικτη και ψευδή αυτή πληροφορία ουδέποτε ανασκεύασε ο κ. Λακασάς, όπως

δεν ανασκεύασε τα εξίσου εξοργιστικά περί «πειραματικών εκρήξεων μηχανισμών», στην απάντησή του στις 11 Απριλίου, στην επιστολή του Συντονιστικού των Φορέων για τη Διατήρηση των Διαπολιτισμικών Σχολείων προς την εφημερίδα. Αντίθετα, εξαπέλυσε καινούργιες συκοφαντικές κατηγορίες για τους μαθητές των σχολείων, όπως ότι «ζουν από το εμπόριο ναρκωτικών και το παρεμπόριο»!!! Η τακτική του να πετάς όλο και περισσότερη λάσπη, έτσι ώστε να έχεις σπιλώσει το στόχο σου ακόμα και όταν αποδειχτεί το ψεύδος των κατηγοριών σου, είναι εδώ και πολλά χρόνια γνωστή... και προκαλεί ανατριχίλα, αν σκεφτούμε ότι ήταν στο παρελθόν από τα βασικότερα πολιτικά όπλα του Ναζισμού, ότι «χρησιμοποιείται» από τον κ. Λακασά σε μία περίοδο που κάποιοι επιχειρούν να ενσπείρουν μέσα στην ελληνική κοινωνία ξενοφοβικά ανακλαστικά μαζί με το φόβο και το ρατσισμό, ότι στόχος αυτή τη φορά είναι σχολεία, και οι μαθητές που φοιτούν σε αυτά.

Και να σκεφτεί κανείς ότι μιλάμε για σχολεία που ιδρύθηκαν ώστε τα σημερινά παιδιά να είναι έτοιμα αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις των καιρών, και να ζήσουν σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται όλο και περισσότερο από πολιτισμική και γλωσσική πολυμορφία (όπως ζητείται και με το ψήφισμα 819/95 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου). Για σχολεία που είναι απαραίτητα για τη χώρα μας, όπως τονίζει και η ανακοίνωση της ΟΛΜΕ της 6-3-2012: «στην περίπτωση

κατάργησης διαπολιτισμικών σχολείων δεν διασφαλίζεται η αναγκαία υποστήριξη σε παιδιά που τόσο την έχουν ανάγκη... Και δεν μπορεί να αποτραπεί η σχολική διαρροή, που είναι βέβαιο ότι θα προκύψει με την κατάργηση αυτή»... Παρόμοιες διαπιστώσεις κάνει και το ψήφισμα της ΔΟΕ της 14-3-2012: η κατάργηση των διαπολιτισμικών σχολείων «...ουσιαστικά αποκλείει τα παιδιά των μεταναστών από την εκπαιδευτική διαδικασία. Τους στερεί το δικαίωμα στη γνώση και στη μάθηση, που είναι μια από τις βασικές διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας».

Αυτά λοιπόν τα σχολεία, με την τόσο σημαντική προσφορά στην Εκπαίδευση και την αρμονική ένταξη των αλλοδαπών μαθητών στην ελληνική κοινωνία, έχουν στοχοποιηθεί από τον κ. Λακωνιά... Δυστυχώς όμως, όχι μόνον από αυτόν.

Από την αρχή της σχολικής χρονιάς, άρχισε μια μεθοδευμένη προσπάθεια από τη διοίκηση της Εκπαίδευσης με πρωταγωνιστή τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης Αττικής κ. Ι. Κουμέντο. Ήδη από το περασμένο σχολικό έτος 2010-11, ήταν ο μόνος περιφερειάρχης εκπαίδευσης που ζήτησε, στα πλαίσια των συγχωνεύσεων-καταργήσεων των σχολείων, την κατάργηση όλων των διαπολιτισμικών σχολείων της περιφέρειάς του, με το αιτιολογικό τις λειτουργικές τους δαπάνες! Αν και το Υπουργείο δεν συμφώνησε με την

εισήγησή του, ο κ. Κουμέντος δεν το «έβαλε κάτω»:
δημιουργούσε φέτος συνεχή εμπόδια στη λειτουργία των
σχολείων (ωράριο εκπαιδευτικών, λειτουργία τμημάτων,
έλεγχος μαθητικού δυναμικού), ενώ παράλληλα
χαρακτήριζε «γκέτο» τα σχολεία στις συνεντεύξεις που
έδινε (βλ το άρθρο του κ. Λακασά της 27 Νοεμβρίου 2011)
και έκανε ό,τι περνούσε από το χέρι του για να εκφοβίσει
τους εκπαιδευτικούς και των διευθυντές των σχολείων...

Στις 15 Φεβρουαρίου ανακοινώνει και πάλι την πρόθεσή
του να καταργήσει ή να μετατρέψει τα διαπολιτισμικά
σχολεία της περιφέρειάς του σε σχολεία της γειτονιάς,
με δήλωσή του στον ιστότοπο esos, και ενώ δεν είχε
ολοκληρωθεί η διαδικασία που προέβλεπε το Υπουργείο
για την υποβολή προτάσεων σχετικά με τις συγχωνεύσεις
ή καταργήσεις σχολείων, που όριζε ότι οι εισηγήσεις
προϊσταμένων διεύθυνσης και δημοτικών συμβουλίων θα
συγκεντρωθούν και θα υποβληθούν στις περιφερειακές
διευθύνσεις μέχρι τις 24 Φεβρουαρίου, ακυρώνοντας στην
πράξη τη διαδικασία αυτή, εφόσον ο ίδιος είχε πάρει ήδη
τις αποφάσεις του!

Στις 2 Μαρτίου συναντήθηκε μαζί μας, παρουσία μελών
των Δ.Σ. της ΔΟΕ και της ΟΛΜΕ, και έδειξε ότι ήταν
αποφασισμένος να εξαλείψει τη λέξη «διαπολιτισμικό»
από οποιοδήποτε σχολείο της περιφέρειάς του, μέσω
αποχαρακτηρισμών και καταργήσεων, επειδή, σύμφωνα
με τη «διεθνή βιβλιογραφία» που μόνο ο ίδιος γνωρίζει,

τα σχολεία αυτά είναι «ξεπερασμένα»!!! Παράλληλα, ισχυρίστηκε ότι έχει σύμφωνες εισηγήσεις από τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και τους Δήμους, έδειχνε μάλιστα από μακριά την πρόταση κάποιου προϊσταμένου διεύθυνσης, χωρίς να τον κατονομάζει. Μέσα στη γενική κατακραυγή, παραδέχτηκε τελικά ότι δεν έχει στα χέρια του θετικές εισηγήσεις, και ότι η εισήγηση για την κατάργηση των διαπολιτισμικών σχολείων «είναι δική του»!!!! Ακόμα, στη διάρκεια της συνάντησης είπε πως και «δικά τους κτίρια να είχαν τα σχολεία», αυτός πάλι την κατάργησή τους θα πρότεινε- αποδεικνύοντας έτσι ότι τα κάθε λογής επιχειρήματα που είχε χρησιμοποιήσει έως τότε (λειτουργικά έξοδα, διεθνείς βιβλιογραφίες, μικρός αριθμός μαθητών, γκετοποίηση...) ήταν απλές προφάσεις που έκρυβαν την εμπάθειά του για τη δουλειά που κάνουν αυτά τα σχολεία με τους πρόσφυγες και τους μετανάστες!!!!

Και ενώ στις 7 Μαρτίου, κατά τη διάρκεια της συνάντησής μας με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας κ. Κουλαΐδη ακούσαμε ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν αποφάσεις για συνολικό κλείσιμο των διαπολιτισμικών σχολείων της χώρας, ο κ. Κουμέντος συνέχισε ακούραστος την «προσπάθειά» του να κλείσει τα διαπολιτισμικά σχολεία της δικής του περιφέρειας!!!! Που είναι κατά σύμπτωση η περιφέρεια με τον μεγαλύτερο αριθμό μεταναστών στη χώρα!...

Στις 19 Μαρτίου με επίσημο έγγραφο του με θέμα: «ενημέρωση για στοιχεία μαθητικού δυναμικού», ζητά από τα Διαπολιτισμικά Γυμνάσια και Λύκειο της περιφέρειάς του να του «αποστείλουν συμπληρωμένο τον επισυναπτόμενο πίνακα» μέχρι τις 23 του μηνός, στον οποίο τα σχολεία πρέπει να συμπληρώσουν τις διευθύνσεις διαμονής των μαθητών, τις χιλιομετρικές αποστάσεις των διευθύνσεων από τα σχολεία και το εάν η μεταφορά τους γίνεται με πούλμαν ή όχι... Κατά «σατανική σύμπτωση», πρόκειται ακριβώς για τα στοιχεία που ο κ. Λακασάς δημοσιεύει στην Καθημερινή στις 1 Απριλίου: «Στοιχεία που διαθέτει η "Κ" εμφανίζουν 40 μαθητές να φοιτούν στο διαπολιτισμικό σχολείο του Ελληνικού, παρότι διαμένουν στον Άγιο Νικόλαο, την Κυψέλη, τα Εξάρχεια, τους Αμπελοκήπους και την πλατεία Αττικής. Την ίδια ώρα υπάρχει διαπολιτισμικό σχολείο στην οδό Σουρμελή και Μάγερ, στην πλατεία Βάθης, όπου θα μπορούσαν να φοιτούν οι 40 μαθητές και να γίνεται εξοικονόμηση κονδυλίων...»!!!

Παραβλέπουμε το ότι το δημοσίευμα αποσιωπά το γεγονός ότι η νομοθεσία για τα σχολεία του Ελληνικού προβλέπει ότι δέχονται μαθητές από όλο το λεκανοπέδιο (γι' αυτό και τα μισθωμένα πούλμαν) καθώς και το ότι στην πλατεία Βάθης δεν υπάρχει Διαπολιτισμικό Λύκειο, οπότε η μεταφορά μαθητών από το κέντρο της Αθήνας δεν θα μπορούσε να αποφευχθεί, ούτε και η εξοικονόμηση κονδυλίων, βέβαια... Αυτά είναι άλλωστε

«ψιλά γράμματα» μπροστά στο «εύρος» της συνεργασίας μεταξύ του κ. Κουμέντου και του κ. Λακασά... Στις 23 Απριλίου, ωσάν να είχε διαβάσει το δημοσίευμα της Καθημερινής, ο κ. περιφερειάρχης αποστέλλει νέα εγκύκλιο στο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο του Ελληνικού, και ουσιαστικά «ζητάει τα ρέστα» γιατί το Γυμνάσιο γράφει τους μαθητές αυτούς, και δεν τους στέλνει, προκειμένου να «εξοικονομήσει κονδύλια», στη Σουρμελή και Μάγερ!!!!

Θα μπορούσε κάποιος να γελάει με αυτή την καφκική ιστορία, αν δεν αφορούσε την τύχη μαθητών. Και εάν η Δημόσια Παιδεία δεν ήταν κάτι που είναι ακόμα υπαρκτό σε αυτή τη χώρα. Αναρωτιόμαστε βεβαία ως πότε, γιατί μας είναι πραγματικά δύσκολο να διακρίνουμε τι από τα δύο συμβαίνει: αν δηλαδή τα στοιχεία που ζητούσε από τα σχολεία ο κ. Κουμέντος ζητήθηκαν προκειμένου να γραφεί το δημοσίευμα του κ. Λακασά... Ή αν η απαίτηση του κ. Λακασά για εξοικονόμηση κονδυλίων «κινητοποίησε» τις μετέπειτα ενέργειες του κ. Κουμέντου... Όπως και να 'χει, σε λίγο θα είναι πολύ δύσκολο να διακρίνει κανείς αν την πολιτική για την εκπαίδευση των μεταναστών στη χώρα μας χαράσσει το Υπουργείο Παιδείας, ο κ. Κουμέντος προσωπικά, ο κ. Λακασάς, ή το δημοσιογραφικό συγκρότημα για το οποίο αυτός εργάζεται...

Έτσι όπως έχουν έρθει τα πράγματα, είμαστε αναγκασμένοι να διαπιστώσουμε ότι ο περιφερειάρχης

εκπαίδευσης και ο δημοσιογράφος της Καθημερινής αποτελούν «συγκοινωνούντα δοχεία»... Στις 27 Απριλίου, έφτασαν στα διαπολιτισμικά σχολεία του Ελληνικού οι ελεγκτές δημόσιας διοίκησης, ύστερα από παραγγελία του κ. Κουμέντου, όπως ακριβώς είχε προαναγγείλει ο κ. Λακασάς στο άρθρο του: «Ήδη, για τη διερεύνηση των "γκρίζων ζωνών" στα διαπολιτισμικά έχουν ενημερωθεί επισήμως οι Ελεγκτές Δημόσιας Διοίκησης»!!!... Άλλωστε, και η ιστορία με τις «πειραματικές εκρήξεις» αφορούσε τυχαίο συμβάν με φωτιά που προκλήθηκε από σπρέι με χρώμα σε εγκαταλελειμμένο κτίριο, για το οποίο η Πυροσβεστική δεν είχε βγάλει ανακοίνωση μέχρι την 1η Απριλίου, που το δημοσίευσε ο κ. Λακασάς! (...Είχε όμως έρθει σε γνώση του κ. Κουμέντου..)

Το έχουμε ήδη ξαναπεί. Όταν αφορούν μαθητές, αυτά τα «παιχνίδια» πρέπει να σταματούν. Οι «ενέργειες» του κ. Λακασά ουσιαστικά «διαφημίζουν» τα διαπολιτισμικά σχολεία και την ύπαρξή τους ως «κέντρων τρομοκρατών και παρανόμων» σε κάθε Χρυσauγίτη ή άλλο «περίεργο», που θεωρεί ότι οι αιτίες της κακοδαιμονίας του και της κακοδαιμονίας της χώρας μας είναι η ύπαρξη μεταναστών σε αυτήν. Οι «ενέργειες» του κ. Κουμέντου από την άλλη, στοχεύουν στη διάλυση των σχολείων αυτών, με απώτερο στόχο τον διωγμό των παιδιών των μεταναστών από την εκπαίδευση, εφόσον στα περισσότερα σχολεία δεν υπάρχουν οι στοιχειώδεις, έστω, υποδομές ώστε να συνεχίσουν τις σπουδές τους.

Είναι και οι δύο εξίσου υπεύθυνοι για την όποια στοχοποίηση των διαπολιτισμικών σχολείων. Αν όμως ο κ. Λακκασάς είναι υπόλογος απέναντι στη διεύθυνση της εφημερίδας του (γιατί εμείς πλέον αδυνατούμε να μιλάμε για «δημοσιογραφική δεοντολογία» όσον αφορά το άτομό του...), ο κ. Κουμέντος εκθέτει ανεπανόρθωτα εκείνους που του εμπιστεύθηκαν την υπεύθυνη θέση την οποία κατέχει!...

Κανένα παιδί στο δρόμο!

Κανένα σχολείο δεν πρέπει να κλείσει!

Για το Δ.Σ. της ΕΛΜΕ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Β. ΤΖΑΦΑΣ

Ο Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Χ.

ΣΟΦΗΣ

Κριτήριο αξιολόγησης για την Παιδεία

Η κρίση της Παιδείας, κρίση της οικονομίας»

Προσπαθώ να πω με όση δύναμη δημόσιας φωνής διαθέτω ότι η οικονομική κρίση που μαστίζει σήμερα τη χώρα μας είναι πριν και πάνω απ' όλα κρίση αρχών, κανόνων, αξιών και ιδανικών, κρίση υπεύθυνων πολιτών με αίσθηση

υποχρεώσεων και δικαιωμάτων, κρίση σκεπτόμενων πολιτών με δυνατότητα εκτιμήσεως προσώπων και πραγμάτων, κρίση ήθους και ηθικής, κρίση ευαισθησίας κοινωνικής, κρίση πολιτικής σκέψεως με όραμα και πολιτικών με συνείδηση ευθύνης, με πείρα ζωής και αίσθηση τής πραγματικότητας, κρίση συναισθησης τής ουσίας και τής σπουδαιότητας τού πολιτισμού και τής εν γένει καλλιέργειας τού ανθρώπου, κρίση θρησκευτικής πίστης, κρίση εμπιστοσύνης σε πρόσωπα και θεσμούς (στον δάσκαλο, στον δικαστή, στον ιερέα, στον γιατρό, στον πολιτικό, στον δημοσιογράφο, στον δημόσιο υπάλληλο), κρίση σύνεσης και ορθοφροσύνης, κρίση αυτογνωσίας, κρίση στοχασμού για το τι είναι σημαντικό στη ζωή, κρίση... Μπορώ εδώ να σταματήσω την απαρίθμηση των μορφών κρίσεως που γέννησαν, κατά βάθος, την οικονομική κρίση και να εστιάσω στην καρδιά τής κρίσης: στην κρίση παιδείας που περνάει πολλά χρόνια τώρα η χώρα μας και που είναι αυτή η οποία υπέσκαψε, αν δεν διέλυσε ήδη, τον ιστό τής ελληνικής κοινωνίας.

Η κρίση παιδείας, βαθύτερης δηλαδή και ουσιαστικής καλλιέργειας τής προσωπικότητας τού ατόμου, που πλήττει όχι μόνο τη χώρα μας αλλά τον ευρύτερο χώρο, αποπροσανατόλισε τον σύγχρονο άνθρωπο και υπονόμωσε τον τρόπο σκέψης και

συμπεριφοράς του, τις επιδιώξεις, τις επιθυμίες, τις βιοτικές του προτεραιότητες, ολόκληρη τη ζωή τη δική του και των γύρω του. Η επιθυμία απόκτησης όλο και περισσότερων υλικών αγαθών εξελίχθηκε-ελλείπει ουσιαστικής παιδείας και ικανότητας ιεράρχησης αναγκών και επιδιώξεων-σε μανία καταναλωτισμού, με το πολυτελές αυτοκίνητο ή σπίτι, τα σινιέ ρούχα, το σκάφος, τις τραπεζικές καταθέσεις, τα κέρδη από το Χρηματιστήριο ή τον τζόγο να ανάγονται σε αυτοσκοπούς, η φοροδιαφυγή σε εξυτηνάδα και το χρήμα σε μέτρο αξιολόγησης της επιτυχίας του ατόμου. Χάθηκε το μέτρο. Έλειψε το όραμα. Παρατοποθετήθηκε το νόημα της ζωής. Το κυνήγι του χρήματος έγινε αυτοσκοπός. Σε τέτοιες καταστάσεις μειώνονται οι αναστολές, εκλείπουν τα σημεία αναφοράς, χαλαρώνουν οι αντιστάσεις, αρχίζει η φθορά, επιδίδει η δια-φθορά. Παύουν δηλαδή να λειτουργούν οι οδοδείκτες και οι δικλίδες ασφαλείας μιας πραγματικής παιδείας: οι σωστές αξιολογήσεις στη ζωή, το ήθος, η αίσθηση ευθύνης και, κυρίως, η αίσθηση ορίων. Μιλάμε, βέβαια, για μια πραγματική παιδεία η οποία έχει μεν ως βάση τη σχολική εκπαίδευση αλλά συνδιαμορφώνεται από πολλούς παράγοντες: τα ενδιαφέροντα καθενός, τις ποικίλες επιλογές του (κοινωνικές, πολιτικές, ηθικές, θρησκευτικές), τις ευαισθησίες του, τη διάθεση αυτομόρφωσης και την όλη σχέση

του με τον πολιτισμό (με το βιβλίο, το θέατρο, τη μουσική, τον κινηματογράφο, τα εικαστικά, την επιστήμη, την ευρύτερη διανόηση). Μιλάμε για μια παιδεία που—με ευθύνη τής Πολιτείας—προσφέρονται: ποιοτική δημόσια εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες (σχολική εκπαίδευση—πανεπιστήμια), ευκαιρίες για ευρύτερη ποιοτική διάβιου εκπαίδευση, ποιοτικά κρατικά μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας (ραδιόφωνο, τηλεόραση), συνεχής και αποδεδειγμένη έμφαση σε όλες τις μορφές τής τέχνης.

Είναι φανερό ότι μιλώντας για παιδεία δεν εννοώ τις απλές γνώσεις ή τους όγκους των ασύνδετων πληροφοριών που παρέχει ήδη η σχολική εκπαίδευση. Δεν αναφέρομαι στον «γραμματιζούμενο» αλλά στον «μορφωμένο» — διάκριση που κάνει εύστοχα η λαϊκή σοφία. Μιλάω για ένα σχολείο και μια γενικότερη παιδεία που μορφώνει πολίτες υπεύθυνους, σκεπτόμενους, καλλιεργημένους, κοινωνικά ευαίσθητους, πολίτες με ιδανικά, αρχές και αξίες, πολίτες που αγαπούν την πατρίδα τους και νοιάζονται γι' αυτήν, πολίτες με αναφορά σε ρίζες και παραδόσεις, πολίτες με ταυτότητα, που ξέρουν από πού έρχονται και πού πάνε, πολίτες που σέβονται τους θεσμούς και τιμούν τους συμπολίτες τους. Μόνο έτσι πιστεύω ότι μπορείς να αντιμετωπίσεις ριζικά ό,τι έχει

φθείρει ψυχικά και διανοητικά σήμερα τον πολίτη και τον έχει εκτρέψει σε κάθε μορφής παρανομία και διαφθορά.

Λέγοντας αυτά, έχω συνείδηση ότι αναφέρομαι σε μια αντιμετώπιση των δεινών που μάς κατατρύχουν, η οποία απαιτεί χρόνο, δυνάμεις και, το κυριότερο, αλλαγή νοοτροπίας, αλλαγή εθνικής και κοινωνικής πλεύσεως. Αλλά θα ήταν αφελές να πιστεύει κανείς ότι το πρόβλημα της φθοράς που έχουμε υποστεί ως κοινωνία και τού οποίου τώρα συνειδητοποιούμε μία μόνο πλευρά που είναι η οικονομική κατάρρευση, επιφανόμενο και απόρροια ενός πολύ πιο σύνθετου και ουσιαστικού προβλήματος, ότι αυτό θα λυθεί ως διά μαγείας με κάποια καθορώς οικονομικά μέτρα! Τα αίτια που το προκαλούν-και ανέφερα ένα από αυτά, το κατ'εμέ καθοριστικό- και αν ακόμη τώρα λυθεί το πρόβλημα της οικονομικής κρίσης, θα επαναφέρουν το πρόβλημα πολύ σύντομα, αν δεν υπάρξει ριζική στροφή. Και μια ακόμη διασάφηση. Η φθορά, η διαφθορά και ο αποπροσανατολισμός της ελληνικής κοινωνίας δεν περιλαμβάνει όλους τους Έλληνες. Είναι ευτυχώς πολλοί, και σε ορισμένα στρώματα της κοινωνίας οι περισσότεροι που δεν έχουν διαβρωθεί. Αυτοί είναι και η δύναμη στην οποία μπορεί να στηριχθεί η χώρα.

Και μια συχνή επωδός: τι κάνουν οι πνευματικοί άνθρωποι της χώρας; Μιλούν; Παίρνουν θέση; Βοηθούν; Απάντηση: το ζήτημα δεν είναι αν μιλούν, διότι είναι πολλοί αυτοί που μιλούν δημόσια, που συζητούν, που προτείνουν. Το ζήτημα είναι αν τους ακούει κανείς... Και μάλιστα αν τους ακούν αυτοί που πρέπει πρώτα απ' όλα να μάθουν να ρωτούν.

(Διασκευασμένο άρθρο του Γ. Μπαμπινιώτη, «Το ΒΗΜΑ» 30/04/2011)

ΘΕΜΑΤΑ

1) Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις. (μον.25)

B1) Να ερμηνεύσετε τη λειτουργία της στίξης

«γραμματιζούμενο»

(σχολική εκπαίδευση – πανεπιστήμια)

Παίρνουν θέση;

Το ζήτημα είναι αν τους ακούει κανείς...

(μον. 5)

B2) Να εντοπίσετε και να ερμηνεύσετε τον τρόπο και τα μέσα πειθούς της 1ης παραγράφου.

(μον.10)

B3) Να γράψετε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων :
μαστιίζει, ιεράρχησης, έμφαση, φθείρει, κατατρύχουν.

(μον.5)

B4) Να χωρίσετε τις παρακάτω λέξεις στα συνθετικά τους : υποχρεώνουν, αναστολές, ευαίσθητου, ιεράρχησης, απόρροιας

(μον.5)

Γ) Να αναπτύξετε την παρακάτω άποψη σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων : «η οικονομική κρίση που μαστιίζει σήμερα τη χώρα μας είναι πριν και πάνω απ' όλα κρίση αρχών, κανόνων, αξιών και ιδανικών»

(μον. 10)

Δ) Να συντάξετε ένα άρθρο 500–600 λέξεων στο οποίο θα παρουσιάζετε τα αίτια που ωθούν στη μανία του καταναλωτισμού τον σύγχρονο άνθρωπο, να προτείνετε τρόπους με τους οποίους η σχολική εκπαίδευση μπορεί να διαμορφώσει πολίτες υπεύθυνους, σκεπτόμενους, καλλιεργημένους.

(μον. 40)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ορισμός

1. Με τον όρο πνευματικός άνθρωπος ή διανοούμενος ονομάζεται αυτός που ασχολείται με τα κοινωνικά, πολιτιστικά και ηθικά προβλήματα του ανθρώπου, με την έρευνα της αληθείας, με τη γνώση, με το πνεύμα του ανθρώπου.
2. Το πρόσωπο που έχει μια έκδηλη ή υπερβολική προτίμηση για τα πνευματικά ζητήματα. Είναι οι μορφωμένοι, συνήθως οι φιλόσοφοι, οι ποιητές, οι διακεκριμένοι συγγραφείς, οι καλλιτέχνες, οι επιστήμονες ή καθηγητές Πανεπιστημίου, οι θρησκευόμενοι που προβληματίζονται με κριτικό πνεύμα πάνω στα προβλήματα της ζωής, αυτοί που ενδιαφέρονται, πέρα από τα ατομικά τους, για τα γενικότερα προβλήματα του ανθρώπου.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

α. στον πνευματικό τομέα

1. την πλήρη επιστημονική κατάρτιση.
2. πολύπλευρη μόρφωση, φαντασία, πνευματική συγκρότηση, κριτική ικανότητα.
3. τη δυνατή σωστή σκέψη, το πνευματικό ανάστημα.
4. αυτογνωσία, απαλλαγή από προλήψεις, δεισιδαιμονίες.
5. δεν υπηρετούν την επιστήμη για την επιστήμη αλλά για το γενικότερο κοινωνικό όφελος.
6. ευρύτητα σκέψης, καθαρό μυαλό χωρίς φοβίες.
7. έχουν πνευματικές ανησυχίες, προβληματισμούς, βιώνουν έμπρακτα καθημερινά τις ηθικές αρετές.

β. στον κοινωνικό τομέα

1. με το έργο τους σφραγίζουν ουσιαστικά την εποχή τους.
2. έχουν ενδιαφέροντα κοινωνικά, αλtruισμό, διαλλακτικότητα.
3. έλλειψη δογματισμού.
4. θάρρος, παρρησία, γενναιότητα, ισχυρή βούληση, ελευθερία σκέψης.
5. αγωνίζονται για το καλό της κοινωνίας.
6. συμβάλλουν στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.
7. έχουν αναπτυγμένη και άγρυπνη κοινωνική συνείδηση.

8. έχουν επίγνωση του χρέους και του καθήκοντος απέναντι στην κοινωνία, σταθερότητα στους προσανατολισμούς.

γ. στον ηθικό τομέα

1. είναι πρότυπα ηθικής και ευσυνειδησίας.
2. είναι ελεύθεροι, ασυμβίβαστοι, ανιδιοτελείς, ανθρωπιστές, οραματιστές.
3. έχουν καρτερικότητα, επιμονή και υπομονή, ευγένεια, αγωνιστικότητα.
4. αυτογνωσία, αυτοπειθαρχία.

δ. στον ψυχολογικό τομέα

1. είναι ψυχικά γενναίοι και ευαίσθητοι.
2. έχουν καλλιεργημένο ψυχικό κόσμο, υπομονή και επιμονή.
3. διακρίνονται για την ψυχραιμία, σωφροσύνη, φρόνηση, σύνεση.
4. έχουν ανωτερότητα αισθημάτων, εξευγενισμό ψυχής, σεμνότητα, σεβασμό και τιμή προς τον άνθρωπο.
5. είναι ανώτεροι άνθρωποι, έντιμοι, σεμνοί, ακέραιοι χαρακτήρες, ενάρετοι, σταθεροί, ανυποχώρητοι, υπερασπιστές της αλήθειας και της δικαιοσύνης.
6. είναι μεγαλόψυχοι και εχέμυθοι.

ε. στον πολιτικό τομέα διακρίνονται για :

1. τα πολιτικά τους ενδιαφέροντα.
2. το δημοκρατικό φρόνημα, πειθαρχία στους νόμους.
3. το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.
4. την αποφυγή της μαζοποίησης .
5. τον αγώνα για το σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων, υπέρμαχοι της ελευθερίας.
6. υπακοή στους νόμους.
7. αποκαλύπτουν τους καιροσκόπους, τους επιτήδειους και τους δημαγωγούς.

στ. στον πολιτιστικό τομέα

1. έχουν πολιτιστικά ενδιαφέροντα.
2. σεβασμό αλλά συγχρόνως και κριτική στάση απέναντι στην παράδοση.
3. αισθητική αγωγή και καλλιέργεια.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1. Διαπλάθει με το έργο του και τη συμπεριφορά του την κοινωνία.
2. Καθιστά τους ανθρώπους ικανούς να παίρνουν αποφάσεις και να υπεύθυνοι γι' αυτές.
3. Δε μένει στις θεωρητικές θέσεις αλλά συμμετέχει ο ίδιος στην πολιτική πράξη.

4. Ο πνευματικός ηγέτης δεν πρέπει να ξεχωρίζει από το κοινωνικό σύνολο και να εκπροσωπεί μία ταξική ιδεολογία, αλλά πρέπει να εκφράζει το κοινωνικό σύνολο.
5. Διαμορφώνει ηθικούς χαρακτήρες, καταπολεμά την άγνοια, την αμάθεια, τις προλήψεις, τις δεισιδαιμονίες, το δογματισμό, τα πάθη.
6. Μεταδίδει τη γνώση, την αλήθεια, την αρετή και οδηγεί το πλήθος στην ελευθερία.
7. Είναι θεματοφύλακας του δημοκρατικού πολιτεύματος.
8. Δεν ενεργεί για τα προσωπικά του αλλά για τα γενικότερα συμφέροντα.
9. Ο ρόλος του είναι διαφωτιστικός και παραδειγματικός.
10. Καθοδηγεί σωστά τους νέους, παρουσιάζοντάς τους πρότυπα, ιδανικά και αξίες.
11. Να φροντίζει τόσο για την υλική όσο και για την πνευματική καλλιέργεια της κοινωνίας.
12. Να καταπολεμά την άγνοια, την αμάθεια και να καλλιεργεί τη γνώση, την ομορφιά και την αρετή.
13. Ο ρόλος του να είναι παιδαγωγικός.
14. Να προασπίζει την ελευθερία και να παραμένει ο ίδιος ελεύθερος.
15. Σε ώρες κρίσης ο πνευματικός άνθρωπος πρέπει να δράσει, να μιλήσει και να υπερασπίσει τις αρχές και τις αξίες που πρέπει να διέπουν το κοινωνικό σύνολο.

16. Καταπολεμά την ανισότητα, την αδικία, τη διαφθορά, τη μισαλλοδοξία, το φανατισμό.
17. Καλλιεργεί την ανθρώπινη ευαισθησία.
18. Γίνεται πρότυπο ζωής, σκέψης, συνέπειας, ήθους και συμπεριφοράς.
19. Διαμορφώνει την κοινή γνώμη πάνω στα καυτά προβλήματα της εποχής του.
20. Συντελεί στην άνοδο του πνευματικού επιπέδου.
21. Αγωνίζεται για την ειρήνη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥΣ

1. Πολλά κοινωνικά προβλήματα θα έμεναν άλυτα. Ο αδιαφώτιστος λαός θα ήταν εύκολο θύμα των δημαγωγών και των καιροσκόπων.
2. Πολλές από τις αξίες που συνδέουν το κοινωνικό σύνολο θα εξελίπαν, με αποτέλεσμα την ηθική χαλάρωση, την ανηθικότητα, κοινωνική αδικία, διαφθορά.
3. Θα έλειπαν τα οράματα, τα ιδανικά, οι σκοποί που ανυψώνουν τους λαούς.
4. Θα επικρατούσε η ανασφάλεια, η αδιαφορία για το συνάνθρωπο, το άγχος, η υποβάθμιση της ζωής, η αβεβαιότητα.
5. Ο πολιτισμός γενικότερα θα οπισθοδρομούσε.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

1. Σφραγίζουν την εποχή τους με το έργο τους.
2. Η συσπείρωση τους γύρω από τις ιδέες τους και οι κόμοχθοι τους για τη υλοποίησή τους λειτουργεί θετικά για τον πολιτισμό.
3. Το έργο τους συντελείται στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων, υλικής και πνευματικής. Οι άνθρωποι αναγνωρίζουν την προσφορά τους με την εκτίμηση και την αποδοχή τους.
4. Καθοδηγούν τους κατώτερους πνευματικά σε ανώτερες σφαίρες του πνεύματος.
5. Αναζητούν την αλήθεια, ξεπερνούν τα εμπόδια με το όπλο της γνώσης τους.
6. Είναι πρότυπα ανθρωπιάς και αγάπης για τους συνανθρώπους τους.
7. Θυσιάζουν ως και τη ζωή τους για να πετύχουν την υλοποίηση των ιδεών τους.
8. Υπακούουν στις επιταγές του πνεύματος που είναι :
 - η διεύρυνση της γνώσης για την καλύτερευση της ζωής.
 - η ευτυχία των ανθρώπων ως απόρροια της γνώσης.
 - η πορεία των ανθρώπων προς την πρόοδο.

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΧΩΡΟ

- Οι πλούσιες γνώσεις των πνευματικών ανθρώπων είναι ανεκτίμητης αξίας και δεν φθείρονται ποτέ. Μέσα από τη γνώση κατακτούν την ελευθερία, γνήσιο καρπό του πνεύματος και προϋπόθεση για κάθε μεγάλο έργο. Οι γνώσεις αυτές γεννούν την ευθύνη τους απέναντι στην κοινωνία, γιατί:
 - οφείλουν να μεταδώσουν τις γνώσεις τους σε όσους είναι ακαλλιέργητοι. αλλιώς και οι ίδιοι θα γίνουν δειλοί και εγωιστές .
 - να γίνονται φάροι γι' αυτούς που δε βλέπουν, που φοβούνται, που δειλιάζουν, που υποτάσσονται ή παραιτούνται.
- Οι πνευματικοί άνθρωποι είναι υπεύθυνοι για την ποιότητα ζωής, μια και αυτοί την οριοθετούν, τη χρωματίζουν πολιτισμικά με το έργο τους.
- Οι βαθιά καλλιεργημένοι άνθρωποι αποτελούν την πνευματική ηγεσία μίας κοινωνίας και η δράση τους είναι φανερή από τα έργα που επιτελούνται.

Το έργο των πνευματικών ανθρώπων είναι σημαντικό για την κοινωνία, γιατί :

- αφυπνίζουν τις νωθρές και ναρκωμένες συνειδήσεις.
- ενδιαφέρονται για τη γενίκευση της ανθρωπιστικής παιδείας.

- ενθαρρύνουν και στηρίζουν τους κουρασμένους.
- προβάλλουν νέες ιδέες στην κοινωνία, ενώ ελέγχουν τις παλιότερες.
- ενδιαφέρονται και μετουσιώνουν τα στοιχεία της παράδοσης με τη δυναμική της εποχής τους.
- αναζητούν και αποκαλύπτουν την αλήθεια και εκείνους που πιθανόν θέλουν να την αποκρύψουν.
- προστατεύουν την ατομική και συλλογική ελευθερία.
- αγωνίζονται για την επικράτηση της ανθρωπιάς.
- αισθάνονται μέλη της ομάδας αλλά ταυτόχρονα διατηρούν την ακεραιότητα της προσωπικότητάς τους.
- στηλιτεύουν τα κακώς κείμενα της εποχής.
- εισάγουν καινοτομίες για το συλλογικό συμφέρον.
- αντιστρατεύονται όλους τους εχθρούς της πνευματικής καλλιέργειας του ανθρώπου.
- αντιδρούν, όταν καταπατείται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια από ουτιδανούς.
- οι πνευματικά καλλιεργημένοι αντιπροσωπεύουν με τον καλύτερο τρόπο αυτό που λέγεται Άνθρωπος.
- με τη διαρατικότητα τους εντοπίζουν τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα, αποκαλύπτουν τα αίτιά τους και με τη βοήθεια του συνόλου αναζητούν λύσεις.
- κρατούν την ισορροπία στις αντίρροπες κοινωνικές δυνάμεις, γιατί είναι γνώστες των ανθρωπίνων πραγμάτων και με την προσωπικότητά τους καθοδηγούν τις μάζες δυναμικά προς την πρόοδο.

- από τις θέσεις που κατέχουν μπορούν να επεμβαίνουν, να προτείνουν, να παίρνουν πρωτοβουλίες και να αποτρέπουν κάθε κακό, αλλά και να προωθούν κάθε θετικό για το σύνολο.
- με την πειθώ, τη γνώση και τον αληθινό πόθο για προκοπή, εδραιώνουν στις κοινωνίες τους τις μεγάλες αξίες και δίνουν σε αυτές νόημα και περιεχόμενο.
- Σε κοινωνίες χωρίς πνευματικούς ανθρώπους ή με πνευματικούς ανθρώπους χωρίς παραγωγικό έργο, επικρατεί σκοταδισμός και παρακμή, γεγονός που αποδεικνύει στην πράξη την αξία αλλά και την ευθύνη τους απέναντι στην κοινωνία. Οι απλοί χρειάζονται τις γνώσεις τους αλλά και τους ίδιους ως πρότυπα για μίμηση.

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΩΗ

- Ο άνθρωπος από τη φύση του «πολιτικό ζώο» κατά τον Αριστοτέλη και η πολιτική του συνείδηση συνίσταται από ένα σύστημα αξιών διακυβέρνησης στην κοινωνική ζωή. Η πολιτική συνείδηση, όμως, είναι άμεσα εξαρτημένη από το πνεύμα και είναι γεγονός πως όσο περισσότερο καλλιεργημένες πνευματικά είναι οι ανθρώπινες κοινωνίες, τόσο

καλύτερα διοικούνται, αφού άρχοντες και αρχόμενοι ξέρουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους.

Άρα, η πολιτική κατάσταση που επικρατεί σε μια χώρα είναι συνάρτηση της ποσότητας και της ποιότητας των πνευματικών ανθρώπων.

ο Ο ρόλος των πνευματικών ανθρώπων σε σχέση με την πολιτική ζωή είναι δύσκολος και απαιτεί από τη μεριά τους πολλές θυσίες και προσφορές, γιατί :

- συχνά οι κοινωνικές δομές είναι πολύπλοκες και όχι σταθερές, οπότε το άτομο αδυνατεί να τις διαχωρίσει, εξαιτίας της άγνοιας.

- κάποτε τα σχήματα ζωής που προβάλλονται μέσα από τις πολιτικές διαδικασίες είναι ασαφή και όχι οριοθετημένα.

- με τις ποικίλες και γρήγορες αλλαγές των ημερών μας, επέρχεται στις μάζες μία ιδεολογική σύγχυση και ένας πνευματικός μαρασμός.

- η πολυπλοκότητα των σύγχρονων πολιτικών δομών περιπλέκει τα πράγματα και τα προβλήματα διογκώνονται. Οι πνευματικοί άνθρωποι με τη γνώση τους :

1. διαχωρίζουν τις αντιθέσεις

2. σκορπίζουν τη σύγχυση

3. βοηθούν τις μάζες για την αποκατάσταση κοινής συνείδησης

- αποτρέπεται έτσι η σύγχυση και αποδυναμώνεται η πιθανότητα των διαφόρων

επιτήδειων και τυχοδιωκτών να επιβάλουν αυταρχικά καθεστώτα.

- οι πνευματικοί άνθρωποι έχουν χρέος να αντιτάσσονται στα καθεστώτα που καταπατούν τα συμφέροντα των κοινωνιών και πρέπει να αποκαλύπτουν τα κίνητρα αυτού του είδους της πολιτικής εξουσίας, που στοχεύει στον περιορισμό της ατομικής και κοινωνικής ελευθερίας.
- οι ίδιοι δεν πρέπει να συμβιβάζονται με ανελεύθερα καθεστώτα, αντίθετα πρέπει να είναι δημοκράτες και πρωτοπόροι στους αγώνες εξασφάλισης δημοκρατικού πολιτεύματος, το οποίο είναι προϋπόθεση της προόδου και της εξέλιξης.
- με την ελεύθερη σκέψη και τον παιδαγωγικό τους λόγο, οι πνευματικοί άνθρωποι θα καλλιεργήσουν το πλήθος για να καταλάβει την αξία της ελευθερίας.
- η καλλιέργεια του πλήθους από τους πνευματικούς ανθρώπους το απομακρύνει από την αναρχία, διδάσκοντάς το ότι η ατομική ελευθερία πρέπει να συμπορεύεται με το σεβασμό της ελευθερίας του διπλανού τους.
- άγρυπνοι φρουροί, οι πνευματικοί άνθρωποι πρέπει να αποκαλύπτουν τα λάθη και να στηλιτεύουν τα κακώς κείμενα, του πολιτεύματος. Με την παράλληλη καλλιέργεια

του πλήθους συμβάλλουν ώστε να αποφεύγεται η βία, να εφαρμόζεται το πρέπον και να εξελίσσεται η πρόοδος.

- όταν επιβάλλεται η αλλαγή παλαιότερων σχημάτων και η μετεξέλιξή τους σε νέα, οι πνευματικοί άνθρωποι με τη γνώση, τη σωφροσύνη και τη διορατικότητα θα παίξουν σπουδαίο ρόλο.
- για τις φιλελεύθερες πολιτικές τους ιδέες πρέπει να αγωνισθούν σθεναρά, προκειμένου να τις επιβάλλουν, έργο όντως δύσκολο, που απαιτεί συνεργασία με την ομάδα, καθώς και την έγκαιρη και έγκυρη διαφώτιση.

Η ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Η εποχή μας περισσότερο από άλλες εποχές χαρακτηρίζεται από αντιφάσεις που καθιστούν δυσκολότερη τη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου. Η ανάπτυξη της επιστήμης με όλα τα θετικά και αρνητικά αποτελέσματα, ο ευδαιμονισμός, η έλλειψη αξιών, ο καταναλωτισμός, η άμβλυνση της ηθικής, η βία, η εγκληματικότητα, οι πόλεμοι, ο ρατσισμός, η καταστροφή του περιβάλλοντος καθιστούν αναγκαία όσο ποτέ την πρωτοβουλία από ανθρώπους με κύρος και παγκόσμια ακτινοβολία για την καλύτερη αντιμετώπισή τους. Οι πνευματικοί άνθρωποι με τις γνώσεις, το κύρος, την προχωρημένη σκέψη τους μπορούν να παίξουν

καταλυτικό ρόλο στην άμβλυση των προβλημάτων. Δυστυχώς όμως διαπιστώνουμε ότι όλο και λιγότερο ακούγεται η φωνή αυτών των ανθρώπων. Και αυτό συμβαίνει, γιατί :

- περιορίστηκε ο αριθμός των φωτεινών μυαλών και των θαρραλέων ψυχών που τα βάζουν με τα παντοδύναμα κέντρα εξουσίας.
- πολλοί πνευματικοί άνθρωποι έχουν οικονομικές και κομματικές εξαρτήσεις.
- δεν έχουν την απαιτούμενη αναπτυγμένη κοινωνική συνείδηση.
- τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα που υπηρετούν, τους δεσμεύουν σε μεθόδους και θέσεις δεδομένες προκειμένου να εργαστούν σε αυτά.
- η εξειδίκευση περιορίζει το εύρος των ενδιαφερόντων τους.
- ο εγωισμός και η φιλοπρωτία δεν αφήνουν την ανάπτυξη αλtruιστικής κοινωνικής δραστηριοποίησης.
- δεν είναι λίγες οι φορές που οι θέσεις τους κινούνται μακριά από τη σφαίρα του εφικτού.
- χρησιμοποιούν τα επιστημονικά επιτεύγματα για πολεμικούς σκοπούς ή για την κατάλυση της Δημοκρατίας.
- οι ίδιοι πολλές φορές αποδεικνύονται μικρόψυχοι και δειλοί.

- οι περισσότερες γνώσεις αυτών των ανθρώπων δεν έχουν πνευματικότητα, είναι άγονες, στείρες και δεν υπηρετούν τη ζωή ούτε συντελούν στην εξέλιξη, οπότε αναιρούν από τον κάτοχό τους τον τίτλο του πνευματικού ανθρώπου.
- οι πνευματικοί άνθρωποι ζουν απομονωμένοι από τους κοινούς ανθρώπους.
- ο ανθρώπινος πόνος δεν αφυπνίζει την ψυχή των πνευματικών ανθρώπων.
- δεν παραξενεύονται από τον αδικαιολόγητο, παράδοξο και προκλητικό σκοταδισμό, που χαρακτηρίζει τα δρώμενα του σύγχρονου ανθρώπου.
- όσοι προσπαθούν να συνδυάσουν την υλική ευημερία με την ιδεολογία τους, τελικά δεν τα καταφέρνουν, γιατί η ύλη καθλώνει το πνεύμα σε κατώτερα επίπεδα.
- ο απλός κόσμος χλευάζει τους αυτοαποκαλούμενους πνευματικούς ανθρώπους που τίποτα πνευματικό δεν έχουν να δώσουν στο κοινωνικό σύνολο.

ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ

- ταραχές
- εθνικιστικά πάθη
- απειλές ή έκρηξη πολέμων κατά τόπους
- γενοκτονίες
- καταπιέσεις οικονομικές ή άλλες από λαό σε λαό

- ρατσιστικές προκαταλήψεις
- εκμετάλλευση
- ολοκληρωτικά καθεστώτα
- κρίση δημοκρατικών θεσμών,

και οπωσδήποτε απειλούν την ειρήνη και εντείνουν την αβεβαιότητα. Παρ' όλα αυτά δεν υπάρχει σημαντική αντίδραση εκ μέρους των πνευματικών ανθρώπων ή των περισσότερων τουλάχιστον.

- όσες φωνές προσπαθούν να αρθρώσουν φωνή και λόγο διαμαρτυρίας δεν ακούγονται μέσα στο θόρυβο των μηχανών, με αποτέλεσμα οι ελπίδες να εναλλάσσονται με τις ανησυχίες.
- οι άνθρωποι της τέχνης, που έχουν τη δύναμη να ανακουφίζουν τον ανθρώπινο πόνο είναι σήμερα μη παραγωγικοί. Έτσι αναμολχλεύουν τα πάθη και την αγωνία του ανθρώπου και μηρυκάζουν τον πόνο του.
- για το κακό που επικρατεί σήμερα στην εποχή μας οι πνευματικοί ηγέτες έχουν μεγάλο μέρος ευθύνης και αίτια είναι :
 - η απογύμνωση της γνώσης από τη αρετή, με σκοπό τη χρησιμοθηρία της
 - υποταγή τους στο βολικό και πρακτικό και άμεσα ωφέλιμο, που αποτελεί κοινή νοοτροπία της εποχής μας .
 - η μη συνειδητοποίηση του σοβαρού έργου τους.

- η πνευματική νωθρότητα και η παραίτησή τους από το έργο που τους έταξε η ζωή.
- η απόπειρα για υποταγή του πνεύματος στα στενά και περιορισμένα όρια της ύλης.
- η έλλειψη διάθεσης για προσφορά και η γενικότερη τάση τους για αποφυγή θυσιών.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

«Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι σε αξιοπρέπεια και δικαιώματα, είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση και έχουν την υποχρέωση να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφότητας»

(Οικουμενική Διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε, 1948)

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Ατομικά, κοινωνικά, πολιτικά, εθνικά δικαιώματα

Το δικαίω της πύγμης

Οικουμενική Διακήρυξη δικαιωμάτων

Δημοκρατική κοινή γνώμη

Δημοκρατία

Παιδεία ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Ανεκτικότητα στο διαφορετικό

Διεθνείς οργανισμοί

Ρατσισμός, κοινωνικός αποκλεισμός

Κράτος Δικαίου και Πρόνοιας

Ο άνθρωπος ως μοναδική αξία

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Τα ανθρώπινα δικαιώματα διακρίνονται:

1. Ατομικά ή θεμελιώδη : ζωή, αξιοπρέπεια, τιμή, ασφάλεια, περιουσία, ελευθερία λόγου, ιδιωτικότητα (οικογενειακό άσυλο, απόρρητο επικοινωνιών, προσωπικά δεδομένα), ανεξιθρησκία...
2. Κοινωνικά : εργασία, μόρφωση, ψυχαγωγία, κοινωνική ζωή, υγεία, κοινωνική μέριμνα, ποιότητα ζωής, ισότητα ...
3. Πολιτικά : «εκλέγειν», «εκλέγεσθαι», «συνέρχεσθαι», «συνεταγρίζεσθαι», ενημέρωση, ισονομία...
4. Εθνικά : εθνική ανεξαρτησία, εθνικός αυτοπροσδιορισμός, εδαφική ακεραιότητα, διατήρηση της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας και εθνικής ταυτότητας (γλώσσα, παράδοση...).

Η ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ

Η εδραίωση της δημοκρατίας και η γενικότερη οικονομική και πολιτιστική πρόοδος των κοινωνιών επέτρεψε την κατανόηση της αξίας των δικαιωμάτων για την ευτυχία του ανθρώπου και την ανάπτυξη των λαών και του πολιτισμού. Στοιχεία που πιστοποιούν αυτή τη διεύρυνση των δικαιωμάτων, τόσο σε επίπεδο διακηρύξεων όσο και σε επίπεδο εφαρμογή τους, είναι :

- Η Οικουμενική Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου (Ο.Η.Ε, 1948) και η Διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού (Ο.Η.Ε 1959).
- η θεσμοθέτηση διεθνών οργάνων που ελέγχουν την εφαρμογή τους σε όλο τον κόσμο και η αναγόρευση του Ο.Η.Ε σε παγκόσμιο θεσμικό προστάτη των δικαιωμάτων.
- Η δημιουργία ειδικών θεσμών για την κατάργηση των φυλετικών διακρίσεων και των βασανιστηρίων.
- Η αναγνώριση των δικαιωμάτων των εργαζομένων.
- Η διασφάλιση των δικαιωμάτων των προσφύγων και των μειονοτήτων.
- Η προστασία της γυναίκας και του παιδιού.
- Τα δικαιώματα που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος.

Η ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Τα ανθρώπινα δικαιώματα προάγουν το σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και εξασφαλίζουν την πρόοδο των λαών και του πολιτισμού, καθώς :

1. Καταξιώνουν τον άνθρωπο ως οντότητα, αφού δημιουργούν τις συνθήκες για την προσωπική του ανάπτυξη, καλλιέργεια και πρόοδο, όπως τη μόρφωση, την υγεία και την εργασία, αγαθά απαραίτητα για την αυτοπραγμάτωση και την ευτυχία του ανθρώπου.
2. Συμβάλλουν στην πραγμάτωση και εδραίωση της δημοκρατίας, όχι μόνο ως πολιτικού συστήματος, αλλά και ως τρόπου ζωής, εξασφαλίζοντας την αξιοπρέπεια, την ελευθερία και την ισότητα όλων των ανθρώπων.
3. Αποτελούν συντελεστή κοινωνικής συναίνεσης και ευρυθμίας, καθώς αμβλύνουν τις κοινωνικές αντιπαραθέσεις και καλλιεργούν τη συλλογικότητα και το αίσθημα δικαίου και συνυπευθυνότητας.
4. Διαμορφώνουν ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη του πολιτισμού των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών, επειδή ευνοούν την ελεύθερη διακίνηση ιδεών και την επικοινωνία των πολιτισμών.
5. Είναι προϋπόθεση για την εξασφάλιση της ειρήνης, της ασφάλειας και της ευημερίας όλων των κοινωνιών. Οι ανισότητες, η καταπίεση και ο πόλεμος δημιουργούν αναταραχές και προβλήματα, τα οποία επηρεάζουν τη ζωή σε όλο τον πλανήτη.

Η ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

Παρά την πρόοδο που έχει συντελεστεί τις τελευταίες δεκαετίες με την εδραίωση της δημοκρατίας και την προστασία και διερεύνηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διαπιστώνουμε και σήμερα φαινόμενα παραβίασής του, ιδιαίτερα σε υπανάπτυκτα και απολυταρχικά κράτη. Τέτοια φαινόμενα είναι :

1. Ο πόλεμος, η τρομοκρατία, η εγκληματικότητα και η θανατική ποινή, τα οποία υποβιβάζουν και σχετικοποιούν την αξία της ανθρώπινης ζωής.
2. Οι ισχυροί του πλανήτη, οι οποίοι επιβάλλουν το δικαίο της πυγμής επεμβαίνοντας στα εσωτερικά άλλων κρατών, καταπατώντας την εθνική ανεξαρτησία, το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης και, κατά συνέπεια, την αξιοπρέπεια των λαών.
3. Αυταρχικά καθεστώτα που συνεχίζουν αναιδώς τη δράση τους και διατηρούν ή ενισχύουν σκοταδιστικούς και προσβλητικούς για τον άνθρωπό θεσμούς (π.χ βασανιστήρια, λογοκρισία, θανατική ποινή κ.α).
4. Ο υποσιτισμός και η φτώχεια, που στερούν από τους πολίτες, ιδιαίτερα του Τρίτου Κόσμου, το βασικό ανθρώπινο δικαίωμα διατροφής και διαβίωσης σε ένα ανεκτό επίπεδο.
5. Το δικαίωμα στη διαφορετικότητα, το οποίο «συνθλίβεται» από τον ρατσισμό, τις διακρίσεις, την έλλειψη ανεκτικότητας και τον φανατισμό. Ο «άλλος» γίνεται συχνά στόχος κακομεταχείρισης, κακοποίησης και ρατσιστικής αντιμετώπισης.

6. Η εκμετάλλευση της παιδικής εργασίας και η κακοποίηση παιδιών, η χρησιμοποίησή τους από το οργανωμένο έγκλημα και η συμμετοχή τους σε στρατιωτικές ομάδες αποτελούν μελανό στίγμα του πολιτισμού μας.
7. Η καταπίεση της γυναίκας, κυρίως σε θεοκρατικές κοινωνίες, που δικαιολογείται με το πρόσχημα της προσήλωσης στη θρησκεία ή την παράδοση.
8. Η ιδιωτική ζωή που μετατρέπεται από τα μέσα ενημέρωσης σε τηλεοπτικό θέαμα και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια η οποία θυσιάζεται στο βωμό του κέρδους και της δημοσιογραφικής «επιτυχίας».

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΑΤΗΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Οι ρίζες /αιτίες των παραπάνω φαινομένων καταπάτησης των δικαιωμάτων είναι ανάγκη να αναζητηθούν τόσο στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης όσο και στην ίδια την ανθρώπινη φύση. Ειδικότερα:

1. Η επιδίωξη ατόμων, κοινωνικών ομάδων ή πολιτικών σχηματισμών για επιβολή και η όξυνση του ανταγωνισμού οδηγούν στον εξαναγκασμό των αδυνάμων από τους ισχυρούς.
2. Τα ανταγωνιστικά οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα των κρατών και η αλαζονεία των ισχυρών που προκαλούν διαμάχες και συγκρούσεις που καταλήγουν στην επιβολή του δικαίου της πугμήs.

3. Η προσπάθεια διατήρησης της εξουσίας και ελέγχου της κοινής γνώμης από διεφθαρμένους ηγέτες σε ολοκληρωτικά καθεστώτα έχει ως αποτέλεσμα πρακτικές και συμπεριφορές που προσβάλλουν την αξιοπρέπεια και την αξία της ανθρώπινης ζωής.
4. Οι μεγάλες αντιφάσεις / αντιθέσεις της εποχής μας (ανισότητα, φτώχεια, οικολογικό αδιέξοδο κ.α) τροφοδοτούν την εκμετάλλευση ανθρώπων και λαών.
5. Το τεχνοκρατικό πνεύμα της εποχής μας ευνοεί την επιδίωξη μίας χωρίς όρια τεχνοοικονομικής ανάπτυξης, η οποία στρέφεται ενάντια στο περιβάλλον, την ποιότητα ζωής και τον άνθρωπο.
6. Οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα, που βρίσκονται διάχυτα στην κοινωνία, διαιώνίζονται και αναπαράγουν διακρίσεις, φανατισμό και βία.
7. Η άγνοια, η ανοχή και η παθητική στάση των πολιτών σε φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων ενθαρρύνουν την καταπάτησή τους από τους μηχανισμούς της εξουσίας.

ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Η ευαισθητοποίηση και η δραστηριοποίηση για την προάσπιση των δικαιωμάτων αποτελεί στην εποχή μας δημοκρατική και ανθρωπιστική επιταγή.

Γι' αυτό επιβάλλεται:

1. Η δημιουργία υπεύθυνων και δημοκρατικών πολιτών
 - ο ενημέρωση, πληροφόρηση, ενδιαφέρον και ευαισθητοποίηση.

- ο ενεργοποίηση, συμμετοχή σε ομάδες εθελοντικής προσφοράς και σε εκδηλώσεις συμπαράστασης και αλληλεγγύης.
- ο δημοκρατικό ήθος, διαλλακτικότητα και ανεκτικότητα.
- ο σεβασμός στα δικαιώματα των άλλων ως καθημερινή στάση ζωής. Καταπολέμηση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων.

2. Η καλλιέργεια της παιδείας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- ο ενημέρωση των νέων από το σχολείο για φαινόμενα παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εποχή μας.
- ο Καλλιέργεια της ανεκτικότητας, της ανθρωπιάς και διαμόρφωση οικουμενικής και πολυπολιτισμικής συνείδησης.
- ο όξυνση της κριτικής σκέψης του νέου και αποφυγή του φανατισμού και των προκαταλήψεων.

3. Η ενίσχυση και η εδραίωση των δημοκρατικών θεσμών και του κοινωνικού κράτους

- ο διασφάλιση της ισονομίας και της αξιοκρατίας από την Πολιτεία.
- ο μέριμνα για τις μειονότητες, προστασία των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, δημιουργία ευκαιριών για όλους, πολιτική εξάλειψης της ξενοφοβίας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

4. Η αναβάθμιση του κύρους και του ρόλου των διεθνών οργανισμών

- αυτονόμηση των διεθνών οργανισμών από πολιτικές και εθνικές εξαρτήσεις, και κυρίως από αυτές των ισχυρών κρατών. Αποφυγή της επιλεκτικής στάσης απέναντι σε καθεστώτα και κυβερνήσεις, η οποία δημιουργεί καχυποψία και επιφέρει την ανυποληψία των Ηνωμένων Εθνών.
- Διεθνής έλεγχος με τη θέσπιση οργάνων και μηχανισμών για την επόπτευση της διασφάλισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Στιγματισμός των φαινομένων αλαζονείας.
- διακρατική συνεργασία με στόχο τη δικαιότερη κατανομή του πλούτου παγκόσμια, την καταπολέμηση του υποσιτισμού και της φτώχειας και την εξασφάλιση ενός ανεκτού επιπέδου διαβίωσης για όλους τους κατοίκους του πλανητικού χωρίου.

5. Η διαμόρφωση μιας παγκόσμιας δημοκρατικής κοινής γνώμης

- Υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανεξάρτητα από εθνικά ή φυλετικά κριτήρια.
- εδραίωση της δημοκρατίας, που αποτελεί προϋπόθεση της προστασίας των ελευθεριών και των δικαιωμάτων των πολιτών.
- ανάδειξη και στιγματισμός των φαινομένων καταστρατήγησης των δικαιωμάτων από τον γραπτό και ηλεκτρονικό τύπο και τους πνευματικούς ανθρώπους. Διαφώτιση της κοινής γνώμης και αποφυγή αναπαράγωγής και

ενίσχυσης προκαταλήψεων και ξενοφοβικών συμπεριφορών.

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Ανθρωπιά/πίστη στον άνθρωπο

Ανθρώπινα δικαιώματα

Ανθρωποκεντρικός πολιτισμός - κέντρο όλων ο άνθρωπος

Ανθρωπιστικές αξίες

Ανθρωπιστικό ιδανικό/ιδεώδες

Ολοκληρωμένος άνθρωπος

Εθελοντισμός/αλληλεγγύη

Υποσιτισμός και ανισότητες

Αλλοτρίωση του ανθρώπου

Τεχνοκρατία

Διεθνείς οργανισμοί

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Ανθρωπισμός : σύνολο αξιών που απορρέουν από την πίστη στον άνθρωπο, τον τοποθετούν ως στόχο και μέτρο αξιολόγησης των πάντων και καλλιεργούν το σεβασμό στον άνθρωπο ως αυταξία. Ο ανθρωπισμός έχει την ιστορική του αφετηρία στα χρόνια της Αναγέννησης ως πνευματικό κίνημα, με κύριο χαρακτηριστικό τη μελέτη του αρχαίου κλασικού κόσμου και των αξιών του. Ως παιδευτικό σύστημα, ο ανθρωπισμός αποβλέπει στη διαμόρφωση του ολόπλευρα καλλιεργημένου ανθρώπου, στην ανάπτυξη των σωματικών, πνευματικών, ηθικών και κοινωνικοπολιτικών χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς του.

Ανθρωπιστικές αξίες -ιδανικά και ιδεώδη

Α. Ατομικές αξίες

Σε ατομικό επίπεδο, τα ιδεώδες του ανθρωπισμού είναι ο ολοκληρωμένος άνθρωπος, ο οποίος έχει αναπτύξει αρμονικά το σώμα, την ψυχή και το πνεύμα σε μία ενότητα. Γι' αυτό και το ιδανικό του ανθρωπισμού ως παιδευτικού αγαθού είναι η διαμόρφωση ανθρώπων με δυνατό υγιές σώμα, διεισδυτικό και ευρύ πνεύμα, ισχυρή θέληση και ηθική ακεραιότητα.

Πιο συγκεκριμένα, ο ανθρωπισμός περιλαμβάνει αξίες :

ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ	ΨΥΧΙΚΕΣ	ΗΘΙΚΕΣ
Υγεία	Μόρφωση	Ισχυρή βούληση	Αξιοπρέπεια
Ευεξία	Γνώση	Αγωνιστικότητα	Υπευθυνότητα
Άθληση	Ευθυκρισία	Θάρρος	Ευπρέπεια
Αρμονία	Αισθητική	Ευαισθησία	Αυτοσεβασμός
Ευρωστία	Διαλλακτικότητα	Γενναιοψυχία	Ανιδιοτέλεια

Β. Συλλογικές αξίες

Σε συλλογικό επίπεδο, ο ανθρωπισμός συμβάλλει στη διαμόρφωση ευοίωνων συνθηκών για την κοινωνική ολοκλήρωση του ανθρώπου και την ανάπτυξη του πολιτισμού.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	ΕΘΝΙΚΕΣ/ΔΙΕΘΝΕΙΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ
Συλλογικότητα	Συμμετοχή στα κοινά	Πολιτισμική ταυτότητα	Τέχνη
Αλληλεγγύη	Δημοκρατία	Ειρήνη	Αθλητικό ιδεώδες
Δικαιοσύνη	Διάλογος	Οικουμενισμός	Παράδοση
Ισότητα	Αξιοκρατία	Υγιής εθνισμός	Επιστήμη
Συνεργασία	Ελευθερία	Συνεργασία λαών	Παιδεία

ΑΙΤΙΑ -ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ

Παρά τη σημαντική βελτίωση των όρων ζωής του ανθρώπου και τη διάδοση των ανθρωπιστικών αξιών, στην εποχή μας διαπιστώνεται κρίση του ανθρωπισμού, δηλαδή σημαντικό έλλειμμα ανθρωπιάς, γεγονός που οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην κατίσχυση του

τεχνοκρατικού πνεύματος και των οικονομικών και πολιτικών σκοπιμοτήτων. Αναγνωρίζεται, μάλιστα, ότι η σχέση μεταξύ της διακήρυξης των ανθρωπιστικών αρχών σε θεωρητικό επίπεδο και της εγκατάλειψής τους στο επίπεδο της καθημερινής πρακτικής είναι αντιστρόφως ανάλογη. Η κρίση του ανθρωπισμού στην εποχή μας επιβεβαιώνεται από τις παρακάτω διαπιστώσεις.

1. Η αλόγιστη επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη εμφανίζει μορφές και διαστάσεις που απειλούν τον άνθρωπο και υποβαθμίζουν τις συνθήκες ζωής του :

- Εξοπλισμοί, φονικά όπλα μαζικής καταστροφής.
- Περιβαλλοντική υποβάθμιση.
- Τεχνοκρατία και μηχανοποίηση του ανθρώπου.

2. Η διάπραξη φρικτών εγκλημάτων από άτομα, οργανώσεις και κράτη κατά της ανθρωπότητας στο όνομα της ιδεολογίας, του έθνους και της απόλυτης «αλήθειας», που πιστεύουν ότι κατέχουν:

- Εγκλήματα πολέμου, μαζικές εξοντώσεις, εθνικές εκκαθαρίσεις.
- Τρομοκρατικές ενέργειες και απώλειες αμάχων.

3. Η διατήρηση σκοταδιστικών και προσβλητικών για τον άνθρωπο θεσμών από αυταρχικά καθεστώτα:

- Κατάργηση πολιτικών ελευθεριών, βασανιστήρια, θανατική ποινή.
- Καταπίεση γυναικών, ρατσισμός.

4. Η άνιση κατανομή του πλούτου και η εκμετάλλευση των χωρών του «Τρίτου Κόσμου» προκαλούν και διατηρούν εικόνες της ανθρώπινης δυστυχίας, που αποτελούν μελανό στίγμα για την ανθρωπότητα:

- Υποσιτισμός και πείνα, εξαθλίωση, απάξιαση της ανθρώπινης ζωής.
- Παιδιά που καταλήγουν θύματα αναγκαστικής εργασίας ή σεξουαλικής εκμετάλλευσης ν-κακοποίησης και συμμετέχουν σε ένοπλες συγκρούσεις.

5. Το δυσμενές πλαίσιο ζωής που διαμορφώνεται για τον άνθρωπο στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις :

- Αποξένωση, μοναξιά, άγχος και ψυχική φθορά.
- Εγκληματικότητα, καχυποψία και ανασφάλεια.

6. Η κυριαρχία της εμπορευματοποίησης σε όλες τις εκδηλώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας επιβάλλει την «ηθική» του χρήματος και της ιδιοτέλειας:

- Ωφελισμός, υστεροβουλία και αδιαφορία για τον συνάνθρωπο.
- Υποδούλωση του ανθρώπου στον καταναλωτικό τρόπο ζωής.
- Εμπορευματοποίηση της τέχνης και του αθλητισμού, της παράδοσης και της γνώσης.

7. Η εξάπλωση του βιομηχανοποιημένου μαζικού πολιτισμού υποβαθμίζει τη σχέση του ανθρώπου με το παρελθόν του και απειλεί την πολιτισμική ταυτότητα ατόμων και λαών:

- Αποξένωση από την παράδοση, προοδοπληξία και ξενομανία.
- Πολιτισμική ομοιομορφία και αποκήρυξη του πλούτου των εθνικών πολιτισμών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΤΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ

Το αδιέξοδο του σύγχρονου τεχνοκρατικού πολιτισμού επιτάσσει τον επαναπροσδιορισμό των αξιών στην εποχή μας και την επανασύνδεση του ανθρώπου με τα ιδανικά και τις αρχές του ανθρωπισμού. Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται:

1. Ευαισθητοποιημένος και καλλιεργημένος άνθρωπος

- Απαγκίστρωση από την καταναλωτική «κουλτούρα», δηλαδή την επιδίωξη της ευτυχίας και της καταξίωσης μέσω της κατανάλωσης.
- Αποποίηση του ατομικισμού και υιοθέτηση συλλογικών αξιών και ιδανικών που δίνουν νόημα και περιεχόμενο στη ζωή του ανθρώπου και τον κατευθύνουν σε έναν απώτερο σκοπό, μια ανώτερη «Ιθάκη».
- Κοινωνική ευαισθησία, αλληλεγγύη στον δοκιμαζόμενο άνθρωπο, εθελοντική προσφορά.

- Ενδιαφέρον για τα αγαθά που προάγουν την ποιότητα ζωής, όπως η δημιουργικότητα, η ανθρώπινη επικοινωνία, η διά βίου παιδεία κ.α

2. Ανθρωπιστική παιδεία

- Διαμόρφωση ολόπλευρα καλλιεργημένων ανθρώπων, ελεύθερων και αυτοκαθοριζόμενων προσωπικοτήτων.
- Διεύρυνση των νοητικών δυνατοτήτων και όξυνση της κριτικής ικανότητας του νέου με την παροχή γνώσεων, τον διάλογο και την ενθάρρυνση της αυτενέργειας του.
- Εκπαίδευση του νέου σε ένα κλίμα ανεκτικότητας και σεβασμού στη διαφορετικότητα του «άλλου», ατόμου ή λαού.
- Διάπλαση ανθρώπων με αγωνιστικό φρόνημα και κοινωνική ευαισθησία.
- Μετάδοση στους νέους των στοιχείων εκείνων που συνεχουν μία οργανωμένη κοινωνία και την κατευθύνουν προς την ευόδωση συλλογικών επιδιώξεων, με στόχο την ανάπτυξη της έμφυτης κοινωνικότητάς τους και την υπεύθυνη και δημιουργική ένταξή τους στο σύνολο.
- Καλλιέργεια του οικουμενικού πνεύματος και των πανανθρώπινων αξιών μέσω της γνωριμίας του νέου με την παράδοση και ανάδειξη της ενότητας του ανθρώπινου πνεύματος και του πολιτισμού.

3. Ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος

- Παροχή δυνατοτήτων για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας των πολιτών και την επίτευξη των ατομικών τους στόχων μέσα σε μία κοινωνία ισότητας και αξιοκρατίας.
- Έμπρακτη κατοχύρωση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων με θεσμούς και μέτρα κοινωνικής προστασίας για όλους τους πολίτες και ιδιαίτερα για τις «αδυναμες» και ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.
- Διαμόρφωση ενός θετικού πλαισίου ζωής με την εξασφάλιση των αγαθών που παρέχουν ικανοποιητικές συνθήκες διαβίωσης για όλους τους πολίτες (μόρφωση, ψυχαγωγία, υγεία, εργασία κ.α)

4. Ανάληψη της ευθύνης από τη διεθνή κοινότητα

- Υιοθέτηση πολιτικής για τη μείωση των εξοπλισμών με απώτερο στόχο την επικράτηση της ειρήνης στον κόσμο.
- Επίδιωξη ισόρροπης ανάπτυξης των λαών και δικαιότερης κατανομής των αγαθών στον πλανήτη.
- Διεθνής συμφωνία για την προστασία του περιβάλλοντος και του οικοσυστήματος από την ανεξέλεγκτη τεχνολογική ανάπτυξη.

- Ενίσχυση διεθνών οργανισμών και θεσμών για την αποτελεσματικότερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Σχετικές έννοιες

Εθελοντική προσφορά

Υποσιτισμός στον τρίτο κόσμο

Μη κυβερνητικές οργανώσεις

Πόλεμος και εθνικισμός

Ακτιβισμός

Φυσικές καταστροφές

Ανθρωπιά-αλληλεγγύη

Διεύρυνση ανισοτήτων

Ηθική ικανοποίηση

Οικολογικό πρόβλημα

Ανθρωπιστική δράση

Ρατσισμός, κοινωνικό αποκλεισμός

Πίστη-προσφορά στον άνθρωπο

Υποβάθμιση της ποιότητας ζωής

Ευαισθητοποίηση

Καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Εθελοντισμός : ένα από τα πιο σημαντικά κινήματα των τελευταίων δεκαετιών με κύριο χαρακτηριστικό του την εθελοντική προσφορά υπηρεσιών προς το κοινωνικό σύνολο μέσα από χιλιάδες μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες παρεμβαίνουν με στόχο να απαλύνουν τον ανθρώπινο πόνο και να διαμορφώσουν έναν καλύτερο κόσμο.

ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Η εθελοντική δράση εκδηλώνεται με τις ακόλουθες μορφές :

1. Ανθρωπιστική δράση

- Παροχή υλικών αγαθών ή χρημάτων για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών (π.χ φυσικές καταστροφές)
- Αποστολή ιατροφαρμακευτικού υλικού, παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης .
- Αιμοδοσία, δωρεά οργάνων, συμμετοχή σε ομάδες διάσωσης .

2. Κοινωνική δράση

- Προσφορά εθελοντικής εργασίας σε συλλόγους και ιδρύματα για την προστασία των παιδιών, την επανένταξη των τοξικομανών και αποφυλακισμένων, τη βοήθεια σε άτομα με ειδικές ανάγκες και σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, όπως οι ηλικιωμένοι.
- Παρεμβάσεις που αποβλέπουν στην ποιότητα ζωής (βελτίωση των συγκοινωνιών, καθαριότητα της πόλης, προστασία των πεζών κ.α)
- Δραστηριοποίηση οργανώσεων για την προστασία των δικαιωμάτων του καταναλωτή.

3. Περιβαλλοντική δράση

- Ανάληψη πρωτοβουλιών για την προστασία του περιβάλλοντος (προστασία της χλωρίδας και της πανίδας, αναδάσωση, καθαριότητα των ακτών, ανακύκλωση απορριμμάτων, εφαρμογές εναλλακτικών πηγών ενέργειας κ.α)

ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Υπάρχουν περιπτώσεις εθελοντικής προσφοράς οι οποίες υποκρύπτουν ιδιοτελή κίνητρα, που δεν είναι ωστόσο ικανά να αμαυρώσουν ένα σημαντικό κίνημα της εποχής μας. Τέτοια κίνητρα είναι :

- Προσωπική προβολή και επιδίωξη της δημοσιότητας.

- ο Τυχοδιωκτικές και καιροσκοπικές πρακτικές ως αποτέλεσμα της τηλεοπτικής εικόνας (ευκαιριακή και επιφανειακή ευαισθητοποίηση).

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

Οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την εθελοντική δράση :

1. Όξυνση των κοινωνικών αντιθέσεων και η διεύρυνση του φάσματος των κοινωνικών προβλημάτων (οικολογικό αδιέξοδο, υποσιτισμός, υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, ξενοφοβία, πόλεμοι, εγκληματικότητα κ.α)
2. Η πολυδιάστατη κρίση της εποχής μας - πολιτική αποξένωση, αλλοτρίωση των ανθρώπινων σχέσεων, φθορά της συλλογικότητας - που επιβάλλει ως απάντηση την ενεργοποίηση του πολίτη και την αλληλεγγύη.
3. Η συνειδητοποίηση της αδυναμίας του κράτους και των κυβερνήσεων να αντιμετωπίσουν τα πολύπλοκα προβλήματα, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.
4. Η υποχώρηση της αντίληψης ότι η επίλυση όλων των προβλημάτων είναι ευθύνη του κράτους, μίας αντίληψης που αποτελεί το αντικίνητρο της δραστηριοποίησης του απλού πολίτη.
5. Η κατανόηση ότι ο εθελοντισμός αποτελεί έναν ριζοσπαστικό τρόπο συμμετοχής στα κοινά και δημοκρατική αναγκαιότητα, εφόσον η ουσία της

δημοκρατίας είναι η ενεργοποίηση του πολίτη ως καθημερινή στάση ζωής.

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Ο εθελοντισμός, ως κίνημα που αναδεικνύει την ανθρωπιά και το αίσθημα κοινωνικής αλληλεγγύης των πολιτών, δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση ενός καλύτερου κόσμου βασισμένου στον αλtruισμό και τις ανθρωπιστικές αξίες, καθώς η δράση των εθελοντών :

1. Απαλύνει τον ανθρώπινο πόνο

- Συμβάλλει στη διάσωση ανθρώπων και στηρίζει τους δοκιμαζόμενους από καταστροφές και πολέμους
- Ανανεώνει την πίστη στον άνθρωπο και την ικανότητα του να δημιουργήσει έναν καλύτερο κόσμο.

2. Εξασφαλίζει την προστασία του περιβάλλοντος και αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής

- Συντελεί στη διατήρηση της ποικιλίας του περιβάλλοντος, της οικολογικής ισορροπίας και φυσικής ομορφιάς.
- Διαμορφώνει οικολογική συνείδηση και επιλύει προβλήματα που σχετίζονται με την καθημερινή ζωή των πολιτών (υγεία, συνθήκες διαβίωσης, καθαριότητα κ.α)

3. Προασπίζει τα κοινωνικά δικαιώματα

- Βελτιώνει τις συνθήκες ζωής, προωθεί τα δικαιώματα των ευπαθών κοινωνικών

ομάδων και αποτρέπει φαινόμενα εκμετάλλευσης της ανθρώπινης ύπαρξης.

- Αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα του κοινωνικού κράτους και ακρογωνιαίο λίθο της κοινωνικής συναίνεσης.

4. Διευρύνει την κοινωνική συνείδηση και τη δημοκρατία

- Καλλιεργεί το πνεύμα συνεργασίας, την αλληλοκατανόηση και τη αλληλεγγύη, αξίες που προάγουν την κοινωνική συνοχή.
- Γαλουχεί τους νέους με αξίες, όπως η συνεργασία, η υπευθυνότητα, η συλλογικότητα και η αγωνιστικότητα. Έτσι, αίρει τη νοοτροπία του «οχαδερφισμού» και του ατομικισμού.
- Ενισχύει τη δημοκρατία, εφόσον συντελεί στη διαμόρφωση μίας κοινωνίας ενεργών πολιτών και όχι παραιτημένων, παθητικών και εξαρτημένων υπάρξεων.

Στερεότυπα

Σταθερές, ταξινομημένες αντιλήψεις, που συνήθως οφείλονται σε ελλιπή πληροφόρηση, σχετικά με χαρακτηριστικά τα οποία αποδίδονται στα μέλη μίας ομάδας.

Μορφές

Φυλετικά (ρατσισμός), σεξιστικά, εθνικά, ταξικά κ.α

Χαρακτηριστικά

Βασίζονται σε προκατασκευασμένες ιδέες και κρίσεις, δεν μπορούν να αναλυθούν, εκφράζονται με επιθετικούς προσδιορισμούς, είναι σχόλια γενικευμένα για έναν λαό, παρεμποδίζουν τη λειτουργία της κρίσης και καθορίζουν καθοριστικά τη συμπεριφορά ενός ατόμου απέναντι στα μέλη ομάδων.

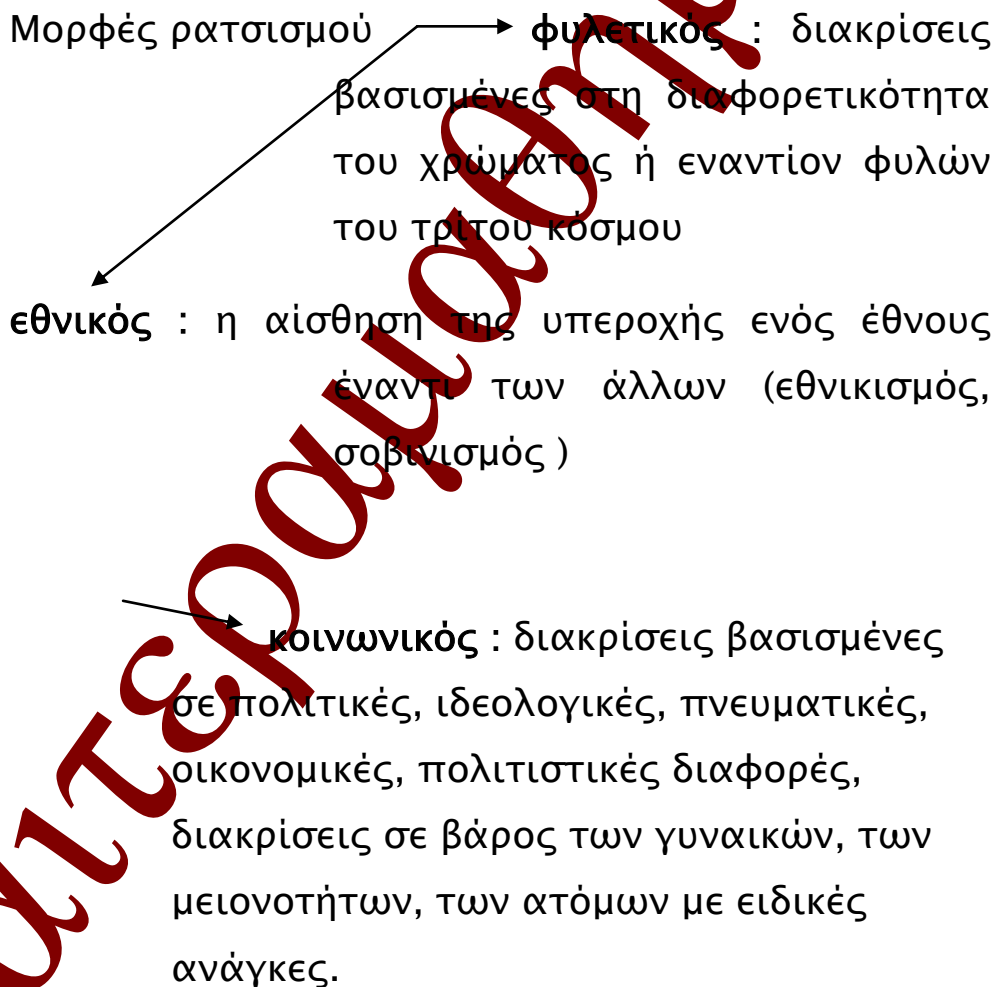
Τα στερεότυπα οφείλονται στην οικογένεια, αφού είναι ο πρωταρχικός φορέας κοινωνικοποίησης του ατόμου, στο χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του ατόμου, στα Μ.Μ.Ε που παραπληροφορούν και προπαγανδίζουν, στην Κοινωνία, αφού οι κοινωνικές ανισότητες και οι ιδεολογίες μεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά, στους δημαγωγούς της κάθε πολιτικής εξουσίας, που καλλιεργούν το

λαϊκισμό και τον εθνικισμό, στα θρησκευτικά δόγματα, που καλλιεργούν ένα γενικότερο τρόπο άκριτης αποδοχής των γεγονότων και των καταστάσεων και τέλος σε ψυχολογικούς παράγοντες λόγω των τραυματικών εμπειριών κάποιων λαών που οδηγούν σε συναισθηματικές και όχι σε λογικές αξιολογήσεις.

Η ύπαρξη στερεοτύπων έχει συνέπειες τόσο για τα άτομα όσο και για την κοινωνία, αφού διαστρεβλώνεται η πραγματικότητα, το άτομο οδηγείται στη μεροληψία και στον παρωπιδισμό, παρεμποδίζεται η κριτική σκέψη, η αυτογνωσία, κυριαρχεί η ισοπέδωση και η απώλεια της ηθικής συνείδησης. Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις η Κοινωνία νοσεί, υπάρχει δυσαρμονία, φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, μαζοποίηση και παθητικοποίηση.

Ρατσισμός

Είναι η διάκριση σε βάρος ατόμων, ομάδων, κοινωνικών ομάδων ή κατηγοριών ατόμων, που προσδιορίζονται με βάση τα φυλετικά ή και πολιτισμικά τους χαρακτηριστικά, με συνέπεια την ανάπτυξη αισθήματος υπεροχής και ανωτερότητας προς αυτούς.

Αίτια

Πνευματικά

- Υιοθέτηση ρατσιστικών διαθέσεων και αντιλήψεων λόγω του σχολείου και της οικογένειας.
- Η προβολή από τα Μ.Μ.Ε συμπεριφορές ατόμων και ομάδων που επιβεβαιώνουν τις ρατσιστικές αντιλήψεις και θεωρίες όπως γυναίκες που παρουσιάζονται αδύναμες, οι Αλβανοί και Τσιγγάνοι ως κακοποιοί.
- Η περιορισμένη γνώση εμποδίζει τη σωστή αξιολογική κρίση.
- Η έλλειψη ανθρωπιστικής Παιδείας, ουσιαστικής Παιδείας που δε θα επιτρέψει την καλλιέργεια ανισοτήτων, ρατσιστικών διαθέσεων και φανατισμού.

Ηθικά

- Έλλειψη αρχών και αξιών.

Ψυχολογικά

- Η ανάγκη μερικών ομάδων να διατηρούν σε υψηλό επίπεδο το γόητρο και το κύρος τους.
- Η χαμηλή αυτοεκτίμηση ατόμων ή ομάδων που τους οδηγεί στην αναβάθμιση των δικών τους χαρακτηριστικών και στην υποβάθμιση των άλλων.
- Η αναζήτηση εξιλαστήριου θύματος.

- Η θεωρία του ανικανοποίητου και της επίθεσης.

Κοινωνικά

- Η αποξένωση του ανθρώπου από τον άνθρωπο προκαλεί φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, που ευνοούν τα φαινόμενα του ρατσισμού.
- Απόρριψη του νέου ή του διαφορετικού.
- Στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες η συνύπαρξη μειοψηφίας και πλειοψηφίας ευνοεί τα φαινόμενα ρατσισμού.

Οικονομικά

- Ο οικονομικός ανταγωνισμός μεταξύ κοινωνικών ομάδων στη διεκδίκηση περιορισμένων θέσεων εργασίας, οικονομικού οφέλους και αγαθών (π.χ οι μετανάστες σε μία χώρα που απειλούν τα οικονομικά συμφέροντα των μόνιμων κατοίκων-ντόπιων μίας χώρας).
- Κάθε σύγχρονη Κοινωνία χαρακτηρίζεται από ρατσιστικές διαθέσεις και εκδηλώνεται σε κατάλληλες πολιτισμικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες.
- Ηθικόποίηση της οικονομικής εκμετάλλευσης του ανθρώπου από άνθρωπο με υποτίμηση του εκμεταλλευόμενου.(π.χ οι Λευκοί θεωρούσαν τους Μαύρους κατώτερους, για να τους εκμεταλλεύονται ως φθηνά εργατικά χέρια).

Εθνικιστικά

- Κίνδυνος αφομοίωσης των μικρών λαών από ισχυρά κράτη, γεγονός που τα συσπειρώνει γύρω από τα εθνικά τους χαρακτηριστικά.
- Το αίσθημα της ξενοφοβίας, που διακρίνει κάποιους λαούς, ιδιαίτερα στην εποχή μας που χαρακτηρίζεται από μαζικές μετακινήσεις.
- Συνύπαρξη μειονοτήτων σε μία χώρα, γεννά προβλήματα (διαφορετικά ήθη και έθιμα, θρησκευτικές αντιλήψεις κ.α).

Πολιτικά

- Παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, απουσία ελευθερίας στην έκφραση.
- Μαζοποίηση του λαού από επιτήδειους ηγέτες και ανάδειξη ρατσιστικών αντιλήψεων.
- Ο ρατσισμός χρησιμοποιείται «ως άλλοθι» , για να αποπροσανατολιστεί ο λαός από οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα.

Συνέπειες

Οικονομικές

- Εκμετάλλευση των αδυνάτων από τους δυνατούς.
- Αποκλεισμός κάποιων ατόμων ή ομάδων που στερεί τη συνεισφορά τους από τους υπόλοιπους.

Κοινωνική

- Κοινωνική ανισότητα και δυσλειτουργία.
- Διαχωρισμός ανθρώπων σε προνομιούχους και μη προνομιούχους.
- Καλλιέργεια ανταγωνιστικού πνεύματος και εμφάνιση κοινωνικών προβλημάτων.
- Εμφάνιση ομάδων κοινωνικού περιθωρίου.
- Επικράτηση του δίκαιου του ισχυρότερου.

Πολιτική

- Παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Έλλειψη αξιοκρατίας.

Ψυχολογικά

- Απαισιοδοξία και απογοήτευση όσων αντιμετωπίζονται ρατσιστικά.
- Αβεβαιότητα, φόβος και ανασφάλεια.
- Εγκληματική συμπεριφορά.

Πνευματικές

- Προσήλωση σε στερεότυπα και αντιλήψεις, δογματισμός.
- Πνευματική στασιμότητα, λόγω κοινωνικής απομόνωσης και έλλειψης διαλόγου.
- Έλλειψη ανθρωπιστικού πνεύματος.

Ηθικές

- Έλλειψη αξιών, ιδανικών και αρχών.
- Προβολή του ατομικού συμφέροντος, εκμετάλλευση συνάνθρωπο.

Ο ρατσισμός και στο διεθνή χώρο υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής.

Ιδιαίτερα μαθηματα.gr

Άτομα με ειδικές ανάγκες

Ορισμός

Άτομα με ειδικές ανάγκες θεωρούνται εκείνα που έχουν σημαντική δυσκολία μάθησης και προσαρμογής, εξαιτίας σωματικών, διανοητικών, ψυχολογικών, συναισθηματικών και κοινωνικών εμποδίων.

Κοινωνική αντιμετώπιση

Η θέση τους στην κοινωνία καθορίζεται από τις:

- φιλοσοφικές θεωρίες της εποχής
- τις επιστημονικές εξελίξεις
- τις κοινωνικο-οικονομικές δομές
- τις αντιλήψεις και τις στάσεις της κοινωνίας

Ο ΟΗΕ προβλέπει:

- σύνδεση των προβλημάτων των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες με τα ανθρώπινα δικαιώματα
- αναγνώριση της ιδιαιτερότητάς τους, του «δικαιώματος στη διαφορά»
- θέσπιση ειδικής νομοθεσίας
- εξάλειψη κάθε είδους διακρίσεων
- παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, στην απασχόληση, στην υγεία, στην πρόνοια
- παροχή της αναγκαίας υποστήριξης για κάθε είδος αναπηρίας
- πλήρη συμμετοχή σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής, κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής, ανάλογα με τις δυνατότητές τους ή τις ανάγκες τους.

Η πραγματικότητα διαφέρει από τις προσδοκίες. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες αντιμετωπίζουν:

- την κοινωνική απομόνωση
- την ανεργία
- την κοινωνική αναλγησία
- τον εγκλεισμό σε προσβλητικά για την ανθρώπινη προσωπικότητα ιδρύματα
- την έλλειψη οργανωμένης εκπαίδευσης

Αίτια περιθωριοποίησης των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Άτομο - Σύγχρονο πλαίσιο

- Αντίδραση σε καθετί διαφορετικό. Ειδικά στις σύγχρονες κοινωνίες της μαζοποίησης, όπου επικρατεί η ανωνυμία και η χαλάρωση των κοινωνικών δεσμών (μεγαλουπόλεις), καλλιεργείται η απουσία σεβασμού προς το συνάνθρωπο, πόσο μάλλον στα άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Άμβλυση κοινωνικής συνείδησης. Κοινωνίες με ηθική χρεοκοπία, θεοποίηση χρήματος, επιδίωξη προσωπικού συμφέροντος και μόνο, απώλεια ευαισθησίας προς τον πλησίον, πόσο μάλλον όταν αυτός βρίσκεται σε δυσχερή θέση.
- Η κυριαρχία του τεχνοκρατικού τρόπου ζωής και η προσκόλληση αποκλειστικά στο ειδικό αντικείμενο μας έχουν μετατρέψει σε γρανάζια της μηχανής δίχως να το αντιληφθούμε, οπότε χωρίς ηθικοπνευματικά εφόδια υποδουλωνόμαστε στο σύρμα και αντιμετωπίζουμε ως κατώτερα αυτά τα άτομα.

Οικογένεια – Σχολείο

- Απουσία κατάλληλης ανθρωπιστικής παιδείας από την οικογένεια και το σχολείο.

Συγκεκριμένα, η ίδια η οικογένεια πρώτη από όλους μεταφέρει προκαταλήψεις και ταμπού στα νεότερα μέλη της και τα παγιδεύει συστηματικά σε στερεότυπα για τα άτομα αυτά.

- Το σχολείο, από την άλλη πλευρά, επιμένει στη μετάδοση στείρων γνώσεων, μετατρέπεται σε εκκολαπτήριο – ιδίως το λύκειο – αυριανών παραγωγικών μονάδων και τεχνοκρατών, χωρίς να γαλουχεί τα παιδιά με ανθρωπιστικές αξίες.

MME

- Τα MME προβάλλουν αυτά τα άτομα ως πρόσωπα που χρήζουν ιδιαίτερης μεταχείρισης και δημιουργούν την εντύπωση ότι είναι ανίκανα να κάνουν οτιδήποτε αξιόλογο. Λίγες είναι οι διαφημιστικές προσπάθειες π. χ. παραολυμπιακοί αγώνες.
- Επίσης, μέσα από διάφορα σίριαλ ενσταλάζετε στους πολίτες η αντίληψη ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι παιδιά ενός κατώτερου Θεού.

Κράτος

Το κράτος ενδιαφέρεται κυρίως για την οικονομική πολιτική και την καλή πορεία των οικονομικών δεικτών και όχι για την κοινωνική πολιτική και την κρατική πρόνοια.

Γιατί η περιθωριοποίηση αυτών των ατόμων δηλώνει χαμηλό πολιτισμικό επίπεδο;

- Το φαινόμενο της περιθωριοποίησης ατόμων με ειδικές ανάγκες πρέπει να καταγγελλθεί γιατί

συνεπάγεται έλλειψη ανθρωπισμού και ευαισθησίας από την κοινωνία, απουσία εξευγενισμού της Ψυχής, μειωμένο ήθος και τελικά έλλειψη αλληλεγγύης και κοινωνικής συνείδησης, στοιχεία που αποτελούν ακρογωνιαίους λίθους μιας πολιτισμένης κοινωνίας.

- Υπό αυτές τις συνθήκες τα άτομα με ειδικές ανάγκες μπορεί να έχουν συμπλέγματα κατωτερότητας, ανασφάλεια και άγχος, στοιχεία που χαρακτηρίζουν μια κοινωνία με χαμηλό επίπεδο. Την ίδια στιγμή, τα άτομα αυτά είναι δυνατόν να εκδηλώσουν ακόμη κι επιθετικότητα. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι μια τέτοια κοινωνία που δε μεριμνά για τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι αναξιοκρατική και επομένως μη δημοκρατική και μη πολιτισμένη. Ο δείκτης άλλωστε της κουλτούρας ενός λαού σχετίζεται άμεσα με τη στάση των

πολιτών και της πολιτείας απέναντι σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.

Μέτρα για την ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην κοινωνία και στην παραγωγή

Άτομο

- Να αποβάλλουμε κάθε προκατάληψη για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, να κατανοούμε τα προβλήματά τους και να είμαστε αρωγοί τους κάθε φορά που παρίσταται ανάγκη. Ακόμη, να τους παραχωρούμε προτεραιότητα σε χώρους εξυπηρέτησης του κοινού και η συμπεριφορά μας αυτή να είναι ανυπόκριτη. Η αδιαφορία μας, η περιφρόνηση και η ρατσιστική αντιμετώπισή τους είναι απάνθρωπη στάση ζωής, που πληγώνει τα άτομα αυτά και, πολλές φορές,

τους αναστέλλει τη διάθεση για ζωή. Να συνειδητοποιήσουμε, επίσης, ότι ο ένας για τον άλλο μπορεί να γίνει ένας μικρός «θεός».

- Να αγκαλιάζουμε με αγάπη τις πρωτοβουλίες τους, να τους συμπαραστεκόμαστε και να ενθαρρύνουμε τις δραστηριότητές τους ώστε με τον τρόπο αυτό να τονώνεται η ψυχολογία τους και να αποκτούν αυτοπεποίθηση και σιγουριά. Με τη συμπράξη και την κατανόησή μας τα άτομα με ειδικές ανάγκες μπορούν εύκολα να μεταβληθούν σε άτομα με ειδικές ικανότητες. Δεν πρέπει, βέβαια, να μας διαφεύγει πως άτομα με σωματικές αναπηρίες έχουν διαπρέψει στις Τέχνες και στα Γράμματα. Η συμπράξασή μας στα άτομα αυτά πρέπει να γίνει τρόπος ζωής, γιατί μόνο έτσι θα διευκολύνουμε τη ζωή των συνανθρώπων μας.
- Να διοργανώνουμε μαζί τους διάφορες εκδηλώσεις, ώστε να τους δίνουμε την ευκαιρία, με ίσους όρους, να εκδηλώνουν την ικανότητά τους και να αποκαλύπτουν το ταλέντο τους. Εξάλλου, καθημερινά διαπιστώνουμε όχι μόνο την αγωνιστικότητα των ατόμων αυτών, αλλά και τις δυνατότητές τους. Οφείλουμε, επομένως, να βοηθήσουμε και εμείς να αισθάνονται κοινωνικά χρήσιμοι, όπως είναι και στην πραγματικότητα.
- Να αναπτύσσουμε ανυπόκριτες φιλικές και κοινωνικές σχέσεις μαζί τους, χωρίς αυτό να θεωρείται ως στάση ζωής που υπαγορεύεται από οίκτο, εξαιτίας του προβλήματός τους, αλλά γιατί το αξίζουν και το δικαιούνται. Με τη στάση μας αυτή θα αποφευχθεί ο κοινωνικός τους

αποκλεισμός. Αυτή, εξάλλου, η συμπεριφορά φανερώνει και τον ανθρωπιστικό μας πολιτισμό.

- Να δημιουργηθούν ομάδες εθελοντών για βοήθεια και συμπαράσταση στα άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Στα σχολεία οι εκπαιδευτικοί να είναι φιλικοί απέναντί τους, να δείχνουν κατανόηση, να είναι εφοδιασμένοι με υπομονή και επιμονή και να διευκολύνουν την ένταξή τους στο σχολικό περιβάλλον. Να έχουν δε υπόψη τους ότι τα άτομα αυτά έχουν αυξημένη ευαισθησία, πιο εύλωτο εγώ, πληγώνονται και απογοητεύονται εύκολα.
- Οι γονείς να καλλιεργούν στα παιδιά τους -από τη μικρή τους ηλικία- το σεβασμό, την κατανόηση και την αλληλεγγύη προς τα άτομα αυτά. Να τους εμφυσήσουν την άποψη ότι είμαστε άνθρωποι, όταν γινόμαστε συνάνθρωποι».

Πολιτεία - Κράτος

- Να καταστρώνει προγράμματα ομαλής ένταξής τους στην κοινωνία και αποδοχής τους από το σκληρό κόσμο που ζούμε.
- Να παρέχει τα αναγκαία μέσα και να χορηγεί τον αναγκαίο εξοπλισμό, ώστε να μπορούν να εξυπηρετούνται τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Επίσης να τους παρέχει δωρεάν τα μέσα εξυπηρέτησής τους, ή, αν αυτό δεν είναι δυνατό, τουλάχιστον να χρηματοδοτεί την αγορά τους. Ακόμη, η Πολιτεία πρέπει να προβεί σε γενναία οικονομική ενίσχυση των γυναικών που φροντίζουν άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Να τους παρέχει τη δυνατότητα για ατομική δημιουργία ή για ομαδικές εκδηλώσεις. Να

δημιουργεί ειδικούς χώρους άθλησης, με τον κατάλληλο εξοπλισμό και το κατάλληλα εξειδικευμένο προσωπικό.

- Κοινωνική πρόνοια: Να τους εξασφαλίζει πλήρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και, αν υπάρχει ανάγκη, να ιδρύει ειδικούς «οίκους», στους οποίους θα εξυπηρετούνται τα άτομα αυτά. Επίσης, ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί να αναλάβουν την παρακολούθηση των ίδιων των ατόμων αλλά και την καθοδήγηση των οικογενειών τους.
- Να μεριμνά ιδιαίτερα για την ομαλή ένταξη των νέων με ειδικές ανάγκες στο σχολικό περιβάλλον. Ακόμη, να επισπεύδεται η διαδικασία εξέτασής τους, ώστε να προσφέρεται η κατάλληλη εκπαιδευτική στήριξη από τα Κέντρα Διάγνωσης και Υποστήριξης (Κ.Δ.Α.Υ.) του Υπουργείου Παιδείας.
- Στον τομέα εργασίας: Να καταρτίζει προγράμματα επαγγελματικής αποκατάστασης, να θεσπίσει περισσότερες θέσεις εργασίας στο δημόσιο για τα άτομα αυτά και να δοθούν κίνητρα για περισσότερες προσλήψεις και στον ιδιωτικό τομέα. Από έρευνα που έγινε διαπιστώθηκε πως εννέα στις δέκα επιχειρήσεις δεν απασχολούν εργαζόμενους με αναπηρίες, γιατί δε διαθέτουν την υποδομή και την υποστηρικτική τεχνολογία
- Να επεκταθεί η υποδομή για την εξυπηρέτησή τους σε όλα τα μέσα μεταφοράς, σε οδούς και κτίρια δημοσίων υπηρεσιών, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση τους σε αυτά. Είναι απαραίτητο να τοποθετηθούν ράμπες στα πεζοδρόμια και στα μέσα μεταφοράς, ειδικοί σηματοδότες με ηχητικά σήματα, ειδική λωρίδα κυκλοφορίας στους δρόμους.

Τα άτομα με προβλήματα κινητικά, ακοής, όρασης είναι δυνατόν να βελτιώσουν την ποιότητα της ζωής τους, αν η πολιτεία δείξει έμπρακτα το ενδιαφέρον της.

- Τέλος, η Πολιτεία να αγκαλιάσει με στοργή τα άτομα αυτά, να είναι απλόχερη σε χρηματοδοτήσεις και να εκλάβει ως πρωταρχικό της χρέος τη συμπαράστασή της προς τους συνανθρώπους μας που έχουν ειδικές ανάγκες. Εξάλλου, με τον τρόπο αυτό θα αποδείξει και τον πολιτικό της πολιτισμό.

Συνέπειες της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες

1. Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των ατόμων και απαλλαγή από αισθήματα κατωτερότητας.
2. Απαλλαγή από φοβίες, εντογότερη δραστηριοποίηση και δημιουργική διάθεση.
3. Τόνωση της αισιοδοξίας, απομάκρυνση από το περιθώριο.
4. Βοήθεια να ξεπεράσουν ψυχολογικά την αναπηρία τους, αποδεικνύοντας τη χρησιμότητα για τον εαυτό τους και για τους άλλους.
5. Ανάπτυξη αλληλοσεβασμού και αλληλοκατανόησης, προϋπόθεση για καλύτερη κοινωνική συνοχή.
6. Ελάφρυνση της οικογένειας από το ψυχολογικό, κοινωνικό και οικονομικό βάρος.

Η θέση της γυναίκας στη σύγχρονη Κοινωνία

α. τι κατέκτησε

1. Κατάργηση του αναχρονιστικού θεσμού της προίκας.
2. Ίσες ευκαιρίες για εκπαίδευση.
3. Ισότητα στον επαγγελματικό τομέα: ίση αμοιβή για συγκεκριμένη εργασία.
4. Με την αναθεώρηση του οικογενειακού δικαίου η ευθύνη για την ανατροφή των παιδιών είναι κοινή.
(οι παραπάνω κατακτήσεις είναι συνταγματικά κατοχυρωμένες)
5. Διακρίνεται στον πολιτικό στίβο ακόμη και στις πιο ψηλές θέσεις.
6. Ασκεί, χωρίς περιορισμό λόγω μυϊκής δύναμης, πολλά - θεωρούμενα άλλοτε αντρικά - επαγγέλματα (συμβολή τεχνολογίας, μηχανοποίησης της εργασίας)
7. Σε πολλές αναπτυγμένες, πολιτιστικά προηγμένες κοινωνίες η αντροκρατική νοοτροπία έχει αμβλυνθεί σε σημαντικό βαθμό.

β. προβλήματα που αντιμετωπίζει ακόμη και σήμερα

1. Οι παραδοσιακοί ρόλοι άντρα και γυναίκας στο πλαίσιο της οικογένειας, αναφορικά με την κατανομή ευθυνών και εργασιών, ελάχιστα έχουν διαφοροποιηθεί.

2. Επειδή η γυναίκα έχει ενταχθεί στις παραγωγικές και οικονομικές δραστηριότητες όμοια με τον άντρα, οι υποχρεώσεις της πολλαπλασιάζονται σε βάρος :

- του ελεύθερου χρόνου
- των κοινωνικών δραστηριοτήτων της .

Ασκή, λοιπόν, πολύμορφους ρόλους (σύζυγος, μητέρα, νοικοκυρά, εργαζόμενη) συχνά αλληλοσυγκρουόμενους που την καταπονούν σωματικά και πνευματικά.

3. Στον εργασιακό-επαγγελματικό χώρο :

- εξακολουθούν να υφίστανται διάφορες προκαταλήψεις που δυσχεραίνουν την επαγγελματική της ανέλιξη.
- υπάρχουν αρκετά εμπόδια στην ανάληψη υψηλών διοικητικών θέσεων
- είναι πιο υψηλά τα ποσοστά ανεργία στο φύλο της.

4. Εξαιτίας παρωχημένων, αντροκρατικών αντιλήψεων και κυρίως των πολλαπλών υποχρεώσεών της .

- αδυνατεί μερικές φορές να παρακολουθήσει πιο προχωρημένες σπουδές

- είναι ελάχιστη η συμμετοχή της στο κοινοβούλιο, στα κοινωνικά κινήματα κ.α

5. Τα Μ.Μ.Ε και κυρίως η διαφήμιση διαβάλλουν, υποβαθμίζουν το ρόλο της και εξευτελίζουν την προσωπικότητά της, αφού την παρουσιάζουν ως:

- το κατεξοχήν καταναλωτικό ον
- ματαιόδοξη, φιλάρεσκη και άβουλη

γ. προτάσεις για υλοποίηση της ισοτιμίας στην καθημερινή ζωή

1. Συνειδητοποίηση της αξίας της ουσιαστικής ισοτιμίας για την αρμονική συνύπαρξη των δύο φύλων στα πλαίσια της οικογένειας.
2. Ενεργητική, διεκδικητική στάση των γυναικών σε όλα τα επίπεδα.
3. Συμμετοχή σε συλλογικές δραστηριότητες (σε κινήματα κοινωνικής απελευθέρωσης της, στην πολιτική ζωή, στα κέντρα λήψης των αποφάσεων)
4. Οικογένεια: ορθή διαπαιδαγώγηση των νέων χωρία αναπαραγωγή αντροκρατικών αντιλήψεων.
5. Παιδεία: παροχή αγωγής που θα απαλλάσσει τις συνειδήσεις από προκαταλήψεις και στερεότυπα όσον αφορά τα δύο φύλα.

6. Πολιτεία :

- ευρύτερος εκσυγχρονισμός οικογενειακού και εργατικού δικαίου
- προστασία μητρότητας, αναγνώριση οικιακής απασχόλησης

7. Διάλογος :

- με αμοιβαίο σεβασμό στην προσωπικότητα του άλλου
- με αναγνώριση της διαφορετικότητας, ιδιαιτερότητας του φύλου.

Αφγανιστάν: Διαδήλωση για την κακοποίηση των γυναικών

Πέντε γυναίκες – θύματα κακοποίησης- έχασαν τη ζωή τους μέσα σε λίγες μέρες.

Μερικές δεκάδες άνθρωποι στην πλειοψηφία τους γυναίκες διαδήλωσαν σήμερα στην Καμπούλ κρατώντας πανό που έγραφαν: «Πού είναι η δικαιοσύνη;» και «Εφαρμόστε το νόμο» για να διαμαρτυρηθούν για το θάνατο πέντε γυναικών στο Αφγανιστάν τον τελευταίο καιρό.

«Διαμαρτυρόμαστε στο όνομα των αφγανών γυναικών οι φωνές των οποίων δεν ακούγονται. Θέλουμε να ακουστούν μετά το θάνατό τους», δήλωσε η Φατίμα Σάιντι, 17 ετών, στο Γαλλικό Πρακτορείο. «Ακόμη και η κυβέρνηση μας δεν μας βοηθά να μειώσουμε τα επεισόδια κακοποίησης εναντίον των γυναικών», πρόσθεσε.

«Γιατί αυτές οι κακοποιήσεις συνεχίζονται στο Αφγανιστάν; Οι γυναίκες είναι εξίσου ελεύθερες. Έχουν το δικαίωμα να ζουν, να εργάζονται, να σπουδάζουν όπως οι άνδρες. Τότε γιατί πρέπει να τις δολοφονούν;», κατήγγειλε η Σάνταφ Φίτρατ.

Από τον Μάρτιο τρεις γυναίκες έχουν δολοφονηθεί στην επαρχία Χεράτ, στο δυτικό Αφγανιστάν, μία εκ των οποίων αποκεφαλίστηκε από τον συζυγό της, μία άλλη δολοφονήθηκε επίσης από τον άνδρα της στη Χοστ (βόρεια) και μία Πέμπτη απαγχονίστηκε έπειτα από απόφαση δικαστηρίου φυλής στην Πάκτια (νοτιοανατολικά).

Περισσότεροι από 50 αστυνομικοί ήταν παρόντες για να προστατεύσουν τους διαδηλωτές, τους οποίους ακολουθούσαν και δημοσιογράφοι.

Δέκα χρόνια μετά την πτώση των Ταλιμπάν οι Αφγανές εξακολουθούν να μάχονται για να αναγνωριστούν τα δικαιώματά τους.

Η βία από πατέρες κατά των νεογέννητων κοριτσιών είναι πλέον σύνηθες φαινόμενο στην Ινδία.

Πολλές γυναίκες μάλιστα κάνουν έκτρωση όταν μαθαίνουν πως πρόκειται να γεννήσουν κορίτσι. Και αυτό γιατί δεν έχουν χρήματα για να δώσουν προίκα όταν έρθει η ώρα του γάμου.

Ένα νέο περιστατικό έγινε σήμερα στο Μπανγκαλόν της Ινδίας. Πατέρας ξυλοκόπησε μέχρι θανάτου το 3 μηνών βρέφος του γιατί πολύ απλά ήταν κορίτσι και ο ίδιος δεν μπορούσε όπως είπε να δουλεύει μια ζωή για να την

προικίσει όταν έρθει η στιγμή να παντρευτεί. Η αστυνομία συνέλαβε τον πατέρα δολοφόνο ενώ συγγενείς του μικρού βρέφους μαζεύτηκαν έξω από το νοσοκομείο σπαράζοντας από το κλάμα και ζητούν την τιμωρία του δολοφόνου πατέρα.

Νέος λιθοβολισμός γυναίκας: Εικόνες φρίκης

28 Σεπτεμβρίου 2010, 08:29

Πεσμένη στο χώμα, μια γυναίκα με κουκούλα στο πρόσωπο εκλιπαρεί για βοήθεια ενώ άνδρες με τουρμπάνια την έχουν περικυκλώσει και της πετούν ασταμάτητα μεγάλες πέτρες έως ότου χάνει τις αισθήσεις της.

Οι εικόνες φρίκης έρχονται από το Πακιστάν και κάνουν τον γύρο του κόσμου μέσω ερασιτεχνικού βίντεο.

Σύμφωνα με τον τηλεοπτικό σταθμό Al Aan που εδρεύει στο Ντουμπάι και ο οποίος διέρρευσε τα πλάνα της ντροπής στο δίκτυο ABC News, ο λιθοβολισμός της άτυχης γυναίκας έγινε στην περιοχή Ορακζάι, στο Βορειοδυτικό Πακιστάν. Οι εκτελεστές, αναφέρει η «Daily Mail», είναι προφανώς Ταλιμπάν, που αποφάσισαν να τιμωρήσουν τη γυναίκα επειδή εθεάθη να κυκλοφορεί δημοσίως με έναν άνδρα. Μάλιστα, εκπρόσωποι του τηλεοπτικού σταθμού υποστηρίζουν πως έχουν στη διάθεσή τους και άλλα πλάνα, όπου πυροβολείται ένας άνδρας, πιθανότατα εκείνος που κάποιοι είδαν με το θύμα του λιθοβολισμού. Παραμένει ωστόσο αδύνατο να

εξακριβωθεί η αυθεντικότητα του βίντεο και ο ακριβής χρόνος λήψης.

Τέτοιου είδους βίντεο δυστυχώς δεν συνιστούν μεμονωμένα περιστατικά. Πέρσι, την οργή των Πακιστανών προκάλεσαν πλάνια που είδαν το φως της δημοσιότητας και έδειχναν στρατιώτες στη βορειοδυτική Κοιλιάδα Σουάτ να μαστιγώνουν μια έφηβη με την κατηγορία ότι είχε συνάψει σχέση με ένα αγόρι. Εκατοντάδες σχολεία θηλέων έχουν επίσης ανατιναχθεί στην περιοχή από τους στρατιώτες που προσπαθούν να επιβάλουν τη δική τους σκληρή εκδοχή του ισλαμικού νόμου. Η Κοιλιάδα Σουάτ γίνεται πυκνά - συχνά πεδίο μάχης ανάμεσα στον πακιστανικό στρατό και τους Ταλιμπάν.

Ο λιθοβολισμός συνιστά πολύ συνηθισμένη μέθοδο τιμωρίας στις φανατικά ισλαμικές χώρες. Εκεί όπου η βία ξεπερνά κάθε όριο και τα κεκτημένα δικαιώματα των γυναικών της Δύσης είναι παντελώς ανύπαρκτα.

Στο Αφγανιστάν, ένα ζευγάρι εκτελέστηκε διά λιθοβολισμού από τους Ταλιμπάν τον περασμένο μήνα, επειδή υπέπεσε στο «έγκλημα» της μοιχείας.

Η Σακινέχ

Από τις πλέον χαρακτηριστικές όμως είναι η τραγική ιστορία της Ιρανής Σακινέχ Αστιάνι, που, βάσει του νόμου της σαρίας, καταδικάστηκε σε θάνατο διά λιθοβολισμού, με την κατηγορία της μοιχείας και της συνέργειας στον φόνο του συζύγου της. Η περίπτωση της 43χρονης Σακινέχ προκάλεσε το παγκόσμιο ενδιαφέρον και τη διεθνή κατακραυγή, με αποτέλεσμα οι ιρανικές αρχές να αναγκαστούν να αναστείλουν προς το παρόν την εκτέλεσή της. Οι υποθέσεις ωστόσο που γίνονται ευρέως γνωστές αποτελούν απλώς σταγόνες στον ωκεανό.

ΠΟΙΝΗ

Σχετικές έννοιες

Ρόλος της ποινής

Δικαίωμα επανόρθωσης

Σωφρονισμός/παραδειγματισμός

Ανθρώπινα δικαιώματα

Ποινικό δίκαιο

Δικαστική πλάνη

Το περί δικαίου αίσθημα

Η αξία της ζωής

Βία/εγκληματικότητα

Σύνταγμα - Δημοκρατία

Κοινωνική επανένταξη

Αυταρχισμός/κρατική αυθεντία

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Θανατική ποινή: η καταδίκη σε θάνατο που επιβάλλεται ως τιμωρία σε κάποιον για αδικήματα που διέπραξε.

Ο ρόλος της ποινής στις σύγχρονες κοινωνίες

Η Δικαιοσύνη συνιστά θεμελιακό δημοκρατικό θεσμό που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της κοινωνικής ευρυθμίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η επιβολή ποινών αποτελεί ένα μηχανισμό/μέσο προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των πολιτών. Βασικοί στόχοι της είναι :

- 1) **Ο σωφρονισμός του παραβάτη**
 - το σύγχρονο ποινικό δικαίο δεν αποσκοπεί στην εκδίκηση και την εξόντωση του δράστη, αλλά έχει κοινωνικό χαρακτήρα και τιμωρεί για χάρη του μέλλοντος και όχι για το παρελθόν, το οποίο είναι αμετάκλητο και οριστικό.
 - οι επιβαλλόμενες κυρώσεις αποβλέπουν σε μία διαδικασία εσωτερικής αναμόρφωσης του δράστη, καθώς αυτός συνειδητοποιεί τα όρια της ελευθερίας του και τις συνέπειες των ενεργειών του.
 - απώτερος στόχος της ποινής είναι η επανένταξη του παραβάτη στο κοινωνικό σύνολο.

- 2) **Ο παραδειγματισμός των**

άλλων

- η άμεση απονομή δικαιοσύνης δημιουργεί ισχυρό συνειρμό στη συνείδηση του κοινωνικού συνόλου ότι η παράβαση έχει ως

αποτέλεσμα την ποινή, γεγονός που αποθαρρύνει την τέλεση παρόμοιων πράξεων.

- η επιβολή κυρώσεων βοηθά τον πολίτη να συνειδητοποιήσει την ισχύ και την εγκυρότητα των νόμων. Ειδικά, καλλιεργείται κλίμα ατιμωρησίας, ανυποληψίας των νόμων και αναρχίας.

3) **Η ικανοποίηση του περί δικαίου αισθήματος του πολίτη**

- με την επιβολή ποινής αποκαθίσταται υλικά και ηθικά το θύμα και ικανοποιείται το αίσθημα δικαιοσύνης των πολιτών. Σε αντίθετη περίπτωση, ο πολίτης αισθάνεται αδικημένος και είναι πιθανό να οδηγηθεί στην αυτοδικία, η οποία καταλύει τους κοινωνικούς θεσμούς και υποσκάπτει το κύρος της Δικαιοσύνης.

4) **Η προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του συνόλου**

- η επιβολή ποινών αποτελεί μηχανισμό αυτοπροστασίας της κοινωνίας, γιατί περιορίζοντας την παραβατική συμπεριφορά προστατεύει την ασφάλεια και τα δικαιώματα όλων των πολιτών.

Επιχειρήματα κατά της θανατικής ποινής

Η καταδίκη σε θάνατο αποτελεί μία μορφή ποινής η οποία στην εποχή μας θεωρείται ασύμβατη τόσο με τις ανθρωπιστικές αξίες όσο και με το Σύνταγμα των δημοκρατικών κοινωνιών.

1) Η θανατική ποινή δε συνάδει με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας μίας σύγχρονης Κοινωνίας, γιατί :

➤ αντίκειται στο πνεύμα του σύγχρονου ποινικού δικαίου, που έχει χαρακτήρα κοινωνικό και στοχεύει στον σωφρονισμό του δράστη και τον παραδειγματισμό των άλλων. Αντίθετα η θανατική ποινή έχει εκδικητικό χαρακτήρα, στοχεύει στην εξόντωση και αποκλείει τον σωφρονισμό. Αντιπροσωπεύει, επομένως, αναχρονιστικές αντιλήψεις περί δικαίου, που η εποχή μας έχει απορρίψει οριστικά.

➤ στατιστικά, αμφισβητείται η αποτελεσματικότητά της. Όπου εφαρμόζεται δεν έχει εξαλείψει ή έστω περιορίσει σε σημαντικό βαθμό την εγκληματικότητα.

➤ αποτελεί μία από τις πιο βάρβαρες εκδηλώσεις της ανθρώπινης κοινωνίας και δε συνάδει με το πνεύμα ανθρωπισμού της εποχής μας.

- ακυρώνει την αξία της ανθρώπινης ζωής, η οποία αποτελεί πρώτιστη αρχή των σύγχρονων κοινωνιών.
- δε συνυπολογίζει το ενδεχόμενο δικαστικής πλάνης και αποτελεί ποινή μη αναστρέψιμη και μη επανορθώσιμη.
- αποτελεί αναχρονισμό, κατάλοιπο της νομοθεσίας αυταρχικών κοινωνιών του παρελθόντος για την αντιμετώπιση παραβατικών συμπεριφορών. Οι σύγχρονες κοινωνίες διαθέτουν άλλα πιο αποτελεσματικά μέσα για την πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας, όπως : η παιδεία, η μόρφωση, οι θεσμοί κοινωνικοποίησης, οι δημοκρατικοί θεσμοί, η ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου κ.α

2) Η θανατική ποινή δεν αρμόζει σε μία δημοκρατική κοινωνία, γιατί:

- είναι αντισυνταγματική, εφόσον στερεί το δικαίωμα στη ζωή και υποβαθμίζει την αξία του ανθρώπου, στοιχεία τα οποία προστατεύονται από κάθε δημοκρατικό Σύνταγμα. Υποσκάπτει, έτσι, την αξιοπιστία του Συντάγματος και της νομοθεσίας.

Η δημοκρατία είναι επεικής, με κύρια χαρακτηριστικά τη μετριοπάθεια και την ανεκτικότητα. Στη δημοκρατία δεν υπάρχει απόλυτη και οριστική κρίση για έναν άνθρωπο

που διέπραξε αδίκημα, αφού κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει την πιθανότητα βελτίωσης του δράστη.

- αντίκειται στις αξίες της δημοκρατικής πολιτείας . Αποτελεί μία δραστική επίδειξη δύναμης και αυταρχισμού από την πλευρά της κρατικής εξουσίας και μέσο εκφοβισμού του πολίτη. Τρομοκρατημένους πολίτες χρειάζονται τα αυταρχικά καθεστώτα, για να στηρίζουν στον φόβο την εξουσία τους, και όχι οι δημοκρατίες, που επιδιώκουν το διάλογο και τη συναίνεση του πολίτη.
- θεωρείται με πρόσχημα την καταπολέμηση της εγκληματικότητας . Συχνά, όμως, χρησιμοποιείται από ολοκληρωτικά καθεστώτα ως μέσο δίωξης πολιτικών αντιπάλων και αντιφρονούντων. Σύμφωνα, λοιπόν, με την επικρατούσα αντίληψη στην εποχή μας, οι σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες δεν επιτρέπεται να έχουν στο οπλοστάσιο των κυρώσεών τους μία τέτοια ποινή. Αντίθετα, οφείλουν να επιδιώκουν τον περιορισμό της παραβατικής συμπεριφοράς μέσα από τις διαδικασίες της ομαλής κοινωνικοποίησης των ατόμων και τη διαμόρφωση κοινωνική πολιτικής που αμβλύνει

τις ανισότητες και ενισχύει την κοινωνική συνοχή.

Επιχειρήματα υπέρ της θανατικής ποινής

Στον αντίποδα της παραπάνω άποψης, ορισμένοι υπεραμύνονται της θανατικής καταδίκης επικαλούμενοι επιχειρήματα, όπως τα παρακάτω:

- Αποκαθιστά την ηθική τάξη, ικανοποιώντας το περί δικαίου αίσθημα των πολιτών και δικαιώνοντας τους οικείους του θύματος.
- Δεν επιβάλλεται σε οποιοδήποτε αδίκημα, αλλά μόνο σε ιδιαίτερα ειδεχθή εγκλήματα που επιφέρουν αποτροπιασμό και κατακραυγή.
- Ισχυροποιεί το κύρος του θεσμού της Δικαιοσύνης στη συνείδηση του πολίτη, ο οποίος αισθάνεται ότι είναι ασφαλής και προστατεύεται από το κράτος. Έτσι, ο πολίτης μαθαίνει να σέβεται και να τηρεί τους νόμους.
- Λειτουργεί αποτρεπτικά και παραδειγματικά για τους άλλους, αποθαρρύνοντας την τέλεση παρόμοιων αποτρόπαιων ενεργειών.

- Δεν έρχεται σε αντίθεση με τον σωφρονιστικό χαρακτήρα της ποινής, αφού ο άνθρωπος που οδηγείται σε τόσο ειδικά εγκλήματα, τα οποία επισύρουν τη θανατική ποινή, είναι συνήθως μία διαταραγμένη προσωπικότητα και οι πιθανότητες σωφρονισμού είναι περιορισμένες έως μηδαμινές.
- Αποτελεί ποινή μη επανορθώσιμη σε περίπτωση δικαστικής πλάνης, όπως συμβαίνει και με όλες τις άλλες ποινές, πλην της χρηματικής.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Θεωρητικές επιστήμες

Ουδετερότητα της επιστήμης

Τεκμηριωμένη γνώση

Ευθύνη του επιστήμονα

Γενετική

Επέμβαση στην ανθρώπινη φύση

Νομοτέλεια

Ανθρώπινοι κλώνοι/αντίγραφα

Ερμηνεία της ζωής

Παρέκκλιση από τους ανθρωπιστικούς σκοπούς

Κατανόηση της φύσης

Εξειδίκευση/Πνευματική μονομέρεια

Ορθολογισμός

Ύβρις/Νέμεση

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Επιστήμη είναι η ορθολογική έρευνα του επιστητού με συγκεκριμένες μεθόδους, όπως η παρατήρηση, το πείραμα, η υπόθεση και η επαγωγή, καθώς και το σύνολο των τεκμηριωμένων γνώσεων που απορρέουν από αυτή. Οι γνώσεις οργανώνονται σε διάφορους τομείς (επιμέρους κλάδοι των επιστημών) και με αυτές οι επιστήμονες επιχειρούν να ερμηνεύσουν τα φαινόμενα της φύσης και τη κοινωνίας (φυσικοθετικές και κοινωνικές επιστήμες) ή την ανθρώπινη συμπεριφορά (ανθρωπιστικές επιστήμες).

Ο Ρόλος και οι στόχοι της επιστημονικής ανάπτυξης

Καθοριστικός είναι ο ρόλος των επιστημών στην ιστορία του ανθρώπινου γένους, διότι άλλαξαν τις συνθήκες ζωής και την πορεία του πολιτισμού. Η επιστήμη, ως

συντελεστής της πνευματικής απελευθέρωσης και πολιτιστικής προόδου του ανθρώπου, επιδιώκει :

- να κατανοήσει το κοσμικό μυστήριο και να απαντήσει στα αιώνια ερωτήματα του ανθρώπου για τη ζωή και τον κόσμο, ανακαλύπτοντας τη βέβαιη και αντικειμενική αλήθεια, αυτή που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση.
- να διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες του ανθρώπου συμβάλλοντας στην απαλλαγή από την άγνοια, τις δεισιδαιμονίες και τις προκαταλήψεις και να αποσαφηνίσει την ανθρώπινη συμπεριφορά, συντελώντας στην αυτογνωσία και την αυτοβελτίωση.
- να ερμηνεύσει το φυσικό περιβάλλον και να κατανοήσει τους νόμους που διέπουν τη λειτουργία του, συμβάλλοντας στην προστασία του και στην απελευθέρωση του ανθρώπου από τους περιορισμούς που θέτει η φύση.
- να απαλλάξει τον άνθρωπο από τις ασθένειες , αυξάνοντας το μέσο όρο ζωής και βελτιώνοντας την ποιότητα της (Ιατρική, Γενετική)
- να εξασφαλίσει την καλύτερευση των συνθηκών της καθημερινής ζωής και της εργασίας , παρέχοντας αγαθά και ανέσεις που διευκολύνουν τη ζωή του ατόμου.
- να κατανοήσει τη δομή και τη λειτουργία της κοινωνίας και να συντελέσει στη βελτίωση των

θεσμών (οικογένεια, εκπαίδευση, οικονομία, δημοκρατία, κ.α), ώστε να ικανοποιούνται αποτελεσματικότερα οι κοινωνικές ανάγκες.

Η ευθύνη του επιστήμονα

Ως ειδικός σε ένα συγκεκριμένο πεδίο της επιστημονικής έρευνας, αλλά και ευρύτερα ως πνευματικός άνθρωπος που κατευθύνει την κοινωνία, ο επιστήμονας επιβάλλεται να :

- να αναζητεί τη γνώση , να διαθέτει άριστη κατάρτιση στο αντικείμενο του αλλά και ευρύτερη παιδεία, ώστε να αποφεύγει την πνευματική μονομέρεια.
- θέτει φραγμούς και όρια στην επιστημονική έρευνα με γνώμονα την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του περιβάλλοντος και της ζωής.
- αναλαμβάνει την ευθύνη για την παραγόμενη γνώση. Οφείλει να αναρωτιέται σε ποιον παρέχει τη γνώση, με ποια μέσα την παράγει και για ποιον σκοπό θα χρησιμοποιηθεί.
- συνεργάζεται με άλλους επιστήμονες για την επίλυση των σύγχρονων προβλημάτων σε προγράμματα που υπηρετούν την ειρήνη, την ευημερία, την υγεία και την προστασία της φύσης, ώστε η επιστήμη να αποτελεί κοινωνικό λειτούργημα.

- διαφωτίζει την κοινή γνώμη για τη συνετή χρησιμοποίηση των επιτευγμάτων της επιστήμης, να εξηγεί τη σημασία και τους πιθανούς κινδύνους που απορρέουν από αυτά.
- αντιστέκεται στην κερδοσκοπία, τις οικονομικές πιέσεις και τις «σειρήνες» της δόξας και της δημοσιότητας. Η ηθική συγκρότηση, η εντιμότητα, η αξιοπρέπεια και η συνέπεια λόγων και έργων διακρίνουν τον υπεύθυνο επιστήμονα.

Επιπτώσεις της επιστημονικής ανάπτυξης

Η επιστημονική γνώση αποτελεί ένα ισχυρότερο όπλο στα χέρια του σύγχρονου ανθρώπου. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, η επιστημονική πρόοδος αντί να υπηρετεί τις ανάγκες της ανθρωπότητας, προσανατολίζεται στην εξυπηρέτηση τεράστιων οικονομικών συμφερόντων ή πολιτικών σκοπιμοτήτων, με συνέπεια να παρεκκλίνει από τους ανθρωπιστικούς της σκοπούς. Φαινόμενα που πιστοποιούν την παραπάνω διαπίστωση είναι:

1) Στράτευση της επιστημονικής γνώσης σε πολεμικούς εξοπλισμούς – κίνδυνοι για την ειρήνη

Η δύναμη της επιστημονικής γνώσης χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του διεθνούς ανταγωνισμού για την εξασφάλιση της υπεροπλίας. Έτσι, τα κράτη κατευθύνουν την επιστημονική έρευνα στην παραγωγή

όλο και φονικών όπλων μαζικής καταστροφής, υπονομεύοντας την ειρήνη στον πλανήτη.

2) Οικολογικό πρόβλημα

Η επιστημονική γνώση πολλαπλασιάζει την παρέμβαση του ανθρώπου στο περιβάλλον με την αλόγιστη βιομηχανική ανάπτυξη και την υπερεκεμετάλλευση των φυσικών πόρων, με συνέπεια να διαταράσσεται η οικολογική ισορροπία.

3) Κερδοσκοπική διαχείριση του επιστημονικού πλούτου

Σημαντικοί κίνδυνοι απορρέουν από την κερδοσκοπική διαχείριση και την οικονομική εκμετάλλευση των επιστημονικών ανακαλύψεων, ιδιαίτερα στον τομέα της Γενετικής . Για παράδειγμα, η εξάπλωση των γενετικά τροποποιημένων προϊόντων εξασφαλίζει τεράστια κέρδη στις επιχειρήσεις, αλλά εγκυμονεί πιθανούς κινδύνους για την υγεία. Επιπλέον, η παραγωγή εμβρύων για «ανθρώπινα ανταλλακτικά» αποτελεί ένα χαρακτηριστικό ζοφερό ενδεχόμενο.

4) Κλωνοποίηση

Η επιστημονική πρόοδος απελευθερώνει τρομακτικές δυνάμεις τις οποίες ο άνθρωπος αδυνατεί να ελεάσει. Η παρέμβαση του ανθρώπου στο έργο της φύσης (δημιουργία ανθρώπινων κλώνων, προκαθορισμός ανθρώπινων χαρακτηριστικών κ.α) είναι πιθανό να έχει ανεξέλεγκτες επιπτώσεις , αφού

η ανθρώπινη αλαζονεία μπορεί να ανοίξει το «κουτί της Πανδώρας» και η Νέμεση (τιμωρία) να διαδέχεται την Ύβρη (αλαζονεία).

5) Πολιτική εκμετάλλευση της επιστημονικής γνώσης

Η επιστημονική γνώση γίνεται συχνά όπλο χειρισμού της κοινής γνώμης (προπαγάνδα, διαφήμιση), μέσο παραβίασης των ατομικών ελευθεριών (επόπτευση ιδιωτικής ζωής) και μέσο προσβολής της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (ψυχολογικός εξαναγκασμός, βασανιστήρια κ.α)

6) «Επιστήμη για την επιστήμη»/ πνευματική μονομέρεια

Η επιστημονική πρόοδος αντιμετωπίζεται ως αυτοσκοπός, ενώ είναι απλώς ένα μέσο. Η αντίληψη αυτή, σε συνδυασμό με την εξειδίκευση, καθιστά τον επιστήμονα μονομερή και τον απομονώνει από την κοινωνική ζωή και τα προβλήματα, με αποτέλεσμα να λειτουργεί περισσότερο ως επαγγελματίας παρά ως πνευματικός άνθρωπος με κοινωνική αποστολή.

Τρόποι προστασίας από την αρνητική χρήση των επιστημονικών ανακαλύψεων / Η επιστήμη στην υπηρεσία του ανθρώπου

Αποτελεί, λοιπόν, επιτακτική ανάγκη για την ανθρωπότητα ο προσανατολισμός επιστημονικής πρόοδου σε ανθρωπιστικούς σκοπούς, ώστε να

αποφύγουμε τους παραπάνω κινδύνους που απειλούν το μέλλον των σύγχρονων κοινωνιών. Γι ' αυτό το λόγο απαιτείται :

- η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, η ανάδειξη και η κατανόηση των κινδύνων, εφόσον η επιστημονικής πρόοδος μας αφορά όλους .
- ο καθορισμός των ορίων και των μέσων της επιστημονικής έρευνας από τη δημοκρατική πολιτεία και τους διεθνείς οργανισμούς με τη θέσπιση διεθνούς νομοθετικού πλαισίου, που θα διασφαλίζει τον αυστηρό έλεγχο των ερευνητικών κέντρων και τη διαφάνεια.
- η πολιτική βούληση των κυβερνήσεων και η διεθνής συνεργασία, για να προστατευτεί η κοινωνία από τον κίνδυνο της ανεξέλεγκτης κερδοσκοπίας των επιχειρήσεων και του τυχодиωκτισμού ανεύθυνων επιστημόνων.
- η υιοθέτηση από την ίδια την επιστημονική κοινότητα δεοντολογικών κανόνων και η μέριμνα για την εφαρμογή τους στο πλαίσιο των επιστημονικών ερευνών.
- η υπευθυνότητα του επιστήμονα και η συμμετοχή του σε προγράμματα που υπηρετούν την ειρήνη, την προστασία του περιβάλλοντος και αποβλέπουν την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προβλημάτων (υποσιτισμός, ασθένειες, πόλεμοι κ.α)

- η ολοκληρωμένη παιδεία και η ηθική συγκρότηση του επιστήμονα : εντιμότητα, συνέπεια, ανιδιοτέλεια, συναίσθηση της κοινωνικής του αποστολής.

ΚΛΩΝΟΠΟΙΗΣΗ

Σχετικές έννοιες

Γενετική-Βιοηθική

Όρια παρέμβασης στην ανθρώπινη φύση

Ευθύνη του επιστήμονα

Ανθρώπινοι κλώνοι/αντίγραφα

Ανθρώπινο γονιδίωμα

Παραγωγή εμβρύων χωρίς γονιμοποίηση

Αποκωδικοποίηση του

γενετικού υλικού

Κερδοσκοπική διαχείριση της γνώσης

Άθλος ή ύβρις

Παρέκλιση από τους ανθρωπιστικούς σκοπούς

Κλωνοποίηση (θεραπευτική/αναπαραγωγική)

Γενετικός ρατσισμός

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Κλωνοποίηση ή κλωνισμός είναι η μέθοδος αναπαραγωγής οργανισμών γενετικά όμοιων προς έναν αρχικό με παρέμβαση στη γενετική δομή ενός κυττάρου του.

Η κλωνοποίηση διακρίνεται σε **θεραπευτική** (δημιουργία ανθρώπινων εμβρυικών βλαστικών κυττάρων για τη θεραπεία ασθενειών) και **αναπαραγωγική** (δημιουργία ανθρώπινων κλώνων).

Οι δυνατότητες κλωνοποίησης

Η κλωνοποίηση αποτελεί θαύμα της επιστήμης και μπορεί να επιδράσει ευεργετικά για την ανθρωπότητα:

- υπόσχεται μία ζωή μεγαλύτερης διάρκειας και καλύτερης ποιότητας .
- συμβάλλει στην πληρέστερη γνώση και κατανόηση των λειτουργιών του ανθρώπινου οργανισμού και οδηγεί σε νέες μεθόδους θεραπείας και πρόληψης.
- αναμένεται μελλοντικά να απελευθερώσει την ανθρωπότητα από ανίατες και κληρονομικά μεταβιβαζόμενες ασθένειες. Η εξασφάλιση της υγείας και η αύξηση του μέσου όρου ζωής του ανθρώπου θα είναι τα φυσικά επακόλουθα.

- αναπτύσσει τη γεωργία και την κτηνοτροφία με τη δημιουργία ειδών πιο ανθεκτικών.
- επιτρέπει τη βελτίωση της διατροφής και την κάλυψη των διατροφικών αναγκών του πλανήτη.

Οι κίνδυνοι της κλωνοποίησης

Η ραγδαία εξέλιξη στον τομέα της κλωνοποίησης δημιουργεί ανησυχία στο κοινωνικό σύνολο. Και αυτό, γιατί η διαδικασία εγείρει τεράστια ηθικά ζητήματα και υποκρύπτει κινδύνους για την ανθρωπότητα. Ειδικότερα :

- η παρέμβαση του ανθρώπου στο έργο της φύσης μπορεί να έχει ανεξέλεγκτες επιπτώσεις, εφόσον η ανθρώπινη αλαζονεία μπορεί να ανοίξει «το κουτί της Πανδώρας» και η Νέμεση (τιμωρία) να διαδεχτεί την Ύβρη (αλαζονεία).
- η κλωνοποίηση ανοίγει το δρόμο για κοινωνικές διακρίσεις και για την περιθωριοποίηση ατόμων με κριτήριο το αποκρυπτογραφημένο γενετικό υλικό. Ο προκαθορισμός γενετικών χαρακτηριστικών είναι δυνατό να οδηγήσει σε μία κοινωνία ομοιομορφίας και τυποποίησης, όπου η ιδιαιτερότητα θα στιγματίζεται.
- οι επιπτώσεις στον ψυχισμό του ανθρώπου και τις παραδοσιακές σχέσεις (οικογένεια,

διαπροσωπικές σχέσεις) από την παραγωγή ανθρώπων χωρίς γονιμοποίηση είναι αδύνατο να προβλεφθούν.

- η εξάπλωση των γενετικά τροποποιημένων προϊόντων εξασφαλίζει τεράστια κέρδη στις επιχειρήσεις, αλλά εμπεριέχει πιθανούς κινδύνους για τη υγεία.
- η παραγωγή εμβρύων για «ανθρώπινα ανταλλακτικά» αποτελεί ενδεικτικό παράδειγμα μίας πιθανής κερδοσκοπικής διαχείρισης των επιστημονικών γνώσεων, που προσβάλλει βάνανυσά τις αξίες του ανθρώπινου πολιτισμού.

Προτάσεις για την αποφυγή των κινδύνων της κλωνοποίησης

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμβολή της κλωνοποίησης στην πρόοδο της ανθρωπότητας αποτελεί η υπεύθυνη και συνειδητοποιημένη τοποθέτησή μας με γνώμονα τις ανθρωπιστικές αξίες .

- **Η ευθύνη του επιστήμονα**
Υπευθυνότητα απέναντι στο κοινωνικό σύνολο, διαφύλαξη της ανεξαρτησίας του από οικονομικά και εθνικά συμφέροντα, συνεργασία με την επιστημονική κοινότητα, φρόνηση και αποφυγή της αλαζονικής στάσης

- **Η προστασία της πολιτείας**
Θέσπιση νόμων και αρχών για την ορθολογική χρήση των επιστημονικών ανακαλύψεων και παράλληλη κοινοποίηση τους στον πολίτη, έλεγχος των επιστημονικών ερευνών που διεξάγονται και παρουσίαση των πορισμάτων στην παγκόσμια κοινότητα.
- **Η ευθύνη των Μ.Μ.Ε**
Γνωστοποίηση των ωφελειών αλλά και των κινδύνων που απορρέουν από τη διαδικασία της κλωνοποίησης, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης
- **Η ευθύνη της οικογένειας και του σχολείου**
Ανθρωπιστική παιδεία ως μέσο αγωγής του ατόμου

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Ενοποίηση κόσμου

Ανθρώπινα δικαιώματα

Κατάργηση συνόρων

Οικονομική σύγκλιση

Πολυπολιτισμικότητα

Ενότητα μέσα στη διαφορά

Αλληλεξάρτηση/αλληλεπίδραση

Ανεκτικότητα στο διαφορετικό

Διεύρυνση της δημοκρατίας

Πολιτιστική ομοιομορφία

Ειρήνη και πολιτιστική πρόοδος

«Η ισχύς εν τη ενώσει»

Η Ευρωπαϊκή ενοποίηση

πρόκειται για μία διαδικασία που στοχεύει στην προσέγγιση και τη σύμπραξη των ευρωπαϊκών κρατών και την οικοδόμηση ενός κοινού μέλλοντος για τους λαούς της Ευρώπης, μέσα από τη συγκρότηση ενός

ισχυρού συνασπισμού, της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε).Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της διαδικασίας είναι η επιδίωξη της οικονομικής και πολιτικής σύγκλισης των κρατών - μελών με τη δημιουργία κοινών θεσμών : ενιαίο νόμισμα, κοινή νομοθεσία, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κ.α.

Οι αρχές της Ε.Ε βρίσκονται στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ), μία μορφή οικονομικής σύμπραξης η οποία συγκροτήθηκε μεταπολεμικά από έναν περιορισμένο αριθμό κρατών, αποβλέποντας στον τερματισμό των πολεμικών συγκρούσεων διαμέσου αυτής της συνεργασίας. Στις μέρες μας, όμως, η Ε.Ε μετεξελίσσεται σε έναν οικονομικό και πολιτικό συνασπισμό, ώστε τα ευρωπαϊκά κράτη να ανταπεξέλθουν ενώνοντας τις δυνάμεις τους στον διεθνή ανταγωνισμό, να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, να προωθήσουν τη δημοκρατία και να διασφαλίσουν την ειρήνη στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΠΡΟΟΔΟΥ, ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η πορεία προς την υλοποίηση του ευρωπαϊκού οράματος διανοίγει νέες προοπτικές για το μέλλον της Ευρώπης. Τα οφέλη για τους λαούς είναι πολλαπλά:

1. Οικονομική και τεχνολογική ανάπτυξη

- καταργούνται τα οικονομικά σύνορα και ευνοείται η διακίνηση των κεφαλαίων και των προϊόντων, καθώς και η οικονομική συνεργασία των χωρών.
- μεγιστοποιούνται οι οικονομικές αγορές με την απελευθέρωση του εμπορίου, την αύξηση του ανταγωνισμού και της παραγωγικότητας, το ενιαίο νόμισμα και την προώθηση των συναλλαγών.
- αναπτύσσονται όλοι οι τομείς (γεωργία, εμπόριο, ναυτιλία, βιομηχανία, βιοτεχνία, τεχνολογία) και βελτιώνεται το βιοτικό επίπεδο των λαών με τη σταδιακή σύγκλιση των οικονομιών.

2. Εδραίωση της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- κατοχυρώνονται οι δημοκρατικές αξίες (ελευθερία, ισότητα, αξιοκρατία, διάλογος, συμμετοχή στα κοινά, δικαιοσύνη κ.α) και διασφαλίζονται τα ανθρωπίνα δικαιώματα με τη σταδιακή εναρμόνιση της νομοθεσίας και την εφαρμογή ενός δικαίου σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες .

3. Διασφάλιση της ειρήνης και της σταθερότητας

- ενισχύεται ο παρεμβατικός ρόλος της Ευρώπης στις διεθνείς εξελίξεις
- ευνοείται η σταθερότητα, η φιλία, η συνεργασία μεταξύ των ευρωπαϊκών λαών και η ειρηνική επίλυση των διαφορών τους.

4. Ισχυροποίηση του πολυπολιτισμού και πολιτιστική ανάπτυξη πολιτιστική

- καλλιεργείται η ανεκτικότητα και ο σεβασμός απέναντι στο διαφορετικό, εδραιώνεται ο πολυπολιτισμός με την πολυσυλλεκτικότητα αντιλήψεων, νοοτροπιών, ηθών και εθίμων.
- εξασφαλίζεται η ανάπτυξη όλων των πνευματικών δραστηριοτήτων (επιστήμη, εκπαίδευση, τέχνες), μέσα από στενή συνεργασία των λαών και την ανταλλαγή πολιτιστικών στοιχείων και ιδεών

5. Βελτίωση της κοινωνικής οργάνωσης και της ποιότητας ζωής

- διαμορφώνεται ένα ενιαίο κοινωνικό πλαίσιο συνεργασίας και αλληλεγγύης για τον εκσυγχρονισμό των κοινωνικών θεσμών και την αντιμετώπιση προβλημάτων όπως η εγκληματικότητα, τα ναρκωτικά, η ανεργία κ.α

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΗ

Η προσπάθεια για την οικοδόμηση μίας Ευρώπης της ευημερίας, της ισότητας και της δημοκρατίας συχνά φαλκιδεύεται από εσωτερικές αδυναμίες, αντιθέσεις και επιμέρους συμφέροντα που αναστέλλουν την πορεία για

ένα καλύτερο ευρωπαϊκό μέλλον. Τα προβλήματα που προκύπτουν είναι :

- πολιτική και οικονομική κυριαρχία των ισχυρών κρατών με αντίστοιχη εξάρτηση των μικρών χωρών και διεύρυνση των οικονομικών ανισοτήτων ανάμεσα στα κράτη.
- επιβολή πολιτιστικών στοιχείων με συνέπεια την αλλοίωση της παράδοσης και της ταυτότητας των πιο αδύναμων χωρών.
- υπονόμηση της κοινής ευρωπαϊκής συνείδησης και διόγκωση του εθνικισμού, ως αποτέλεσμα των εθνικών ανταγωνισμών και των αντικρουόμενων συμφερόντων των κρατών-μελών.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΕΝΟΣ ΚΟΙΝΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Η Ε.Ε. καλείται, λοιπόν, να υπερβεί αντιθέσεις και χρόνια προβλήματα και να φέρει σε πέρας το δισεπίτευκτο έργο της ενότητας των ευρωπαϊκών λαών με σεβασμό στη διαφορά. Η πραγμάτωση αυτού του οράματος προϋποθέτει :

1. Οικονομική ανάπτυξη προς όφελος όλων των κρατών

- δίκαιη κατανομή του πλούτου, ενίσχυση των αδύναμων οικονομικών και επιδίωξη της οικονομικής σύγκλισης, ώστε να αποφεύγονται οι

ανισότητες οι οποίες διασπούν την ευρωπαϊκή συνοχή.

2. Εδραίωση της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- σύγκλιση των πολιτικών συστημάτων με εδραίωση κοινών δημοκρατικών θεσμών και αξιών
- έμπρακτη κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ενίσχυση τους κράτους πρόνοιας με ιδιαίτερη μέριμνα για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.
- αντιμετώπιση των εθνικών διαφορών με διάθεση συνεννόησης και αμοιβαίων υποχωρήσεων, που εξυπηρετούν το μακροπρόθεσμο συμφέρον των ευρωπαϊκών λαών
- διαμόρφωση κοινής πολιτικής στα μεγάλα ζητήματα της εποχής μας, ώστε να αυξάνεται η δύναμη επιρροής της Ευρώπης και να αποτρέπονται οι διχασμοί και οι εσωτερικές συγκρούσεις.

3. Προστασία του πολιτιστικού πλούτου των λαών της Ευρώπης

- ανάδειξη των κοινών αξιών που συναποτελούν τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και επιτρέπουν τη διαμόρφωση κοινής ευρωπαϊκής συνείδησης
- επαναπροσδιορισμός του περιεχομένου της εκπαίδευσης με στόχο την καλλιέργεια του ευρωπαϊκού πνεύματος παράλληλα με την

ανάπτυξη εθνικής συνείδησης : προβολή της ευρωπαϊκής ιστορίας, ανάδειξη της σχέσης εθνικών και ευρωπαϊκών παραδόσεων

- γνωριμία των νέων με την ευρωπαϊκή κουλτούρα μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα ανταλλαγής μαθητών- φοιτητών, αδελφοποίησης σχολείων και ενίσχυση της διδασκαλίας των ευρωπαϊκών γλωσσών.

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

Σχετικές έννοιες

Ενοποίηση κόσμου

Πολιτιστική ομοιομορφία

Οικονομική μεγέθυνση

Μαζικός πολιτισμός

Πολυπολιτισμικότητα

Αλλοίωση ταυτότητας

Κατάργηση συνόρων

Οικονομική εξάρτηση

Οικουμενικό χωριό

Πολιτική ηγεμονία

Ειρήνη/συνεργασία

Διεθνείς οργανισμοί

Αλληλεπιδράσεις

Ανθρώπινα δικαιώματα

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Με τον όρο **παγκοσμιοποίηση** χαρακτηρίζεται η αυξανόμενη αλληλεξάρτηση των χωρών όλου του κόσμου και η υποχώρηση των οικονομικών και εθνικών συνόρων. Χαρακτηριστικό στοιχείο αυτής της εξέλιξης είναι η οικουμενικότητα, καθώς όλες οι χώρες του πλανήτη συνδέονται με ένα πλέγμα οικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό, ώστε για πρώτη φορά στην ιστορία γίνεται λόγος για ενοποίηση του κόσμου και «παγκόσμιο χωριό».

ΘΕΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η διαμόρφωση ενός ενιαίου οικονομικού, πολιτικού και πολιτιστικού χώρου δημιουργεί σε όλους τους λαούς τις κατάλληλες προϋποθέσεις για εξέλιξη και πρόοδο :

1. Οικονομική ανάπτυξη

- Η κατάργηση των οικονομικών συνόρων επιτρέπει τη μεγιστοποίηση των οικονομικών αγορών, την απελευθέρωση των συναλλαγών και την αύξηση της παραγωγικότητας.
- Η οικονομική συνεργασία των χωρών και η ανάπτυξη των εμπορικών σχέσεων επιταχύνουν την οικονομική πρόοδο.

2. Καθολικοποίηση των αξιών της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- Η διάδοση των ιδεών με τα σύγχρονα μέσα πληροφόρησης οδηγεί στη διαμόρφωση μιας δημοκρατικής κοινής γνώμης που διεκδικεί τα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους τους κατοίκους του πλανητικού χωριού. Έτσι, απομονώνονται τα αυταρχικά καθεστώτα και στιγματίζονται οι αντιδημοκρατικές πρακτικές.

3. Προστασία της ειρήνης και διεύρυνση του οικουμενικού πνεύματος

- Η διακρατική συνεργασία προωθεί την παγίωση της ειρήνης στον κόσμο και την αντιμετώπιση των οικουμενικών προβλημάτων, όπως η καταστροφή του περιβάλλοντος, η βία και ο υποσιτισμός.
- Το οικουμενικό πνεύμα που διαμορφώνεται υποβοηθά τη διευθέτηση των διαφορών μεταξύ των κρατών και τον περιορισμό των ανταγωνισμών.

4. Διαμόρφωση του οικουμενικού πολιτισμού

- Ο διάλογος μεταξύ των κοινωνιών με διαφορετικό πολιτισμό και τρόπο ζωής ενθαρρύνει την ανοχή και τον ειλικρινή σεβασμό για τον «άλλο».
- Η επικοινωνία των λαών συντείνει στη διαμόρφωση μίας πολύχρωμης πολιτισμικής έκφρασης, ενός οικουμενικού πολιτισμού, στον οποίο τα διάφορα έθνη συμβάλλουν με το δικό

τους χρώμα.

5. Εξέλιξη του εθνικού πολιτισμού και της παράδοσης

- Η επαφή με διαφορετικούς πολιτισμούς επιτρέπει την αξιοποίηση των επιτευγμάτων των άλλων λαών συντελώντας στον εμπλουτισμό και την εξέλιξη των επιμέρους εθνικών παραδόσεων.

6. Δυνατότητες μόρφωσης και σταδιοδρομίας των νέων.

- Η παγκόσμια κοινωνία των ανοιχτών συνόρων προσφέρει στους ανθρώπους, και ιδιαίτερα στους νέους, την ευκαιρία να συμμετέχουν στην παγκόσμια πολιτιστική εξέλιξη και να απολαμβάνουν τα αγαθά της : πρόσβαση στη διεθνή παιδεία, γνώριμία με την παγκόσμια κουλτούρα, επαγγελματική σταδιοδρομία σε πολυεθνικές επιχειρήσεις, ελεύθερη οικονομική δραστηριότητα και μετακίνηση σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης .

ΚΙΝΔΥΝΟΙ / ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Παρά τις ευοίωνες προοπτικές που διανοίγει η παγκοσμιοποίηση για τους λαούς, ο τρόπος με τον οποίο ενοποιείται το διεθνές σύστημα δημιουργεί προβλήματα

σε διάφορα επίπεδα και περικλείει κινδύνους για το μέλλον :

1. Οικονομική ηγεμονία των ισχυρών και διόγκωση των ανισοτήτων

- Ο αυξανόμενος πλούτος δεν κατανέμεται προς όφελος όλων των κοινωνιών, αλλά, αντίθετα, εντείνονται ραγδαία οι ανισότητες ανάμεσα στις αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες κοινωνίες .
- Η οικονομία πολλών χωρών υποβαθμίζεται στο πλαίσιο της παγκόσμιας κοινότητας, εξαιτίας της αδυναμίας τους να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του διεθνούς οικονομικού ανταγωνισμού.

2. Πολιτική κυριαρχία και συγκεντρωτισμός της εξουσίας.

- Η πολιτική ενοποίηση παίρνει το χαρακτήρα πολιτικής ηγεμονίας των ισχυρών, οι οποίοι επιβάλλουν το δικαίο της πугμήs με αλαζονικό τρόπο.

Η ανάδειξη υπερεθνικών κέντρων διακυβέρνησης και η συγκέντρωση των εξουσιών σε αυτά περιορίζουν τη δυνατότητα άσκησης εθνικής πολιτικής και αδρανοποιούν τον απλό πολίτη, ο οποίος αισθάνεται ότι δεν μπορεί να επηρεάσει τις εξελίξεις και ότι όλα αποφασίζονται ερήμην του.

3. Οικολογικό αδιέξοδο

- Η εξάπλωση του καταναλωτικού προτύπου ζωής σε όλο τον πλανήτη οδηγεί σε περιβαλλοντική υποβάθμιση και οξύνει το οικολογικό πρόβλημα εξαιτίας της αλόγιστης εκμετάλλευσης του φυσικού πλούτου.
- Η πολιτισμική φυσιογνωμία των λαών απειλείται από την άκριτη υιοθέτηση αξιών και συμπεριφορών, ξένων προς τον χαρακτήρα, την ιστορία και τις παραδόσεις τους.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Η παγκοσμιοποίηση, ανεξάρτητα από τις διαφορετικές απόψεις που εκφράζουν οι υπέρμαχοι και οι επικριτές της, αποτελεί μία αναπόφευκτη εξέλιξη, η οποία επιβάλλεται από την ανάπτυξη της τεχνολογίας, ιδιαίτερα στον τομέα των επικοινωνιών και της πληροφορικής. Το ζητούμενο, επομένως, είναι η πορεία προς τη διαμόρφωση μίας παγκόσμιας κοινωνίας η οποία θα διαπνέεται από τις αρχές της δικαιοσύνης, της ισότητας και του ανθρωπισμού.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαραίτητες προϋποθέσεις είναι :

1. Η προστασία της παγκόσμιας ειρήνης και η ανάπτυξη της συνεργασίας των κρατών με βάση τις αρχές της ισότητας και του αμοιβαίου σεβασμού.
2. Η ενίσχυση του κύρους και του ρόλου των διεθνών οργανισμών για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλο τον πλανήτη.
3. Ο επαναπροσδιορισμός της έννοιας της ανάπτυξης · οικονομική ανάπτυξη με σεβασμό στα όρια που θέτει το φυσικό περιβάλλον προς όφελος όλων των λαών.
4. Η δικαιότερη κατανομή του πλούτου με την υποβοήθηση των αδύναμων οικονομιών και τη συνετή αξιοποίηση των φυσικών πόρων.
5. Η εδραίωση της δημοκρατίας με την ενδυνάμωση των θεσμών της συμμετοχής του πολίτη.
6. Η διαμόρφωση ενός κράτους πρόνοιας με ευαισθησία στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και ενός κράτους δικαίου με ισότητα, αξιοκρατία και κατοχύρωση στην πράξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
7. Η ανάπτυξη της ανεκτικότητας και του σεβασμού στο διαφορετικό ως προϋποθέσεων για τη διαφύλαξη του πολιτισμικού πλούτου της ανθρωπότητας και τη συνύπαρξη των λαών και η υπεράσπιση της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας (γλώσσα, θρησκεία, τέχνες κ.α) κάθε λαού και κοινωνικής ομάδας.

8. Η παιδεία με έμφαση στην προβολή των κοινών στοιχείων που ενώνουν τους λαούς και επιτρέπουν την ανάπτυξη της οικουμενικής συνείδησης πέρα από στερεότυπα, προκαταλήψεις και εθνικιστικές ακρότητες.

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

Σχετικές έννοιες

Σοβινισμός - ρατσισμός

Κίνδυνοι για την ειρήνη

Υποτίμησης του άλλου

Εθνισμός - πατριωτισμός

Καταπάτηση ανθρωπίνων

δικαιωμάτων

Ανθρωπιστικό ιδανικό

Υπερτίμηση της αξίας,

διακρίσεις

Προστασία των δικαιωμάτων

Στιγματισμός της διαφορετικότητας

Ρόλος διεθνών οργανισμών

Υπονόμευση της δημοκρατίας

Ανεκτικότητα

Εκτροπή σε αυταρχικούς θεσμούς

Σεβασμός στο διαφορετικό

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Εθνισμός : η πίστη στα εθνικά ιδεώδη και ο αγνός πατριωτισμός .Πρόκειται, δηλαδή, για το υγιές συναίσθημα που απορρέει από τη συνείδηση του κοινού πολιτισμού, της κοινής ιστορίας και γλώσσας ενός έθνους.

Εθνικισμός : θεωρία που υποστηρίζει τη φανατική προσκόλληση στο έθνος αλλά και την εγγενή ανωτερότητα ενός έθνους έναντι των άλλων, τα οποία θεωρεί υποδεέστερα.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

- Συγγενεύει με τον σοβινισμό (φανατικός πατριωτισμός) και αποτελεί ιδιάζουσα μορφή ρατσισμού.
- Καταδικάζει τις επιμειξίες και πολιτισμικές αλληλεπιδράσεις και υπερασπίζεται μία υποτιθέμενη εθνική «καθαρότητα».
- Πολεμά και ανταγωνίζεται αλλοεθνείς μειονότητες, καθώς προσωποποιούν την «εθνική απειλή».

ΑΙΤΙΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

Ο εθνικισμός συνδέεται τόσο με τα συμφέροντα της πολιτικής και της οικονομικής εξουσίας όσο και με βαθιά ριζωμένους ιδεολογικούς μηχανισμούς και ευνοείται από

τις ιστορικές συγκυρίες μίας εποχής εντάσεων και μεταβατικότητας. Πιο αναλυτικά :

1. Η ογκούμενη μετανάστευση οξύνει τα ξενοφοβικά σύνδρομα των αυτοχθόνων πληθυσμών, καθώς ο ξένος αντιμετωπίζεται ως απειλή για τη ζωή, την ασφάλεια και την εργασία.
2. Η οικονομική κρίση και η διόγκωση της ανεργίας αυξάνουν τη δυσαρέσκεια και εξωθούν συχνά σε αντιδράσεις σε βάρος των αλλοδαπών, επειδή θεωρούνται συνυπεύθυνοι.
3. Τα μίση, τα ιστορικά κατάλοιπα και η εχθρότητα του παρελθόντος αναμοχλεύονται και αναβιώνουν στο παρόν, καθώς μεταφέρονται από γενιά σε γενιά και ναρκοθετούν τις σχέσεις των λαών.
4. Το ένδοξο παρελθόν ορισμένων λαών τροφοδοτεί την αλαζονεία τους και την περιφρόνηση προς τα άλλα έθνη, τα οποία θεωρούνται υποδεέστερα.
5. Οι λαϊκιστές και οι δημαγωγοί πολιτικοί υποδαυλίζουν τα ξενόφοβα αισθήματα των πολιτών και τους αποπροσανατολίζουν από τους πραγματικούς υπεύθυνους των προβλημάτων τους , ενισχύοντας τον φανατισμό και τον εθνικισμό.
6. Οι πολιτισμικοί και κοινωνικοί θεσμοί (εκπαίδευση, οικογένεια, έντυπος και ηλεκτρονικός Τύπος κ.α)
 - αναπαραγάγουν και ενισχύουν εθνικά στερεότυπα και αρνητικούς χαρακτηρισμούς

για τους γειτονικούς λαούς, γεγονός που οδηγεί σε προκαταλήψεις.

- καταλήγουν ορισμένες φορές σε εθνικιστικές υπερβολές στην προσπάθεια να εμφυσήσουν το εθνικό φρόνημα στους νέους.

7. Οι φοβίες μπροστά στους κινδύνους (υπαρκτούς ή φανταστικούς) που γεννά η αυξανόμενη επικοινωνία των λαών ωθούν, ως ακραία αντίδραση, στην περιχαράκωση, την άγωνα προσκόλληση στην εθνική παράδοση και τον εθνικισμό.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

Ως ιδιάζουσα μορφή φανατισμού ο εθνικισμός είναι από τη φύση του βίαιος, διχαστικός και φιλοπόλεμος. Γι' αυτό και οδηγεί τα έθνη και την ανθρωπότητα σε τραγωδίες.

1. Καθιστά επισφαλή την ειρηνική συνύπαρξη των λαών και νομιμοποιεί επεκτατικές βλέψεις στο όνομα του εθνικού συμφέροντος.
2. Υιοθετεί το δικαίο του ισχυρότερου, που οδηγεί στην καταπίεση του διεθνούς δικαίου και την απαξίωση των Διεθνών Οργανισμών.
3. Πληττει τη δημοκρατική λειτουργία και τη συνοχή των κοινωνιών, επειδή καλλιεργεί τον φανατισμό, την ξενοφοβία και τη μισαλλοδοξία.

4. Οδηγεί το έθνος σε περιπέτειες, συνεχείς συγκρούσεις και πολέμους στους οποίους αναλώνονται οι ζωτικές δυνάμεις του, και νομοτελειακά καταλήγει στην ήττα και την ταπείνωσή του.
5. Στερει από το έθνος τη δυνατότητα να καρπωθεί τα παγκόσμια πολιτισμικά επιτεύγματα και τα οφέλη μίας ισότιμης διακρατικής συνεργασίας, εξαιτίας της αλαζονικής απόρριψης κάθε ξένου στοιχείου και της επιδίωξης διατήρησης της εθνικής «καθαρότητας».
6. Υποδουλώνει πνευματικά τον πολίτη, γιατί καταργεί την κριτική του σκέψη και τον μετατρέπει σε εύκολο θύμα κάθε επιτήδειου λαϊκιστή ηγέτη.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

Η ευθύνη για την εξάλειψη των συνθηκών που τροφοδοτούν τον εθνικιστικό φανατισμό βαρύνει, τη διεθνή κοινότητα, τους διαμορφωτές της κοινής γνώμης και την παιδεία. Οι φορείς αυτοί έχουν χρέος :

1. Διεθνείς οργανισμοί - Διεθνής Κοινότητα

- Καταδίκη με κάθε είδους κυρώσεις και απομόνωση των εθνικιστικών καθεστώτων.
- Ενίσχυση του κύρους, του ρόλου των Διεθνών Οργανισμών και της αυτονομίας τους από τους ισχυρούς του πλανήτη, ώστε να είναι σε θέση να επιβάλλουν το Διεθνές Δίκαιο αμερόληπτα.

- Διαρκής επαγρύπνηση για την κατοχύρωση των δημοκρατικών δικαιωμάτων των μειονοτήτων.

2. Πνευματικοί άνθρωποι

- Αποκάλυψη της ιδεολογικής ανεπάρκειας του εθνικισμού και προσπάθεια ενεργοποίησης των πολιτών.

3. Παιδεία

- Διαμόρφωση κριτικά σκεπτόμενου πολίτη, ώστε να μπορεί να αντιστέκεται στην προκατάληψη και στο δογματισμό.
- Ενδυνάμωση της εθνικής και πολιτισμικής ταυτότητας και παράλληλη επισήμανση των στοιχείων που ενώνουν με τους γειτονικούς λαούς.
- Καλλιέργεια του σεβασμού στο διαφορετικό και ανάδειξη της αξίας της πολυπολιτισμικότητας.

4. Μέσα Ενημέρωσης

- Αντιμετώπιση με ιδιαίτερη ευαισθησία και υπευθυνότητα της εικόνας που συνειδητά ή όχι αναπαράγουν για τους γειτονικούς λαούς.
- Αποχρωματισμός της ενημέρωσης από εθνικιστικές υπερβολές και αποχή από την εκμετάλλευση της εθνικής ευαισθησίας της κοινής γνώμης .
- Ενίσχυση των πολιτιστικών ανταλλαγών που επιτρέπουν την προσέγγιση των λαών και τη συνειδητοποίηση ότι αυτά που τους ενώνουν

είναι περισσότερα από αυτά που τους χωρίζουν.

5. Άτομο

- Καταπολέμηση των εθνικιστικών στερεοτύπων, γεγονός που προϋποθέτει συνεχή και συνειδητό αγώνα, αυτοέλεγχο και απόρριψη προκαταλήψεων.

Ιδιαιτεράματα.gr

Σχετικές έννοιες

Ατομικότητα

Απώλεια της ιδιαιτερότητας

Ελεύθερη βούληση

Ομοιομορφία / τυποποίηση

Αυτονομία και ανεξαρτησία

Μάζα / όχλος

Ιδιαιτερότητα/ιδιοπροσωπία

Η δύναμη της μάζας

Κριτική σκέψη

Παθητική στάση

Αλλοίωση της ελεύθερης βούλησης

Υποταγή στα καθιερωμένα

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Μάζα: συμπαγής ομάδα ανθρώπων που αισθάνεται, σκέπτεται και δρα με τον ίδιο τρόπο. Πρόκειται, δηλαδή, για ένα πλήθος το οποίο λειτουργεί με την ψυχολογία και

τη συμπεριφορά του όχλου και χαρακτηρίζεται από την υποταγή του ατόμου στη δύναμη της ομάδας.

Κοινωνικός κονφορμισμός : είναι η τάση συμμόρφωσης του ατόμου με τις κυρίαρχες αντιλήψεις και τα πρότυπα ζωής και συμπεριφοράς της κοινωνικής ομάδας.

Αλλοτρίωση ατόμου (αλλότριος=ξένος): η αλλοτρίωση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών στοιχείων (ιδεών, επιθυμιών, συναισθημάτων κ.α) της προσωπικότητας και η αποξένωση του ατόμου από τον εαυτό του.

Αλλοτρίωση της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας ενός λαού : είναι η φθορά και η απώλεια εκείνων των στοιχείων της παράδοσης και του πολιτισμού του που συνιστούν την ιδιοπροσωπία, την ιδιαιτερότητα και φυσιογνωμία του και τον διαφοροποιούν από τους άλλους λαούς.

ΑΙΤΙΑ / ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗ ΜΑΖΟΠΟΙΗΣΗ

Η υποχώρηση της συνείδησης της ιδιαιτερότητας των ατόμων και των λαών αποτελεί βασικό γνώρισμα της εποχής μας και είναι απόρροια ενός συνδυασμού παραγόντων που σχετίζονται με την τεχνολογική επανάσταση και τις αλλαγές τις οποίες αυτή επέφερε στον τρόπο ζωής των ανθρώπων και την οργάνωση των κοινωνιών. Τέτοιοι παράγοντες είναι :

1. Η ενοποίηση του κόσμου και η επικράτηση του μαζικού πολιτισμού

Με την τελειοποίηση των μέσων ενημέρωσης και την εμπορευματοποίηση των καλλιτεχνικών επιτευγμάτων, εξαπλώνεται παγκόσμια ένας ομοιόμορφος τρόπος ζωής, ισοπεδώνοντας την πολιτισμική ιδιαιτερότητα των λαών.

2. Η κυριαρχία της μόδας και της διαφήμισης

Η οργάνωση της διαφήμισης με επιστημονικό τρόπο και η κυριαρχία της μόδας επιβάλλουν την τυποποίηση στην εμφάνιση, τη διασκέδαση, τη γλώσσα και τη συμπεριφορά.

3. Ο κοινωνικός κομφορμισμός

Η τάση του ανθρώπου να ταυτίζεται με τους άλλους - επιδίωξη που εκκινεί από την ανάγκη της αποδοχής και της ένταξης του σε κοινωνικές ομάδες - συρρικνώνει την κριτική του ικανότητα και οδηγεί στην παθητική αποδοχή και το συμβιβασμό.

4. Τα κοινωνικά στερεότυπα και οι προκαταλήψεις

Τα στερεότυπα - γενικευμένες και απλουστευτικές αντιλήψεις με τις οποίες αποδίδεται ένα γενικό χαρακτηριστικό σε ανθρώπους ή σε ολόκληρες κοινωνικές ομάδες - επιδρούν στη συμπεριφορά και τις απόψεις των ανθρώπων με συνέπεια τη δημιουργία προκαταλήψεων.

5. Η έλλειψη παιδείας και κριτικής ικανότητας

Η ωφελιμιστική αντιμετώπιση της γνώσης και ο εθισμός στην αποστήθιση και αποδοχή έτοιμων απόψεων υπονομεύουν τη δυνατότητα του ανθρώπου να αποτελέσει μία αυτόνομη και ελεύθερη προσωπικότητα με κριτικό πνεύμα.

6. Οι συνθήκες ζωής στις μεγαλουπόλεις

Η μαζική συγκατοίκηση των ανθρώπων στις μεγαλουπόλεις με την ανωνυμία και την ανομοιογένεια του πληθυσμού κάνει τον άνθρωπο να αισθάνεται σαν ένας αριθμός μέσα στο πλήθος.

7. Η μηχανοποίηση και η τυποποίηση της εργασίας

Η κυριαρχία της μηχανής στο χώρο της εργασίας με την αυτοματοποίηση και τον αυστηρό καταμερισμό περιορίζει την πρωτοβουλία του ανθρώπου και τυποποιεί τον τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς του.

8. Η κρίση των παραδοσιακών αξιών

Η ταχύτητα και η ρευστότητα που επικρατούν στην εποχή μας εμποδίζουν τον άνθρωπο να διατηρήσει την επαφή του με τις παραδοσιακές αξίες που πιστοποιούν την ιδιαίτερη ταυτότητά του.

Η άκριτη συμμόρφωση του ατόμου στις επιταγές της μάζας επιφέρει συνέπειες σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο :

A. Ατομικές συνέπειες

- αδρανοποιεί την κριτική σκέψη και κατά συνέπεια το άτομο οδηγείται στη χειραγώγηση
- αμβλύνει την ιδιαιτερότητα και περιορίζει την αυτονομία, μετατρέποντας τα άτομα σε άβουλες οντότητες
- τυποποιεί τη ζωή, τη σκέψη και τη συμπεριφορά

B. Κοινωνικές συνέπειες

- υπονομεύει τη δημοκρατία, η οποία προϋποθέτει αυτόνομες και υπεύθυνες πολιτικές οντότητες με κριτική σκέψη
- επιβάλλει την ομοιομορφία και την τυποποίηση στην πολιτιστική ζωή (την τέχνη, τον τρόπο ζωής, την ψυχαγωγία κ.α)
- αλλοιώνει την πολιτισμική ιδιαιτερότητα των λαών και τους απομακρύνει από την πολιτισμική τους κληρονομιά

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΥΠΟΤΑΓΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΗ ΜΑΖΑ

Η διασφάλιση της ιδιαιτερότητας των ατόμων και των λαών αποτελεί αναγκαίο όρο για την προστασία της ατομικής ελευθερίας και πολιτισμικού πλούτου της ανθρωπότητας. Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου επιβάλλεται :

1. Σεβασμός στην πολιτισμική ιδιαιτερότητα κάθε λαού, στη γλώσσα και την παράδοσή του

- καλλιέργεια της ανεκτικότητας και του σεβασμού στο διαφορετικό, ώστε οι αμοιβαίες κοινωνίες να είναι πολυπολιτισμικές
- σεβασμός, γνώση και προστασία της κληρονομιάς μας, η οποία θα αποτελέσει αντίβαρο στην ισοπεδωτική επίδραση του μαζικού πολιτισμού

2. Εμβάθυνση της Δημοκρατίας

- ενίσχυση των θεσμών συμμετοχής του πολίτη στα κοινά, ώστε αυτός να καθορίζει τη μοίρα του και να μη μετατρέπεται σε χειραγωγούμενη οντότητα.

3. Δημοκρατική λειτουργία των μέσων ενημέρωσης

- πολυφωνική ενημέρωση με αμεροληψία και αντικειμενικότητα, στοχεύοντας στη διαμόρφωση υπεύθυνης και ώριμης κοινής γνώμης.

4. Ανθρωπιστική παιδεία

- διάπλαση ολόπλευρα καλλιεργημένων ανθρώπων, ελεύθερων και αυτόνομων προσωπικοτήτων, με έμφαση στην πνευματική καλλιέργεια και την ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας .
- προετοιμασία του νέου για την ομαλή ένταξη του στην κοινωνική ζωή με παράλληλη φροντίδα για τη διατήρηση της προσωπικής αυτονομίας του μέσα στον κοινωνικό χώρο.

5. Επαναπροσδιορισμός των αξιών του σύγχρονου ανθρώπου

- απόρριψη του ισοπεδωτικού καταναλωτικού προτύπου και υιοθέτηση των ανθρωπιστικών αξιών και αρχών στη ζωή μας.
- ανάπτυξη ενδιαφερόντων με βάση τις προσωπικές επιθυμίες και επιλογές
- επιδίωξη διαμόρφωσης κριτικής και αυτόνομης στάσης απέναντι στα ερεθίσματα του περιβάλλοντος

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Πολίτευμα

Έλλειμμα ή Δημοκρατία

Λαϊκή κυριαρχία

Χειραγώγηση της κοινής γνώμης

Ισονομία

Καταναλωτικό πρότυπο ζωής

Ελευθερία

Αναξιοπιστία της πολιτικής

Συμμετοχή στα κοινά

Πολιτική αποξένωση

Αξιοκρατία

Δημοκρατικός πολίτης

Ανθρώπινα δικαιώματα

Δημοκρατική παιδεία

Αρχή της πλειοψηφίας

Κράτος Δικαίου

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Δημοκρατία : «Πολίτευμα με διαφορετικές μορφές κατά κοινωνίες και ιστορικές περιόδους, σύμφωνα με το οποίο η πολιτική εξουσία πηγάζει από τον λαό και ασκείται προς όφελός του. Βασικές αρχές του αποτελούν η ισονομία, η ισοπολιτεία, η κατοχύρωση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η αρχή της πλειοψηφίας » (Γ.Μπαμπινιώτης , Λεξικό νέας ελληνικής γλώσσας)

«Πολιτικό σύστημα το οποίο στηρίζεται στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας και λειτουργεί με βάση τη βούληση της πλειοψηφίας των πολιτών» (Μ.Τριανταφυλλίδης , Λεξικό νέας ελληνικής γλώσσας)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η Δημοκρατία χαρακτηρίζεται από ένα σύνολο αρχών και αξιών που θεμελιώνονται στα ανθρώπινα δικαιώματα και εξυπηρετούν το κοινό συμφέρον. Βασικές αρχές της Δημοκρατίας είναι :

1. Η αναγνώριση του ανθρώπου ως μοναδικής και ανεπανάληπτης αξίας

- ✓ Η Δημοκρατία συνδέεται με τον ανθρωπισμό, καθώς θέτει στο επίκεντρο της πολιτικής ζωής την αυτονομία της προσωπικότητας και την αξιοπρέπεια κάθε ανθρώπου και αναγνωρίζει το

δικαίωμα του να καθορίζει την πορεία της ζωής του και της κοινωνίας .

2. Η υπεύθυνη ελευθερία

- ✓ Οι πολίτες είναι ελεύθεροι να αναπτύξουν ολόπλευρα την προσωπικότητά τους, να έχουν τις δικές τους απόψεις, να επιδιώκουν τις δικές τους φιλοδοξίες, να τρέφουν τα δικά τους όνειρα και να καλλιεργούν στον μεγαλύτερο βαθμό τις έμφυτες ικανότητες και τα ταλέντα τους, με την προϋπόθεση ότι η ελευθερία τους δε θίγει την ελευθερία των άλλων. Στη Δημοκρατία η έννοια της ελευθερίας συνδέεται με την υπευθυνότητα.

3. Η ισότητα και η αξιοκρατία

- ✓ Η Δημοκρατία διασφαλίζει στους πολίτες την ισότητα, παρέχοντας σε όλους τις ίδιες ευκαιρίες για ανάπτυξη των ικανοτήτων τους και για ανάδειξη μέσα στην κοινωνία. Με απλά λόγια, δεν μπορεί στη Δημοκρατία να υπάρχει διάκριση που να βασίζεται στην εθνικότητα, τη φυλή, το φύλο, τη θρησκεία, την οικονομική κατάσταση ή την κοινωνική τάξη. Βέβαια, οι πιο ικανοί αναδεικνύονται στις θέσεις και τα αξιώματα ανάλογα με την αξία τους (αξιοκρατία)

4. Το ενδιαφέρον για τα κοινά

- ✓ Η Δημοκρατία εξ ορισμού προϋποθέτει τη συμμετοχή του πολίτη στη λήψη των αποφάσεων που αφορούν το σύνολο. Χωρίς αυτό το γνώρισμα, το πολίτευμα μετατρέπεται σε μία τυπική, και επίφαση Δημοκρατία. Σε ένα τέτοιο πολίτευμα κυβερνούν οι μειοψηφίες, τα οργανωμένα συμφέροντα, οι επαγγελματίες της πολιτικής και οι τεχνοκράτες.

5. Η αρχή της πλειοψηφίας και η ελευθερία έκφρασης

- ✓ Η γνώμη των πολλών αποτελεί την κυρίαρχη βούληση της Πολιτείας. Ωστόσο, οι μειοψηφίες δε διώκονται, αλλά προστατεύονται και είναι ελεύθερες να διαδώσουν τις ιδέες τους, αποβλέποντας στον προσεταιρισμό της πλειονότητας των πολιτών.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

Στις μέρες μας οι δημοκρατικές αξίες έχουν κατακτήσει τις καρδιές των περισσότερων ανθρώπων και η Δημοκρατία αναγνωρίζεται ως το καλύτερο πολίτευμα από όσα έχουν εφαρμοστεί. Έτσι, δισεκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τον πλανήτη απολαμβάνουν τα αγαθά της δημοκρατικής διακυβέρνησης. Ωστόσο, η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη διαμορφώνει νέες

ποιότητας προβλήματα στα μεγάλα θέματα της ενημέρωσης, της συμμετοχής στα κοινά και της προστασίας των δικαιωμάτων του πολίτη. Πιο συγκεκριμένα, για την κρίση των σύγχρονων δημοκρατιών ευθύνονται:

1. Ο έλεγχος της πληροφόρησης

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει η Δημοκρατία στην εποχή μας οφείλεται στην ανέξέλεγκτη δύναμη των Μ.Μ.Ε, επειδή :

- ✓ Η διασύνδεση των μέσων ενημέρωσης με την οικονομική και πολιτική εξουσία τα μετατρέπει συχνά σε όργανα προπαγάνδας, που συσκοτίζουν την αλήθεια και περιορίζουν την ελευθερία σκέψης .
- ✓ Η παραπληροφόρηση και η παραβίαση της δημοσιογραφικής δεοντολογίας οδηγεί στην καταπάτηση ατομικών δικαιωμάτων (κιτρινισμός, έλεγχος ιδιωτικής ζωής, συκοφαντία, σκανδαλολογία κ.α), τη μετατροπή της ενημέρωσης σε θέαμα και, τελικά, τον αποπροσανατολισμό της κοινής γνώμης.

Επομένως, τα πολιτικά δικαιώματα σε μία κοινωνία στην οποία οι απόψεις των πολιτών είναι «κατασκευασμένες », δεν έχουν κανένα ουσιαστικό περιεχόμενο.

2. Η κρίση του πολιτικού συστήματος / «το δημοκρατικό έλλειμμα»

Στην κρίση των σύγχρονων δημοκρατιών συντελούν και εγγενείς αδυναμίες της πολιτικής ζωής :

- ✓ Εκφυλιστικά φαινόμενα στον χώρο της πολιτικής (η διαφθορά, η αναξιοκρατία, η αρχαϊστική, ο λαϊκισμός, η ιδιοτέλεια, η ασυνέπεια λόγων και έργων) αμαυρώνουν την εικόνα του πολιτικού κόσμου, κλονίζουν την εμπιστοσύνη των κριτικά σκεπτόμενων πολιτών και υποβαθμίζουν την αξία της πολιτικής συμμετοχής.
- ✓ Η έλλειψη αξιοπιστίας του πολιτικού κόσμου δημιουργεί στον πολίτη την αίσθηση ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται ερήμην του λαού και των συμφερόντων του και ότι κάθε πολιτική δράση είναι μάταιη.

Επομένως, οι δυσλειτουργίες του πολιτικού συστήματος γεννούν την απογοήτευση και οδηγούν στην απομάκρυνση του πολίτη από την πολιτική.

3. Η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Η κρίση της Δημοκρατίας είναι στο βάθος της κρίση κοινωνική επειδή :

- ✓ Η ιδιαιτερότητα (εθνική, θρησκευτική, πολιτιστική, κοινωνική κ.α) συχνά αποτελεί κριτήριο διακρίσεων, εκμετάλλευσης και κοινωνικού πολιτισμού.

- ✓ Οι ανισότητες, η αναξιοκρατία και η δυσμενής μεταχείριση αδύναμων κοινωνικών ομάδων ακυρώνουν στην ουσία τους το Κράτος Δικαίου και ισοτιμίας.
- ✓ Τα οξυμένα κοινωνικά προβλήματα (εγκληματικότητα, ρατσισμός, ανεργία κ.α) δημιουργούν ένα ασφυκτικό πλαίσιο διαβίωσης για τον πολίτη και υποβαθμίζουν την ποιότητα της ζωής του.

Επομένως , ο κοινωνικός χαρακτήρας της Δημοκρατίας απειλείται από την αντίφαση ανάμεσα στη νομοθετική κατοχύρωση των κοινωνικών ελευθεριών και την παραβίασή τους στο επίπεδο της καθημερινής πρακτικής.

4. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής και οι αξίες της εποχής μας

Αρνητικά επηρεάζουν την ποιότητα της Δημοκρατίας οι συνθήκες ζωής και οι κυρίαρχες αξίες της εποχής μας, καθώς:

- ✓ Το καταναλωτικό πρότυπο ζωής προσανατολίζει σε μία ωφελμιστική και ατομικιστική θεώρηση των πραγμάτων και οδηγεί στην ιδιώτευση, την ιδιοτέλεια και την πολιτική παθητικότητα.
- ✓ Οι απαιτητικοί ρυθμοί ζωής εγκλωβίζουν τον άνθρωπο στον καθημερινό αγώνα επιβίωσης, συρρικνώνουν τον ελεύθερο χρόνο του και περιορίζουν τη διάθεσή για συμμετοχή στα κοινά.

Με αυτόν τον τρόπο, η καταναλωτική αλλοτρίωση του σύγχρονου ανθρώπου καταλήγει σε αλλοτρίωση του πολίτη (αποξένωση από την πολιτική)

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η Δημοκρατία δεν είναι ένα στατικό πολιτικό σύστημα, αλλά μία δυναμικά εξελισσόμενη ισορροπία, η οποία δοκιμάζεται καθημερινά στο πλαίσιο της πολιτικής και κοινωνικής ζωής από εσωτερικές αδυναμίες και εξωτερικούς κινδύνους. Η σωστή, λοιπόν, λειτουργία εξαρτάται από την ύπαρξη ορισμένων προϋποθέσεων, οι οποίες επιτρέπουν την ουσιαστική πραγμάτωση των δημοκρατικών αρχών στην καθημερινή ζωή των πολιτών. Τέτοιες προϋποθέσεις είναι

1. Ο υπεύθυνος δημοκρατικός πολίτης

Η ποιότητα της Δημοκρατίας συνδέεται πρωτίστως με την ποιότητα του πολίτη, δηλαδή την υιοθέτηση εκ μέρους ενός συνόλου αρχών και αξιών που ρυθμίζουν την καθημερινή στάση ζωής του, τις σχέσεις του με τους άλλους και το σύνολο. Ένας τέτοιος πολίτης δεν μπορεί παρά να είναι :

- ✓ Κριτικά σκεπτόμενος, ώστε να προστατεύεται από τους κινδύνους ετεροκαθορισμού (προπαγάνδα,

χειραγώγηση, λαϊκισμός, δημαγωγία) και να διαμορφώνει ανεξάρτητα πολιτική στάση.

- ✓ Ενημερωμένος πολύπλευρα, για να είναι σε θέση να κατανοεί ολόπλευρα τα γεγονότα και να προσεγγίζει την αλήθεια.
- ✓ Καλλιεργημένος πνευματικά, ώστε να μπορεί να διαλέγεται, να κρίνει και να λαμβάνει τις καλύτερες αποφάσεις για το μέλλον της κοινωνίας.
- ✓ Υπεύθυνος, όχι από τον φόβο του νόμου και των ποινών, αλλά από εσωτερικό σεβασμό και συνειδητοποίηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων.
- ✓ Ενεργός, με συμμετοχή όχι μόνο στις εκλογικές διαδικασίες αλλά με κοινωνική και πολιτική δραστηριότητα στα καθημερινά ζητήματα, αφού η έννοια του πολίτη δεν περιορίζεται σε αυτήν του ψηφοφόρου.
- ✓ Διαλλακτικός και μετριοπαθής, καθώς η δημοκρατία προϋποθέτει την ανεκτικότητα και το σεβασμό της διαφορετικής άποψης και αντιτίθεται στο φανατισμό και στην εμπάθεια.
- ✓ Αγώνατος και διεκδικητικός, επειδή η υπεράσπιση των δικαιωμάτων του πολίτη συνιστά, σε τελική ανάλυση, προάσπιση της Δημοκρατίας.

2. Δημοκρατική Παιδεία

Παιδεία και Δημοκρατία είναι έννοιες αλληλένδετες, επειδή δημοκρατική παιδεία παρέχεται μόνο σε συνθήκες

Δημοκρατίες και από την άλλη η Δημοκρατία χρειάζεται τον ενεργό και υπεύθυνο πολίτη, τον οποίο μόνο η δημοκρατική Παιδεία μπορεί να διαμορφώσει. Μία τέτοια Παιδεία:

- ✓ Μεταβιβάζει στον νέο τα στοιχεία του πολιτικού πολιτισμού, ώστε να τον εξοικειώσει με τις πολιτικές διαδικασίες και να τον εντάξει ομαλά σε αυτές .
- ✓ Αναπτύσσει την κριτική ικανότητα του νέου, η οποία είναι προϋπόθεση για τη δημιουργική και ανεξάρτητη πολιτική του στάση.
- ✓ Ενθαρρύνει τη συμμετοχή του νέου και καλλιεργεί την υπευθυνότητα του μέσα από σχολικούς θεσμούς και εκπαιδευτικές δραστηριότητες (μαθητικές κοινότητες, εκδηλώσεις κ.α)
- ✓ Εκπαιδεύει τους νέους στις αξίες που συγκροτούν τον δημοκρατικό τρόπο ζωής (διάλογος, μετριοπάθεια, ανεκτικότητα, υπευθυνότητα) πραγματώνοντας αυτές τις αξίες στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία και στη γενικότερη λειτουργία της.

3. Δημοκρατικά Μέσα Ενημέρωσης

Η έκθεση του πολίτη στη δύναμη των πανίσχυρων Μ.Μ.Ε επιβάλλει την υπεράσπιση της ελεύθερης σκέψης του, γεγονός που αποτελεί και το κρίσιμο διακύβευμα των σύγχρονων δημοκρατικών κοινωνιών.

Η αντιμετώπιση των αρνητικών πλευρών των Μ.Μ.Ε προϋποθέτει:

- ✓ Αντικειμενική ενημέρωση, πολύπλευρη και ποιοτική.
- ✓ Σεβασμό της δεοντολογίας από τους δημοσιογράφους και τους ιδιοκτήτες των μέσων.
- ✓ Υπεράσπιση της ανεξαρτησίας των Μ.Μ.Ε από οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα και αποτροπή του ελέγχου της ενημέρωσης με την εξασφάλιση της πολυφωνίας.
- ✓

4. Δημοκρατικοί ηγέτες

Η λειτουργία του πολιτικού συστήματος επηρεάζεται από τη στάση και το ήθος των πολιτικών εκπροσώπων, οι οποίοι με τις αποφάσεις και τη συμπεριφορά τους καθορίζουν εντέλει τις πολιτικές εξελίξεις και λειτουργούν ως πρότυπο για τους πολίτες. Οι δημοκρατικές κοινωνίες χρειάζονται πολιτικούς οι οποίοι :

- ✓ Προτάσσουν το συλλογικό/εθνικό συμφέρον από το μικροκομματικό ή προσωπικό όφελος.
- ✓ Αποδεικνύουν την αξιοπιστία τους με τη συνέπεια λόγων και έργων.
- ✓ Χρησιμοποιούν το επιχείρημα και το διάλογο και όχι το σύνθημα και τη δημαγωγία.

- ✓ Στηρίζονται σε αρχές και συγκεκριμένα προγράμματα, σε μελετημένες και αποτελεσματικές προτάσεις για την επίλυση των προβλημάτων του πολίτη.
- ✓ Προβάλλουν στόχους και οράματα, ικανά να εμπνεύσουν τον πολίτη.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Αυτοβουλία / προαίρεση	Χειραγώγηση
Απουσία εξαναγκασμού	Αυταρχισμός / βία
Εθνική ανεξαρτησία	Εθνική υποδούλωση
Ισότητα	Πολιτικά δικαιώματα
Ανθρώπινα δικαιώματα	Ρατσισμός
Πνευματική καλλιέργεια	
Ηθικοποίηση	
Αυτοκυριαρχία	
Ανεκτικότητα	
Κοινωνική αδικία/ανισότητες	
Ολοκληρωτικά καθεστώτα	
Προκαταλήψεις / δογματισμός	

Ελαστική ηθική / εξαχρείωση

Καταναλωτισμός

μισαλλοδοξία

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Ελευθερία: «Η δυνατότητα αυτόβουλης και απεριορίστης δράσης σύμφωνα με τις επιθυμίες κάποιου, ή απουσία εξαναγκασμού ή καταπίεσης» (Γ.Μπαμπινιώτης)

«Η απουσία περιορισμού, η ιδιότητα ή η κατάσταση εκείνου που δεν εμποδίζεται ή σε δεσμεύεται από κανέναν εξωτερικό ή εσωτερικό παράγοντα» (Μ.Τριανταφυλλίδης)

ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Η επιδίωξη της ελευθερίας συνοψίζει την ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού, αφού αυτή προσδιορίζει τον άνθρωπο ως «το ον που θέλει να είναι ελεύθερο». Κάτω από τη σημαία της διεξάγουν τις σκληρότερες μάχες και η φιλοσοφική θεωρία και η πολιτική πράξη, προσδίδοντας στο όνομα της και ένα διαφορετικό κάθε φορά περιεχόμενο. Η πολυσημία της έννοιας δηλώνει και τις διαφορετικές μορφές που αυτή παρουσιάζει σε κάθε

φάση της ιστορίας. Πιο συγκεκριμένα, η ελευθερία διακρίνεται σε :

A. Η εξωτερική ελευθερία, δηλαδή η απουσία περιορισμών που οφείλονται σε **εξωτερικούς** σε σχέση με τον άνθρωπο παράγοντες (πολιτικούς, εθνικούς, κοινωνικούς ή οικονομικούς). Ως τέτοιες μορφές ελευθερίας μπορούμε να διακρίνουμε :

1. **Πολιτική ελευθερία** : η δυνατότητα του πολίτη να συμμετέχει στα κοινά, απολαμβάνοντας όλα τα πολιτικά του δικαιώματα, όπως να εκφράζει ελεύθερα τις απόψεις του, να συγκεντρώνεται μαζί με τους άλλους, να ιδρύει πολιτικές οργανώσεις και να συμμετέχει σε αυτές.
2. **Εθνική ελευθερία**: η απουσία καθεστώτος ξένης κατοχής και η μη εξάρτηση ενός κράτους από την εξουσία άλλου.
3. **Κοινωνική ελευθερία** : η εξασφάλιση ενός περιβάλλοντος ίσων ευκαιριών κοινωνικής δραστηριότητας και ανάπτυξης για όλα τα μέλη μίας κοινωνίας, ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση, το φύλο, το επάγγελμα κ.α
4. **Οικονομική ελευθερία**: η δυνατότητα του ατόμου να δραστηριοποιείται ανεμπόδιστα στον επαγγελματικό και οικονομικό χώρο, να επιλέγει επάγγελμα, να εργάζεται, να συμμετέχει σε οικονομικούς συνεταιρισμούς και να συναλλάσσεται με άλλους, να προστατεύει και να απολαμβάνει την ιδιοκτησία του.

Β. Η εσωτερική ελευθερία, η απουσία περιορισμών που οφείλονται σε εσωτερικούς/ υποκειμενικούς παράγοντες, δηλαδή σε προσωπικές αδυναμίες και ελαττώματα (διανοητικά, ψυχολογικά και ηθικά). Ως τέτοιες μορφές μπορούμε να διακρίνουμε:

1. **Πνευματική ελευθερία:** η ανεξαρτησία της σκέψης από διανοητικές αγκυλώσεις και αδυναμίες που δεσμεύουν την κρίση και εμποδίζουν την προσέγγιση της αλήθειας.
2. **Ψυχολογική ελευθερία:** η απελευθέρωση του ανθρώπου από άγχη, φοβίες και επιθυμίες που εμποδίζουν τη νηφάλια αντιμετώπιση των πραγμάτων και οδηγούν τον άνθρωπο σε μηχανικές συναισθηματικές αντιδράσεις.
3. **Ηθική ελευθερία:** η αποδεσμέυση της συμπεριφοράς του ανθρώπου από τα πάθη, τα συμπλέγματα και τα κατώτερα ένστικτα και ο εξευγενισμός / εξανθρωπισμός του εσωτερικού κόσμου.

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Όλοι οι λαοί που έγραψαν μία λαμπρή σελίδα στην ιστορία του πολιτισμού, τίμησαν περισσότερο από κάθε άλλο επίγεια αγαθό την ελευθερία, αναγνωρίζοντας της σημασία της για τον άνθρωπο και την κοινωνική ζωή, καθώς αυτή:

- Καταξιώνει τον άνθρωπο ως ύπαρξη και τον ωθεί σε έναν συνεχή αγώνα για τη βελτίωση του εαυτού του και του πολιτισμού.
- Συντελεί στην απαλλαγή του ανθρώπου από τα πάθη, τα ελαττώματα και τις αδυναμίες και συντελεί στη διαμόρφωση ολοκληρωμένης προσωπικότητας και υψηλού ήθους.
- Διασφαλίζει τα αγαθά που είναι απαραίτητα για την αυτοπραγμάτωση του ανθρώπου (μόρφωση, υγεία, εργασία κ.τ.λ), την πρόοδο και την ανάδειξη τους στο πλαίσιο της κοινωνικής ζωής.
- Συνιστά τον πυρήνα της Δημοκρατίας, όχι μόνο ως πολιτικού συστήματος αλλά και ως τρόπου ζωής, εξασφαλίζοντας τη δικαιοσύνη, την ισότητα και την αξιοπρέπεια του πολίτη.
- Διαμορφώνει ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη του πολιτισμού - των γραμμάτων , των τεχνών και των επιστημών- την ανεμπόδιστη διακίνηση των ιδεών και την επικοινωνία των λαών.
- Συντελεί στην εύρυθμη λειτουργία και ανάπτυξη των κοινωνιών και στην εδραίωση του πνεύματος δικαίου και αλληλεγγύης.

Η ΥΠΟΝΟΜΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Αν και έχουν δοθεί τόσοι κοινωνικοί και πολιτικοί αγώνες για την ελευθερία, η κατάκτησή της συνεχίζει να αποτελεί ένα μεγάλο ζητούμενο για τον άνθρωπο. Και

αυτό, επειδή η ελευθερία δεν αποτελεί δώρο ή παραχώρηση, αλλά κατάκτηση η οποία διαρκώς υπονομεύεται από ατομικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Πιο συγκεκριμένα, οι παράγοντες που απειλούν την ελευθερία του ανθρώπου στην εποχή μας είναι:

A. Εσωτερικοί / ατομικοί παράγοντες

- Η μειωμένη κριτική ικανότητα ευνοεί τον ετεροκαθορισμό του ατόμου και την υποταγή του σε ιδεοληψίες και δόγματα.
- Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και η άγνοια δεν επιτρέπουν την κατανόηση των προβλημάτων και, επομένως, την ανάληψη υπεύθυνης προσωπικής στάση απέναντί τους.
- Οι ψυχολογικές αδυναμίες (ανασφάλεια, συμπλέγματα ανωτερότητας, χαμηλή αυτοεκτίμηση / αυτοπεποίθηση, έλλειψη αυτοκυριαρχίας, υπερευαισθησία) περιορίζουν τη δυνατότητα του ατόμου να υιοθετήσει μία αγωνιστική και αξιοπρεπή στάση ζωής απέναντι στα καθημερινά προβλήματα και τις δυσκολίες.
- Η εμπάθεια και η μισαλλοδοξία επιδρούν αρνητικά στην κρίση του ατόμου και το κατευθύνουν στη σκληρότητα και τη βία.
- Η υιοθέτηση αμοραλιστικής συμπεριφοράς (έλλειψη ηθικών ενδοιασμών) υποτάσσει το άτομο στα πάθη / ένστικτά του (φιλοχρηματία, εγωισμός, τάση επιβολής, ιδιοτέλεια κ.α) και το οδηγεί σε πράξεις ανηθικότητας και απανθρωπιάς (εκμετάλλευση

συνανθρώπου, άσκηση βίας, βαρβαρότητα, εξαπάτηση).

B. Εξωτερικοί / κοινωνικοί παράγοντες

- Η διαφήμιση και το καταναλωτικό μοντέλο ζωής υποτάσσει τον άνθρωπο σε έναν φαύλο κύκλο ικανοποίησης πλασματικών αναγκών, τον εξουθενώνει σωματικά και ψυχικά τον αλλοτριώνει ηθικά.
- Ο φανατισμός (πολιτικός, θρησκευτικός ή εθνικός) οδηγεί στην καταπίεση ατόμων και λαών στο όνομα της ιδεολογίας, του έθνους ή της θρησκευτικής πίστης.
- Αυταρχικά καθεστώτα ανά τον κόσμο διατηρούν αναιδώς καταπιεστικούς και προσβλητικούς για τον άνθρωπο θεσμούς (λογοκρισία, περιορισμός πολιτικών ελευθεριών, βλάσανιστήρια).
- Ο ρατσισμός και οι προκαταλήψεις οδηγούν σε διακρίσεις και σε καταπάτηση των δικαιωμάτων των αδύναμων κοινωνικά ομάδων.
- Η τεράστια δύναμη των Μ.Μ.Ε συχνά χρησιμοποιείται ως μηχανισμός χειραγώγησης των πολιτών και ακύρωσης των πολιτικών τους ελευθεριών.
- Οι ισχυροί του πλανήτη επιβάλλουν το «δικαίο της πυγμής», καταστρατηγώντας τα εθνικά δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των λαών.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

«Πόλεμος πάντων πατήρ»

Ηγεμονία των ισχυρών

«Ο πόλεμος είναι δάσκαλος της βίας»

Το δίκαιο της πυγμής

Υποβάθμιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας

Διεθνείς οργανισμοί

Πνευματική/πολιτική οπισθοδρόμηση

Τα αγαθά της ειρήνης

Ανθρώπινες/ υλικές απώλειες

Κινήματα ειρήνης

Ο ανταγωνισμός των εξοπλισμών

Οικουμενική συνείδηση

Εθνικισμός και φανατισμός

Ανθρώπινα δικαιώματα

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Πόλεμος : η ένοπλη σύγκρουση ανάμεσα σε ομάδες ή κράτη. Ο πόλεμος γίνεται δάσκαλος της βίας και αποτελεί μία πραγματική πληγή για την ανθρωπότητα, εξαιτίας των μεγάλων ανθρώπινων απωλειών και των ολέθριων καταστροφών που προκαλεί στον πολιτισμό και τον πλούτο των λαών.

Ειρήνη: η κατάσταση ηρεμίας και η διάθεση κατανόησης και φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα σε άτομα και κράτη. Κατ' επέκταση σημαίνει, επίσης, την απουσία εντάσεων, φανατισμού και μισαλλοδοξίας. Η ειρήνη δημιουργεί τις απαραίτητες συνθήκες για την ευδοκίμηση και την καταξίωση του ανθρώπου σε κάθε τομέα της δραστηριότητάς του. Όπως έχει ειπωθεί, «έχει και η ειρήνη τις μεγάλες νίκες της, όχι λιγότερο ένδοξες από τις νίκες του πολέμου» (Μίλτον)

Τα αγαθά της ειρήνης

Η ειρήνη εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις για την ευημερία των ατόμων και των κοινωνιών :

1. Οικονομική ανάπτυξη

Οι παραγωγικοί τομείς της οικονομίας λειτουργούν ανεμπόδιστα, ενώ η οικονομική συνεργασία των λαών και οι εμπορικές συναλλαγές ευνοούν την οικονομική πρόοδο και την κοινωνική ευημερία.

2. Πολιτισμική ανάπτυξη

Σε κάθε κράτος παρέχονται οι δυνατότητες ανάπτυξης της παιδείας, της επιστημονικής έρευνας, των τεχνών και προώθησης της πολιτισμικής επικοινωνίας και των αλληλεπιδράσεων, παράγοντες που εξελίσσουν τον πολιτισμό.

3. Εδραίωση της δημοκρατίας

Η ειρήνη αποτελεί προϋπόθεση για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, αφού προωθεί τον διάλογο, τη μετριοπάθεια και τη συμμετοχή του πολίτη στα κοινά.

4. Κοινωνική ευρυθμία και συνοχή

Οι άνθρωποι, απαλλαγμένοι από τα πάθη του πολέμου, διαμορφώνουν κλίμα συνεργασίας, κατανόησης και αλληλεγγύης στις μεταξύ τους σχέσεις και σέβονται τα δικαιώματα των άλλων.

5. Ατομική πρόοδος και ευημερία

Η ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου, η απόλαυση των αγαθών της εποχής του, η επιδίωξη και η επίτευξη των προσωπικών του στόχων και η κοινωνική καταξίωση είναι απότοκα της ειρηνικής συνύπαρξης ατόμων και λαών.

Παράγοντες που υπονομεύουν

την ειρήνη στην εποχή μας

Ενώ στην εποχή μας ο πλανήτης τείνει να ενοποιηθεί σε ένα οικουμενικό χωριό, η ανθρωπότητα ζει σε μία επισφαλή ειρήνη. Οι διαρκείς ανταγωνισμοί είναι πιθανό να καταλήξουν σε ένα πόλεμο, ο οποίος μπορεί να σημάνει και το τέλος της ανθρωπότητας, αν αναλογιστούμε τη θανατηφόρα ισχύ των όπλων που διαθέτουν τα κράτη σήμερα. Παράγοντες που υποσκάπτουν την ειρήνη στην εποχή μας είναι :

1. Ο ανταγωνισμός των δυνατών και το δικαίο της πугμήs

Τα ανταγωνιστικά οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα οξύνουν τη δυναμική αντιπαράθεση των μεγάλων δυνάμεων, οι οποίες δε διστάζουν να επεμβαίνουν και να επιβάλλουν το δικαίο του ισχυρότερου.

2. Οι ανισότητες στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα

Η διεύρυνση του χάσματος πλουσίων και φτωχών λαών δυναμιτίζει διεθνείς σχέσεις, υπονομεύει την ασφάλεια των κοινωνιών, τροφοδοτεί την τρομοκρατία και τη λαθρομετανάστευση.

3. Η αλματώδης ανάπτυξη στον τομέα των εξοπλισμών

Ο εντεινόμενος ανταγωνισμός για την υπεροπλία οδηγεί στη δημιουργία όπλων μαζικής καταστροφής, με

συνέπεια να καλλιεργείται κλίμα καχυποψίας και εχθρότητας μεταξύ λαών και να απειλείται με αφανισμό ο πλανήτης.

4. Ο φανατισμός και ο εθνικισμός

Οι διεθνείς σχέσεις υπονομεύονται από την έξαρση της μισαλλοδοξίας, που εμφανίζεται κυρίως με τη μορφή του θρησκευτικού φανατισμού και του εθνικισμού.

5. Τα ιστορικά κατάλοιπα και η εχθρότητα του παρελθόντος

Τα μίση του παρελθόντος αναμοχλεύονται και αναβιώνουν στο παρόν, καθώς μεταφέρονται από γενιά σε γενιά και ναρκοθετούν τις σχέσεις των λαών.

6. Η δημαγωγία και ο λαϊκισμός

Αδιάλλακτοι και λαϊκιστές πολιτικοί υποδαυλίζουν το εθνικό μίσος και το εκμεταλλεύονται, με στόχο την αναρρίχηση και τη διατήρησή τους στην εξουσία.

7. Η απαξίωση των διεθνών οργανισμών

Η μεροληπτική στάση των διεθνών οργανισμών απέναντι σε κυβερνήσεις και καθεστώτα και η υποβάθμιση του κύρους τους περιορίζουν τη δυνατότητα τους να επιβάλλουν το διεθνές δίκαιο.

Τα δεινά του πολέμου

Ο πόλεμος αποτελεί την πιο τραγική ανθρώπινη περιπέτεια, μία απόλυτη καταστροφή για τους λαούς, είτε βρίσκονται στην πλευρά των νικητών είτε σε εκείνη των ηττημένων. Πιο συγκεκριμένα, ο πόλεμος επιφέρει

1. Ανθρώπινες απώλειες

Το πρώτο θύμα κάθε πολέμου είναι η ανθρώπινη ζωή, η οποία θυσιάζεται στο βωμό των κρατικών και στρατιωτικών συμφερόντων.

2. Ψυχικά τραύματα

Άνθρωποι κατεστραμμένοι ψυχικά μεταφέρουν τις επώδυνες εμπειρίες τους σε όλη τους τη ζωή.

3. Ηθική εξασθένιση

Στον πόλεμο ο άνθρωπος παραμερίζει τη λογική και την ευαισθησία και ωθείται από το ένστικτο της επιβίωσης και της επιβολής σε παραλογισμό, σε πράξεις απίστευτης ωμότητας και εκδικητικής μανίας .

4. Διάλυση της κοινωνικής συνοχής

Οι αξίες που χαρακτηρίζουν την ειρηνική ζωή , όπως η φιλία και η αλληλεγγύη, καταλύονται και οι κοινωνίες αποδιοργανώνονται από τη βία και την απανθρωπιά.

5. Κατάλυση της δημοκρατίας

Η δημοκρατική τάξη και η ασφάλεια καταρρέουν, αφού οι συνθήκες που επικρατούν στο κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον ενισχύουν τις τάσεις αυταρχισμού και την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

6. Οικονομική καταστροφή

Όλες οι παραγωγικές δυνάμεις και οι υποδομές που με κόπο αποκτήθηκαν σε περίοδο ειρήνης καταστρέφονται ή παραμελούνται με επακόλουθο την εξαθλίωση και την πείνα, καταστάσεις που μαστιάζουν τις εμπόλεμες κοινωνίες.

Τρόποι διασφάλισης της ειρήνης

Η εξασφάλιση των προϋποθέσεων για την παγκόσμια ειρήνευση αποτελεί υποχρέωση όλων και, παρά τις δυσκολίες που παρουσιάζονται για την ευόδωση του έργου αυτού, κρίνεται απαραίτητη η ανάληψη πρωτοβουλιών τόσο από τη διεθνή κοινότητα όσο και από τα κράτη και τους λαούς .

1. Διεθνής κοινότητα- Ο.Η.Ε

Η διεθνής κοινότητα επιβάλλεται να :

- ✓ προωθεί διμερείς ή ευρύτερες συμφωνίες για τον περιορισμό των εξοπλισμών και το σταδιακό

αφοπλισμό ξεκινώντας πρώτα από τα πυρηνικά όπλα.

- ✓ ευνοεί μία εξισωτική κατανομή του παραγόμενου πλούτου, με στόχο τον περιορισμό του χάσματος ανάμεσα στις φτωχές και πλούσιες χώρες.
- ✓ ενισχύει το κύρος και το ρόλο των διεθνών οργανισμών με την εξασφάλιση των μέσων που θα τους επιτρέψουν να αναλάβουν και να προωθήσουν αποτελεσματικά το δύσκολο έργο της ειρήνευσης .
- ✓ αποφεύγει την επιλεκτική και μεροληπτική στάση απέναντι σε καθεστώτα και κυβερνήσεις .
- ✓ καθιερώνει στις διεθνείς σχέσεις αρχές ισοτιμίας και σεβασμού στον πολιτισμό και τις παραδόσεις των άλλων λαών, συμβάλλοντας στον περιορισμό του ηγεμονισμού από την πλευρά των ισχυρών.

2. Κράτη - κυβερνήσεις

Οι κυβερνήσεις είναι ανάγκη να :

- ✓ αναπτύσσουν τη συνεργασία σε όλα τα επίπεδα (οικονομία, πολιτισμός, περιβάλλον, εκπαίδευση κ.α), γεγονός που δημιουργεί κοινά συμφέροντα, αίσθημα αλληλεξάρτησης και κλίμα εμπιστοσύνης.
- ✓ επιδεικνύουν πνεύμα διαλλακτικότητας και υιοθετούν την αρχή της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών.

3. Μέσα ενημέρωσης

Τα Μ.Μ.Ε οφείλουν :

- ✓ αντιμετωπίζουν με ιδιαίτερη ευαισθησία και υπευθυνότητα την εικόνα που προβάλλουν για τους γειτονικούς λαούς .
- ✓ αποχρωματίζουν την ενημέρωση από εθνικιστικές υπερβολές και να απέχουν από την εκμετάλλευση της εθνικής ευαισθησίας της κοινής γνώμης.
- ✓ ενισχύουν τις πολιτιστικές ανταλλαγές, οι οποίες επιτρέπουν την προσέγγιση των λαών και τη συνειδητοποίηση των στοιχείων που τους ενώνουν.

4. Παιδεία

Η εκπαίδευση είναι απαραίτητο να :

- ✓ καλλιεργεί το σεβασμό στην ιστορία και την παράδοση κάθε λαού.
- ✓ αναπτύσσει την οικουμενική συνείδηση και να απομακρύνει τα άτομα από τα στερεότυπα και τον εθνικισμό.
- ✓ διαμορφώνει ανθρώπους με ανεκτικότητα και σεβασμό στο διαφορετικό, αναδεικνύοντας την αξία της πολυπολιτισμικότητας .

Σχετικές έννοιες

Πολιτισμική κληρονομιά

Πολιτιστικές ανταλλαγές

Γλώσσα, θρησκεία, ήθη

Οικουμενικός πολιτισμός

Τέχνη, Επιστήμη

Μαζικός πολιτισμός

Πολιτισμική ιδιαιτερότητα

Ξενομανία και μιμητισμός

Εθνική ταυτότητα

Πολιτισμική αλλοτρίωση

Συλλογική μνήμη

Πολιτισμική ομοιομορφία

Πείρα και εμπνευση

Προγονοπληξία/Προοδοπληξία

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Παράδοση είναι το σύνολο των πολιτισμικών στοιχείων του παρελθόντος που μεταφέρονται με μία αέναη συνέχεια στο σήμερα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Μύθοι και θρύλοι	Τρόποι ζωής	Τέχνες
Τραγούδια	Γλώσσα	Φιλοσοφία
Λαογραφικά στοιχεία	Θρησκεία	Πολιτική
Αξίες και αντιλήψεις	Άγραφτοι νόμοι	Θεσμοί
Ιστορία και μνημεία	Γραπτοί νόμοι	Επιστήμη

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Μακραίωνη και πλούσια, η ισχυρή ελληνική παράδοση συνθέτει στοιχεία από διαφορετικές εποχές και πολιτισμούς (Αρχαία Ελλάδα, Βυζάντιο, Τουρκοκρατία, Νεοελληνικός Κράτος). Επιδέχεται ξένες επιδράσεις με αφομοιωτική ικανότητα και ανθεκτικότητα στο πέρασμα του χρόνου. Η μεγάλη της αξία έγκειται στο ότι περιλαμβάνει το ανθρωποκεντρικό ιδεώδες και τις αξίες της κλασικής αρχαιότητας : δημοκρατία, μέτρο, παιδεία, αρετή, αυτογνωσία, ολυμπιακό πνεύμα, κάλλος.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟ

Η παράδοση, ως μία δυναμική διαδικασία συνεχούς μεταβίβασης στοιχείων πολιτισμού, προσδιορίζει την ιστορική συνείδηση των λαών και ενώνει το χθες με το σήμερα και το αύριο, συντελώντας στην πρόοδο των κοινωνιών. Πιο συγκεκριμένα, η παράδοση :

1. Εμπνέει για νέες δημιουργίες :

- ✓ Αποτελεί τη βάση της ανάπτυξης του πολιτισμού, αφού το νέο στηρίζεται σε προηγούμενες δημιουργίες και θεσμούς που εξελίσσονται και προσαρμόζονται σε νέες μορφές : στην τέχνη, την εκπαίδευση, την επιστήμη, την κοινωνική και πολιτική οργάνωση.
- ✓ Εμπεριέχει έναν πλούτο επιτευγμάτων, από τον οποίο ο λαός ανασύρει και αξιοποιεί κάθε φορά εκείνα που ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες.
- ✓ Συνδέει το χθες με το σήμερα και εξασφαλίζει τη συνέχεια, απαραίτητη προϋπόθεση για την πρόοδο του πολιτισμού.

2. Διδάσκει και κατευθύνει τον άνθρωπο

- ✓ Εμπεριέχει τη συλλογική σοφία, τη συνείδηση και την πείρα του παρελθόντος.
- ✓ Προσφέρει ιστορικά παραδείγματα και διαχρονικές αξίες για μίμηση και καλλιεργεί την άμιλλα μεταξύ των γενεών.

- ✓ Αποτρέπει την επανάληψη των λαθών του παρελθόντος που επέφεραν δεινά στους λαούς .

3. Ενισχύει την κοινωνική συνοχή

- ✓ Ενώνει τους πολίτες τονίζοντας τα συνεκτικά στοιχεία μίας Κοινωνίας .
- ✓ Προωθεί το αίσθημα της συλλογικής μνήμης και αποκαλύπτει τις κοινές ρίζες .
- ✓ Ευνοεί την κοινωνικοποίηση του νέου, καθώς μεταβιβάζει τα στοιχεία της ομοιογένειας μίας Κοινωνίας (πρότυπα, αξίες και κοινωνικούς κανόνες)

4. Εξασφαλίζει την εθνική αυτογνωσία και ενισχύει την ιδιαιτερότητα των λαών

- ✓ Συμβάλλει στην αξιολόγηση του εθνικού πολιτισμού , στην αποκάλυψη των προτερημάτων και των αδυναμιών ενός λαού, καθώς και στην κατάργηση της θέσης του μέσα στον χώρο και στον χρόνο.
- ✓ Πιστοποιεί την εθνική ιδιαιτερότητα απομακρύνοντας τον κίνδυνο της πολιτισμικής αλλοτρίωσης, ο οποίος προέρχεται από την εξάπλωση της ομοιομορφίας και του ρηχού κοσμοπολιτισμού.

ΕΣΦΑΛΜΕΝΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

(ΠΡΟΓΟΝΟΠΛΗΞΙΑ-ΠΡΟΟΔΟΠΛΗΞΙΑ)

Η παράδοση, ως πηγή έμπνευσης και δημιουργίας, προϋποθέτει κριτική αξιολόγηση και γόνιμη αξιοποίηση των στοιχείων της. Αντίθετα, τόσο η φανατική εμμονή στην παράδοση (προγονοπληξία) όσο και η δογματική απόρριψη της (προοδοπληξία) αποτελούν νοσηρές συμπεριφορές που ακυρώνουν την προσφορά της παράδοσης και περικλείουν κινδύνους για το μέλλον των κοινωνιών. Πιο συγκεκριμένα :

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΓΟΝΟΠΛΗΞΙΑΣ

Η προγονοπληξία, δηλαδή η τυφλή και δογματική προσκόλληση στην παράδοση και η άρνηση κάθε νέου στοιχείου ως αλλοτριωτικού και υποδεέστερου :

- ✓ Επιτρέπει τη διατήρηση κάθε άχρηστου και παρωχημένου στοιχείου του παρελθόντος .
- ✓ Συντελεί στη διαιώνιση προκαταλήψεων, δεισιδαιμονιών και αναχρονιστικών ιδεών.
- ✓ Αποθαρρύνει τις νέες δημιουργίες και οδηγεί στην επανάπαυση του πνεύματος και τον εφησυχασμό.
- ✓ Αποβαίνει ανασταλτικός παράγοντας στην πορεία της επιστήμης, της τέχνης, της παιδείας και του πολιτισμού.

«Για έναν άνθρωπο που πιστεύει πως έχει αξία δεν υπάρχει μεγαλύτερη προσβολή από να τον τιμούν οι άλλοι όχι για τη δική του αξία, αλλά για τη δόξα των προγόνων του»

(Πλάτωνας, «Μενέξενος»)

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΠΛΗΞΙΑΣ

Στον αντίποδα της προγονοπληξίας, η προοδοπληξία, δηλαδή η δογματική προσκόλληση στην πρόοδο, περιφρονεί την αξία του παρελθόντος, με αποτέλεσμα να :

- ✓ Παραμελούνται τα δημιουργικά στοιχεία που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην εξέλιξη του πολιτισμού.
- ✓ Επαναλαμβάνονται τα ίδια λάθη και οι λαοί οδηγούνται στο μέλλον χωρίς πυξίδα και προσανατολισμό.
- ✓ Διακόπτεται η ιστορική συνέχεια, το νήμα που συνδέει το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον.
- ✓ Νοθεύεται η πολιτισμική ταυτότητα ατόμων και λαών, οι οποίοι εξαναγκάζονται στην τυποποίηση και την ομοιομορφία ενός ρηχού κοσμοπολιτισμού.

ΟΡΘΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό ότι ο άνθρωπος πρέπει να συμφιλιωθεί με το παρελθόν και να προσεγγίσει την παράδοση με κριτικό και δημιουργικό τρόπο, αποφεύγοντας τις παραπάνω νοσηρές υπερβολές. Για τη διαμόρφωση μίας υγιούς σχέσης του ανθρώπου με το παρελθόν απαιτείται:

- ✓ Σεβασμός και γνώση της πολιτισμικής κληρονομιάς, εφόσον αναγνωρίζουμε τον ρόλο της στην πρόοδο των κοινωνιών.
- ✓ Μελέτη της παράδοσης με στόχο την ουσία και όχι τους τύπους, ώστε να διακρίνουμε τα ζωντανά και δημιουργικά στοιχεία της.
- ✓ Δημιουργική προσαρμογή των παραδοσιακών στοιχείων στο σήμερα με κριτήριο τις νέες ανάγκες.
- ✓ Εξασφάλιση της ισορροπίας ανάμεσα στο παραδοσιακό και το νέο, τη συντήρηση και την προοδευτικότητα.
- ✓ Προστασία της παράδοσης από την εμπορευματοποίηση και τη νόθευση.
- ✓ Σεβασμός στις παραδόσεις άλλων λαών, αφού αποτελούν τμήμα του πανανθρώπινου πολιτισμού και αναδεικνύουν γενικότερα την ενότητα του ανθρώπινου πνεύματος.

ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΞΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Στις μέρες μας, διαδεδομένη είναι η διαπίστωση ότι ο άνθρωπος δεν επικοινωνεί πλέον με τις παραδοσιακές αξίες και αποφεύγει τον διάλογο με το παρελθόν. Η αμφισβήτηση αυτή της παράδοσης συνδέεται άμεσα με τις ραγδαίες αλλαγές που προκαλεί η εξέλιξη της τεχνολογίας και είναι απόρροια ευρύτερων κοινωνικών και πολιτιστικών μεταβολών. Ειδικότερα :

- ✓ Η ιλιγγιώδης επιστημονική και τεχνολογική εξέλιξη δημιουργεί ανακατατάξεις και προκαλεί ρήγματα ανάμεσα στο παρόν και το παρελθόν, με αποτέλεσμα το παραδοσιακό να φαντάζει παρωχημένο και ξεπερασμένο.
- ✓ Η εξάπλωση των νέων τεχνολογιών ανατρέπει τον παραδοσιακό τρόπο ζωής και αποσπά βίαια τις κοινωνίες από το παρελθόν τους , μεταβάλλοντας ριζικά τις συνθήκες ζωής, διασκέδασης και εργασίας.
- ✓ Η αναγκαιότητα παρακολούθησης της εξέλιξης και προσαρμογής στα νέα δεδομένα καθλώνει το βλέμμα του σύγχρονου ανθρώπου προς τα εμπρός, καθώς η στροφή στο παρελθόν αντιμετωπίζεται ως ασυγχώρητη χρονοτριβή στον αγώνα δρόμου για την πρόοδο.
- ✓ Οι παραδόσεις σταδιακά υποχωρούν μπροστά στο ρεύμα μίας παγκόσμιας ομοιομορφίας, που επιβάλλεται με την κυριαρχία των διεθνών μέσων

ενημέρωσης και τις εμπορευματοποιημένης διασκέδασης.

- ✓ Η εξάπλωση της καταναλωτικής «κουλτούρας» απομακρύνει τον σύγχρονο άνθρωπο από τις πνευματικές αναζητήσεις και αξίες και τον προσανατολίζει μονομερώς στο κυνήγι της οικονομικής επιτυχίας.
- ✓ Η επαναστατικότητα που χαρακτηρίζει τους νέους, η ανάγκη αυτοπροσδιορισμού τους και η γοητεία που ασκεί πάνω τους το καινούργιο, τους ωθεί στην αμφισβήτηση της παλαιάς γενιάς και της παράδοσης που αυτή εκπροσωπεί.

ΙδίατεΡαμαθηματο.ο.οι

Τέχνη

Ορισμός

Τέχνη (προέρχεται από το ρήμα τίκτω= γεννώ, δημιουργώ)

Είναι η ανάγκη του ανθρώπου να εκφράζει το ωραίο, να εξωτερικεύει τα συναισθήματα και τις ιδέες του με τη δημιουργία έργων που προκαλούν αισθητική συγκίνηση. Επιτελεί λειτουργία ουσιαστικής επικοινωνίας και στηρίζεται στην αναπαράσταση της πραγματικότητας ή της φαντασίας..

Μορφές

Καλές Τέχνες (υπηρετούν το ωραίο)

1. Εικαστικές (πλαστική, ζωγραφική, αρχιτεκτονική)
2. Τονικές (μουσική, ποίηση)
3. Κινητικές (θέατρο, χορός)

Μικρές ή εφαρμοσμένες Τέχνες (υπηρετούν πρακτικούς σκοπούς)

αγγειοπλαστική, χρυσοχοΐα, φωτογραφία

Λόγια Τέχνη

από διανοούμενους / καλλιτέχνες

Λαϊκή Τέχνη

από ανώνυμο πλήθος καλλιτεχνών

Σκοπός της Τέχνης

Έκφραση του εσωτερικού κόσμου του καλλιτέχνη με τον τρόπο που αυτός αντιλαμβάνεται το ωραίο καθώς και απόπειρα κοινωνικής, αισθητικής, και πνευματικής αναβάθμισης του συνόλου (κοινωνική αποστολή του καλλιτέχνη// καλλιτέχνης = πνευματικός άνθρωπος,).

Η επίδραση της Τέχνης στον άνθρωπο

Η Τέχνη ως δημιουργική έκφραση, αποκαλύπτει την ευαισθησία και τη γόνιμη φαντασία, στοιχεία που προσδιορίζουν και διακρίνουν την ανθρώπινη φύση. Γι' αυτό η επίδρασή της στην ατομική και συλλογική ζωή είναι σημαντική. Πιο συγκεκριμένα, η Τέχνη :

1) Καλλιεργεί τον άνθρωπο πνευματικά

- Ενισχύει τον προβληματισμό, αφυπνίζει το πνεύμα και επιτρέπει τη διείσδυση και την εμπάθυνση στην ουσία των πραγμάτων.
- Διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες του ανθρώπου παρέχοντας πλήθος γνώσεων για ποικίλα θέματα.
- Εμπλουτίζει τον κόσμο της εμπειρίας, εφόσον το έργο τέχνης αποκαλύπτει και μεταφέρει στο κοινό τις αγωνίες, τα διλήμματα και τους προβληματισμούς των ανθρώπων.

2) Διαμορφώνει την αισθητική

- Αναπτύσσει τη δεκτικότητα απέναντι στα αισθητικά ερεθίσματα του περιβάλλοντος και καθιστά το άτομο ικανό να βιώνει την ομορφιά που τον περιβάλλει.
- Διευρύνει τα όρια της αντίληψης του κόσμου και δίνει στη ζωή ανώτερη ποιότητα, απομακρύνοντας το άτομο από τον ψυχρό ορθολογισμό και τη λογική του συμφέροντος.

3) Αποτελεί παράγοντα δημιουργίας και αγωγής της ψυχής

- Ικανοποιεί την ανάγκη για έκφραση του εσωτερικού κόσμου και απελευθερώνει τον δημιουργό και το κοινό, διοχετεύοντας τη δημιουργικότητά τους και οδηγώντας τους στην κάθαρση.

- Ταξιδεύει τον άνθρωπο με τη φαντασία σε άλλους κόσμους, σε άλλες εποχές και τον απομακρύνει από την πεζότητα και την πίεση της καθημερινής ζωής.
- Ανανεώνει ψυχικά τον άνθρωπο εμπλουτίζοντας τον ελεύθερο χρόνο του με έντονες συγκινήσεις και ενδιαφέροντα.

4) Συμβάλλει στην ηθική συνειδητοποίηση

- Αναδεικνύει ηθικές συμπεριφορές και τις ανάγει σε υψηλά πρότυπα και διαχρονικά σύμβολα αρετής.
- Καλλιεργεί τον άνθρωπο, αποκαλύπτοντας το μυστήριο της ανθρώπινης φύσης και τα βαθύτερα κίνητρα των ενεργειών του, και φωτίζει τον εσωτερικό του κόσμο (αυτογνωσία)

5) Προάγει την κοινωνική ζωή

- Ευαισθητοποιεί το κοινό στα προβλήματα της εποχής, εφόσον ο καλλιτέχνης με το έργο του εκφράζει τις αγωνίες των ανθρώπων της κοινωνίας του και της εποχή του.
- Συντροφεύει τον άνθρωπο και περιορίζει τη μοναξιά ενισχύοντας τις ανθρώπινες σχέσεις.

6) Προωθεί τον πολιτισμό και την ειρήνη

- Μεταφέρει τα πολιτισμικά επιτεύγματα με αισθητικές μορφές και συμβάλλει στη γνώση της παράδοσης και στην κατανόηση του εαυτού μας και των άλλων.

- Αναδεικνύει την ενότητα των πολιτισμών και του ανθρώπινου πνεύματος και καταργεί τα «τείχη» στην επικοινωνία των λαών.

Η απομάκρυνση από την ποιοτική καλλιτεχνική δημιουργία

Αίτια

Η τεχνολογική ανάπτυξη συνέβαλλε στην πλατιά διάδοση της τέχνης και έκανε προσβάσιμα τα καλλιτεχνικά δημιουργήματα σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Το γεγονός, όμως, αυτό δε στάθηκε ικανό να εμπνεύσει στο κοινό ένα καθολικό ενδιαφέρον για τη γνήσια και άξια τέχνη. Αντίθετα, παρατηρείται απομάκρυνση/ αποστασιοποίηση από την ποιοτική καλλιτεχνική δημιουργία δηλαδή από τα έργα που διακρίνονται από αυθεντικότητα και υψηλή αισθητική.

- Η κατိσχύση της εμπορευματοποιημένης τέχνης, δηλαδή προϊόντων μαζικής υποκουλτούρας τα οποία αποσκοπούν αποκλειστικά στο κέρδος και χαρακτηρίζονται από ρηχότητα, τυποποίηση και ευντελεία, περιορίζει τη δυνατότητα επαφής των ανθρώπων με καλλιτεχνικά δημιουργήματα.

- Η προβολή της εμπορευματοποιημένης τέχνης από την παγκόσμια βιομηχανία της διασκέδασης μετατρέπει το έργο τέχνης σε καταναλωτικό προϊόν, αφού δίνεται προτεραιότητα στα οικονομικά κριτήρια και όχι στα ποιοτικά (αισθητικά)
- Το πλατύ κοινό σήμερα εθίζεται να αντιμετωπίζει την Τέχνη όχι ως μέσο αγωγής της ψυχής, αλλά, κυρίως, ως μέσο διασκέδασης με την έννοια της εκτόνωσης , της ξεκούρασης και της απουσίας προβληματισμού.
- Η βιομηχανία του θεάματος «ειδωλοποιεί» εφήμερους και μειωμένης αξίας «καλλιτεχνικούς αστέρες» , που υποκαθιστούν και παραγκωνίζουν τους αυθεντικούς δημιουργούς.
- Η ανεπαρκής καλλιτεχνική παιδεία και αισθητική αγωγή στερεί τους νέους από τις απαιτούμενες αισθητικές εμπειρίες, ώστε να διακρίνουν την ποιοτική τέχνη.
- Το κυρίαρχο πνεύμα του ψυχρού ορθολογισμού και της χρησιμοθηρίας περιορίζει την ευαισθησία και τις αισθητικές αναζητήσεις του ανθρώπου.
- Ο σύγχρονος τρόπος ζωής , αγχώδης και υλιστικός, μειώνει τον ελεύθερο χρόνο και τη ψυχική διάθεση για ουσιαστική επαφή με έργα που απαιτούν εμπόληση και προβληματισμό.
- Η αδυναμία των δημιουργών της εποχής μας να επικοινωνήσουν με το κοινό και να εκφράσουν τις αγωνίες και τους προβληματισμούς του διευρύνει το χάσμα ανάμεσα στον μέσο άνθρωπο και την ποιοτική τέχνη.

Προτάσεις για την αναβάθμιση της Τέχνης στη ζωή μας

Ο προσανατολισμός του ανθρώπου προς την ποιοτική τέχνη και η ανάπτυξη των αισθητικών του ενδιαφερόντων είναι ιδιαίτερα δύσκολο έργο στην εποχή μας . Είναι, όμως, αναγκαίο για κάθε άνθρωπο που διεκδικεί μία υψηλή ποιότητα στη ζωή του και αντιμετωπίζει τον εαυτό του ως μια οντότητα δημιουργική και όχι ως παθητικό καταναλωτή εύπεπτων θεαμάτων. Για τη βελτίωση της σχέσης του ανθρώπου με την ποιοτική τέχνη είναι απαραίτητα :

- Η αναβάθμιση της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης μέσα από τη διαμόρφωση ενός σχολείου που προωθεί τη δημιουργικότητα, την ευαισθησία και τις πολύπλευρες δεξιότητες του νέου.
- Ο εφοδιασμός του νέου από την οικογένεια με τις απαιτούμενες αισθητικές εμπειρίες που θα γονιμοποιήσουν την ευαισθησία του και θα ευνοήσουν την ανάπτυξη καλλιτεχνικών ενδιαφερόντων.
- Η αναζήτηση της ποιότητας στην ψυχαγωγία και την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.
- Η ανάδειξη της πολιτισμικής δημιουργίας του λαού μας με τη συμβολή των μέσων ενημέρωσης και ιδιαίτερα της τηλεόρασης .

- Ο μακροπρόθεσμος σχεδιασμός από την Πολιτεία και η εξασφάλιση των μέσων και των προϋποθέσεων για πολιτιστική ανάπτυξη .
- Η υπευθυνότητα από την πλευρά των καλλιτεχνών και η πρόταξη της ποιότητας έναντι της εμπορικότητας.

Ιδίαίτερα μαθηματα.gr

Σχετικές έννοιες

Οικοσύστημα/οικολογία

Διατάραξη ισορροπίας

Οικολογική ισορροπία

Κλιματικές αλλαγές

Η φύση ως πηγή πλούτου και γνώσης

Μόλυνση, ρύπανση

Η φύση ως πηγή γαλήνης και ομορφιάς

Φαινόμενα του θερμοκηπίου

Υπερκαταναλωτισμός

Ληλασία του φυσικού πλούτου

Η ανάπτυξη ως αυτοσκοπός

Υποβάθμιση ποιότητας ζωής

Αλόγιστη παρέμβαση

Ανανεώσιμες μορφές ενέργειας

Τρόπος ζωής μη φιλικός στο περιβάλλον

Οικολογικές τεχνολογίες

Οικολογικό αδιέξοδο

Νέο μοντέλο ανάπτυξης

Εννοιολογικές διασαφήσεις

Περιβάλλον: το σύνολο των φυσικών ή τεχνητών συνθηκών μέσα στις οποίες ζει και αναπτύσσεται ο άνθρωπος.

Αποτελείται από μέρη που η ύπαρξή τους είναι ανεξάρτητη από τον άνθρωπο (φυσικό περιβάλλον) και από μέρη που είναι δημιουργήματά του (τεχνητό περιβάλλον).

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Ο άνθρωπος παρεμβαίνει στη φύση και τη διαμορφώνει χρησιμοποιώντας τη δύναμη και την οξυνοιά του. Και ο ίδιος, όμως, επηρεάζεται από αυτή, αφού η φύση αποτελεί το πλαίσιο διαβίωσης και ανάπτυξης του. Ειδικότερα, η επίδραση της φύσης στον άνθρωπο συνίσταται στο ότι:

- ο Εξασφαλίζει τη ζωή παρέχοντας όλες τις συνθήκες της βιόσφαιρας που καθιστούν δυνατή την επιβίωση του ανθρώπου στον πλανήτη.

- ο Αποτελεί πηγή πλούτου, αφού η οικονομική ανάπτυξη και η υλική πρόοδος βασίζονται στην παραγωγική αξιοποίηση των φυσικών πόρων από τον άνθρωπο.
- ο Μεταβιβάζει στον άνθρωπο όλες τις αισθητικές αξίες που τη χαρακτηρίζουν, ώστε αυτός μάθει να διακρίνει και να βιώνει το αισθητικό ωραίο, δίνοντας ανώτερη ποιότητα στη ζωή του.
- ο Παρέχει έμπνευση, η οποία μετατρέπεται σε καλλιτεχνική δημιουργία.
- ο Πλουτίζει το συναισθηματικό κόσμο του ανθρώπου και τον απομακρύνει από το άγχος και την πίεση που χαρακτηρίζουν τον τρόπο ζωής στις σύγχρονες πόλεις.
- ο Προσφέρει ερεθίσματα για συστηματική έρευνα, η οποία οδηγεί στη γνώση και την εξέλιξη των επιστημών.
- ο Η ανακάλυψη των νόμων και των αρχών που διέπουν τη λειτουργία της ωθεί τον άνθρωπο στην αναζήτηση της αλήθειας με βάση τη λογική και στη διερεύνηση των αρχών και αξιών που εξασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία της ανθρώπινης κοινωνίας.

ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ο άνθρωπος παρεμβαίνει στη φύση, για να ικανοποιήσει τις ανάγκες του και να εξασφαλίσει τα απαραίτητα για την επιβίωση του αγαθά. Παλαιότερα, η παρέμβαση αυτή δεν ανέτρεπε τη φυσική ισορροπία, γιατί ήταν περιορισμένη, και η φύση μπορούσε να

αναπληρώνει τις απώλειές της. Όμως, η τεχνολογική και βιομηχανική ανάπτυξη πολλαπλασίασαν τις συνέπειες της ανθρώπινης παρέμβασης, με αποτέλεσμα να διαταράσσεται η φυσική ισορροπία. Πιο συγκεκριμένα, για την περιβαλλοντική υποβάθμιση ευθύνονται :

- ο η λογική της απεριόριστης οικονομικής και βιομηχανικής ανάπτυξης, χωρίς μέτρο και πρόνοια για τις επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και τον κοινωνικό χώρο.
- ο η πρόταξη των ποσοτικών κριτηρίων, δηλαδή των οικονομικών, έναντι της ποιότητας ζωής στις σύγχρονες κοινωνίες.
- ο η ανεξέλεγκτη επιδίωξη κέρδους από άτομα, επιχειρήσεις και κράτη σε βάρος των συνθηκών ζωής και της οικολογικής ισορροπίας.
- ο η παγκόσμια εξάπλωση και εδραίωση της καταναλωτικής κουλτούρας, ενός τρόπου ζωής μη φιλικού προς το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής, αφού συνεπάγεται την υπερεκμετάλλευση του φυσικού πλούτου και την επιβάρυνση του περιβάλλοντος με απορρίμματα εξαιτίας της αλόγιστης ανάπτυξης της βιομηχανικής δραστηριότητας.
- ο η αστυφιλία, δηλαδή η συγκέντρωση του πληθυσμού στις μεγαλουπόλεις, για την κάλυψη των αναγκών της βιομηχανικής ανάπτυξης.
- ο ο υπερπληθυσμός και οι διευρυμένες βιοτικές ανάγκες ενός ολοένα αυξανόμενου και ανισομερώς κατανομημένου πληθυσμού στον πλανήτη.
- ο ο προσανατολισμός της επιστημονικής έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης σε δραστηριότητες και

- τομείς που υποβαθμίζουν το περιβάλλον, όπως η πυρηνική ενέργεια, τα μεταλλαγμένα προϊόντα, οι αναλώσιμες και ρυπογόνες μορφές ενέργειας κ.α
- ο η απουσία πολιτικής βούλησης - σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο- για τον περιορισμό οικονομικών επιδιώξεων συνυφασμένων με την άμεση βιομηχανική εξέλιξη προς όφελος του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής.
 - ο η ανεπαρκής οικολογική αγωγή και παιδεία, με συνέπεια την ελλιπή ευαισθητοποίηση του πολίτη για το περιβάλλον.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η αλαζονική συμπεριφορά του ανθρώπου απέναντι στη φύση συνιστά μια αυτοκαταστροφική στάση, καθώς υπονομεύει τους όρους ύπαρξης του και αποθηκεύει το μέλλον του πλανήτη. Οι επιπτώσεις της αλόγιστης τεχνολογικής ανάπτυξης είναι έκδηλες τόσο στη φύση όσο και την ποιότητα ζωής του ανθρώπου.

A. Επιπτώσεις στη φύση

- ο ρύπανση της ατμόσφαιρας, των θαλασσών και υποβάθμιση του εδάφους.
- ο εξασφάλιση ειδών του ζωικού βασιλείου, καταστροφή της χλωρίδας και των δασών, ερημοποίηση.
- ο διατάραξη της οικολογικής ισορροπίας με επακόλουθο το φαινόμενο του θερμοκηπίου, την

τρύπα του όζοντος και τις απότομες κλιματικές μεταβολές.

- ο εξάντληση των φυσικών πόρων (μεταλλεύματα, καύσιμα κ.α)
- ο αισθητική κακοποίηση του περιβάλλοντος και ηχορύπανση.

B. Επιπτώσεις στον άνθρωπο

- ο υποβάθμιση της ποιότητας ζωής και περιορισμός του ζωτικού χώρου του ανθρώπου στα γιγαγτιαία αστικά κέντρα.
- ο κλονισμός της υγείας, μείωση της αντοχής και εμφάνιση νέων ασθενειών.
- ο διατάραξη της ψυχικής γαλήνης και ισορροπίας, άγχος, ανασφάλεια και αλλοτρίωση.
- ο επιθετικότητα και αδιαφορία για το συνάνθρωπο, μοναξιά, χαρακτηριστικά των σύγχρονων μεγαλουπόλεων.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Η συνειδητοποίηση του οικολογικού αδιέξοδου και της οικουμενικότητας του προβλήματος επιβάλλει την αναπροσαρμογή της στάσης μας απέναντι στη φύση και την εκλογίκευση της οικονομικής ανάπτυξης, προτού οι συνέπειες καταστούν μη αναστρέψιμες. Για την

αντιστροφή της περιβαλλοντικής υποβάθμιση
χρειάζεται:

- ο παγκόσμια μέριμνα και συμφωνία για τον περιορισμό της αλόγιστης βιομηχανικής ανάπτυξης και διεθνής προγραμματισμός για το περιβάλλον, τη συνετή εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και την εξοικονόμηση των πρώτων υλών.
- ο πολιτική βούληση των κυβερνήσεων για την προστασία της ποιότητας ζωής με την προώθηση της αποκέντρωσης, της περιφερειακής ανάπτυξης και με την υλοποίηση προγραμμάτων και έργων οικολογικού χαρακτήρα, όπως οι βιολογικοί καθαρισμοί, οι Χ.Υ.Τ.Α και η ανακύκλωση.
- ο προώθηση και αξιοποίηση των φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών και των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. Όπως η μη συνετή χρήση της τεχνολογίας εγκυμονεί τον κίνδυνο καταστροφής του περιβάλλοντος, η λογική αξιοποίησή της παρέχει τις δυνατότητες για την προστασία του.
- ο συνειδητοποίηση του ακατάλυτου δεσμού του ανθρώπου με τη φύση.
- ο αλλαγή στην αντίληψη του ανθρώπου για τη ζωή, η οποία επιτυγχάνεται με την αποδέσμευσή του από την καταναλωτική μανία και επιδίωξη του μέτρου και της ποιότητας ζωής.
- ο ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τα περιβαλλοντικά προβλήματα από τους πνευματικούς ανθρώπους, τους επιστήμονες και του λειτουργούς του ηλεκτρονικού και έντυπου Τύπου.

- ο οικολογική αγωγή και παιδεία με στόχο τη συνειδητοποίηση της αξίας του φυσικού περιβάλλοντος και τη διαμόρφωση μίας υγιούς σχέσης των νέων με αυτό, ώστε να αποτελεί στοιχείο της ποιότητας ζωής.

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Ορισμός

Πολιτικοποίηση: είναι η προαιρετική συμμετοχή του πολίτη στα πολιτικά θέματα, ώστε να μπορεί να συνεργάζεται με τους συμπολίτες του και να αποφασίζει μ' αυτούς για την επίλυση των πολιτικών και κοινωνικών προβλημάτων.

ΑΙΤΙΑ

- η διεκδίκηση δικαιωμάτων, η επιθυμία του ατόμου να είναι ενεργό μέλος της κοινωνίας, να συμμετέχει και να προσφέρει στο σύνολο.
- η πολιτικοποίηση είναι αποτέλεσμα του δημοκρατικού πολιτεύματος.
- η άσκηση κριτικής στους πολιτικούς.
- ο φόβος ενός πυρηνικού πολέμου ωθεί τον άνθρωπο να λύσει τα προβλήματά του μέσω της πολιτικοποίησης.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- οι πολίτες συμμετέχουν στα κέντρα λήψης αποφάσεων της κοινωνίας.
- ασχολούνται με την πολιτική, για να μη θεωρούνται άχρηστοι.
- πιέζουν την κυβέρνηση για θεσμικές αλλαγές, για ίσε ευκαιρίες σπουδών, για δικαιοσύνη.

- αγωνίζονται για την επίλυση παγκόσμιων προβλημάτων π.χ εξοπλισμοί.
- δεν παρασύρονται εύκολα από ψεύτικες υποσχέσεις λαοπλάνων
- αμφισβητούν τις δομές της κοινωνίας και τους θεσμούς π.χ διαμαρτύρονται για την αναξιοκρατία.
- ενημερώνονται για τα κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα της εποχής δραστηριοποιούνται για την επίλυσή τους.
- αποβάλλουν το πνεύμα της μισαλλοδοξίας και διαπλάθουν τη δημοκρατική συνείδηση.

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- εκδηλώνονται ακρότητες, αντιδικίες και φανατισμοί.
- υπάρχει σ' όλες τις ενέργειές τους κρυμμένη μία πολιτική ή κομματική σκοπιμότητα.
- αδιαφορούν για τα γενικά προβλήματα αλλά προωθούν τις θέσεις του κόμματος στο οποίο εντάσσονται.

ΑΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Ορισμός

Απολιτικοποίηση είναι η αδιαφορία για τα κοινά, η απάθεια σχετικά με τα πολιτικά ζητήματα.

Στάσεις των νέων έναντι στην πολιτική

- αδιάφοροι για τα κοινά, απαθείς, αμέτοχοι.
- σωστά πολιτικοποιημένοι, υπεύθυνοι πολίτες.
- έντονα κομματικοποιημένοι, εγκλωβισμένοι σ' ένα κόμμα, δεν ακούνε τον αντιλογο, πρόκειται για όργανα κομματικής δραστηριότητας.

ΑΙΤΙΑ

- ιδεολογική σύγχυση, αμφισβήτηση των κομμάτων, αδράνεια των πολιτών για τα κοινά.
- το κλίμα της εποχής - ανηθικότητα, ωφελιμισμός, ατομικό συμφέρον- , ο πολίτης πλέον είναι εγωκεντρικός, υπερκαταναλωτικός, αδιάφορος για τα κοινά.
- τα πολιτικά γεγονότα δεν προσφέρονται για πολιτική ευαισθητοποίηση των νέων, οι νέοι υποστηρίζουν ότι αδιαφορούν για την πολιτική, γιατί η πολιτική δε μεριμνά γι' αυτούς.
- η τάση γι' αμφισβήτηση της εξουσίας, η μόδα, ο σύγχρονος τρόπος ζωής.

- μερικοί πνευματικοί ηγέτες προπαγανδίζουν μέσα απ' τα έργα τους την απολιτικοποίηση.

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- αυθαιρεσίες της εξουσίας.
- αδρανοποιούνται οι πολιτικές διαδικασίες π.χ η μη συμμετοχή στις εκλογές.
- δε συνειδητοποιούν οι πολίτες τα συμφέροντα του κοινωνικού συνόλου και τις κοινές επιδιώξεις.
- φανατισμός, βία, εγκληματικότητα απ' τους έντονα κομματικοποιημένους, εκτόνωση.
- αποξένωση των νέων.
- δεν προτείνουν οι πολίτες αλλαγές που θα προωθήσουν τα γενικά συμφέροντα.
- ο λαός περιφρονεί την πολιτική και τους εκπροσώπους της.
- οι άνθρωποι γίνονται ουδέτεροι, ηττοπαθείς, παθητικοί, απροβλημάτιστοι, ψευτοαμφισβητίες, συντηρητικοί, αδιάφοροι.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

- σωστή πολιτική καθοδήγηση των νέων από την Πολιτεία, κινητοποίηση των πολιτικών οργανώσεων για την καταπολέμηση του φαινομένου.
- η νεολαία οφείλει να συνειδητοποιήσει ότι η ενασχόληση με την πολιτική θα τη βοηθήσει

περισσότερο , αφού θα προσφέρει προβληματισμό και ευαισθητοποίηση.

- ο πολιτικοποιημένος νέος θα γίνει ιδανικός πολίτης, γιατί θα υπακούει νόμιμα στους νόμους και θα συμμετέχει στη σύνταξή τους.

ιδιαιτερομαθηματα.gr

Ορισμός

Ποιότητα ζωής είναι η ισορροπία που διαμορφώνει ο άνθρωπος με το ευρύτερο φυσικό και κοινωνικό του περιβάλλον. Αυτή η ισορροπία επιτρέπει στον άνθρωπο ν' ολοκληρωθεί υλικά, ψυχικά, σωματικά κ.α.

Παράγοντες που διαμορφώνουν την ποιότητα ζωής

1. Το φυσικό περιβάλλον

- η φύση, το χωριό, η πόλη. επαφή του ανθρώπου με τη φύση που εξασφαλίζει ηρεμία, γαλήνη, περιουλλογή, ευαισθησία, αυτογνωσία κ.α Σήμερα όμως το περιβάλλον είναι τεχνητό, το φυσικό καταστρέφεται ὁ άνθρωπος απομακρύνεται από τη φύση και συνωστίζεται στις μεγαλουπόλεις.
- η κατοικία . είναι ο χώρος έκφρασης του ανθρώπου. Σήμερα, όμως, η κατοικία είναι απρόσωπη, άξενη, άψυχη.

2. Το κοινωνικό περιβάλλον

- η εργασία : αφήνει ελεύθερο το πεδίο για δημιουργικότητα, αυτοσχεδιασμό, πρωτοβουλίες, εξωτερικευση του εσωτερικού κόσμου, εκτόνωση. Σήμερα η εργασία έχει μηχανοποιηθεί, γι' αυτό απουσιάζει η έκφραση του καθενός, η πρωτοβουλία.

- **οι διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις :** αξίζουν πραγματικά όσες διακρίνονται από ειλικρίνεια, αλληλεγγύη, επικοινωνία, συνεργασία, σεβασμό στην αξία του ανθρώπου. Σήμερα επικρατεί ο ατομικισμός, η ιδιοτέλεια, ο ανταγωνισμός, η απουσία συλλογικότητας, η αποξένωση, η καχυποψία, η επιθετικότητα.
- **το πολίτευμα :** έχει εγκαθιδρυθεί η δημοκρατία και η ελευθερία, πολλοί συμμετέχουν στα κοινά και έχουν αποκτήσει πολιτική συνείδηση. Σήμερα η δημοκρατία είναι αποκρυσταλλωμένη, αλλά παράλληλα οι πολίτες κατευθύνονται μέσω της πληροφόρησης, αδιαφορούν για τα κοινά ή αντίθετα φανατίζονται.
- **η μόρφωση, η πνευματική καλλιέργεια:** σίγουρα συμβάλλει στην όξυνση της κριτικής ικανότητας και της οξυδέρκειας, στη διεύρυνση των νοητικών οριζόντων. Σήμερα ο πολιτισμός είναι τεχνοκρατικός και ανάλογος είναι ο προσανατολισμός της μόρφωσης .
- **το βιοτικό επίπεδο:** η παρουσία υψηλού βιοτικού επιπέδου (υλικά αγαθά, ανέσεις κ.α) επιτρέπει στον άνθρωπο που αποδεσμεύεται απ` τον καθημερινό αγώνα της επιβίωσης να στραφεί στην προσπάθεια της προσωπικής ευτυχίας και ευημερίας. Σήμερα το υψηλό

βιοτικό επίπεδο δεν αποτελεί μέσο για την ποιοτική αναζήτηση αλλά μοναδικό σκοπό (καταναλωτισμός).

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου που πραγματοποιήθηκε μέσω της ανάπτυξης της τεχνολογίας δε σήμανε την κατάκτηση μίας ποιοτικής ζωής:

1. Τεχνολογική ανάπτυξη - υπερκαταναλωτισμός → προσκόλληση του ανθρώπου στην ύλη
 - αλλοτρίωση από τον ίδιο τον εαυτό, εφόσον παραμελεί την ηθική και πνευματική του υπόσταση.
 - υπερεργασία → μείωση του ελεύθερου χρόνου.
 - αποξένωση από την εργασία.
 - μαζοποίηση
2. Προβλήματα - απειλές της ανθρώπινης ύπαρξης.
 - καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος .
 - πόλεμοι.
 - εξοπλισμοί.
 - απειλή πυρηνικού ολέθρου.
 - νέες ανίατες ασθένειες.
 - ενεργειακό πρόβλημα
 - ⇒ άγχος για το μέλλον ⇒ αδυναμία να χαρεί τη ζωή.

3. Χάνονται ηθικές αξίες

- αλλοτρίωση ανθρωπίνων σχέσεων ⇒ μοναξιά, φθορά κοινωνικών αξιών, εξουθενωτικοί ανταγωνισμοί, φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας.
- παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων : ρατσισμός, τρομοκρατία, αδικία, εκμετάλλευση, πείνα, εξαθλίωση, βία, εγκληματικότητα.
⇒ ηθική πτώση του ανθρώπου.

4. Εκφυλιστικά φαινόμενα κοινωνικοπολιτικής ζωής

- αναξιοκρατία.
- στασιμότητα και αδιαφορία.
- πολιτική ανηθικότητα.
- δυσλειτουργία θεσμών.
- κλονισμός του δημοκρατικού πολιτεύματος.
⇒ υποβιβασμός του ανθρώπου, ανταγωνιστικές σχέσεις πολίτη - πολιτείας.

5. Η ζωή στις μεγαλουπόλεις κατάντησε ανυπόφορη.

- κυκλοφοριακό.
- εκκωφαντικοί θόρυβοι.
- συνωστισμός.
- κυριαρχία μπετόν, έλλειψη πράσινου.
- έλλειψη ζωτικού χώρου.
- απρόσωπες σχέσεις.
⇒ καθημερινές πιέσεις και αισθήματα αδιαφορίας, εκνευρισμοί, ανάπτυξη επιθετικότητας.

6. Το χάσμα μεταξύ τεχνικού και πνευματικού πολιτισμού.
7. Η απουσία του ανθρωπιστικού πνεύματος.
8. Η μηχανοποίηση.
9. Η ανάπτυξη του ατομικιστικού στοιχείου σε βάρος της κοινωνικής συνείδησης.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

- ανθρωπιστική παιδεία.
- πνευματική, ηθική καλλιέργεια.
- ανάπτυξη κοινωνικής συνείδησης.
- σεβασμός στο συνάνθρωπο.
- αυτοέλεγχος, αυτοκυριαρχία.

ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Αποτελούν βασικούς φορείς του αιτήματος για ποιοτική ζωή για τους εξής λόγους :

- έχουν μπροστά τους μεγάλο διάστημα ζωής να διανύσουν.
- είναι από τη φύση τους αγνοί και οραματιστές ενός καλύτερου κόσμου.
- είναι γεμάτοι αισιοδοξία.
- έχουν ανάγκη για διοχέτευση της ενεργητικότητάς τους, για δημιουργία ⇒ δυναμική ανάληψη πρωτοβουλιών, απέχθεια για μοιρολατρία.

- αγαπούν το ιδανικό, το τέλειο. Απαιτούν τα πάντα, δε συμβιβάζονται.
- είναι αρκετά ώριμοι να συνειδητοποιήσουν την κρισιμότητα της σημερινής κατάστασης και ν' αντιδράσουν στο «άσχημο κατεστημένο».

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΠΙΘΑΝΗ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗΣ ΤΟΥΣ

- ο κόσμος καταδικάζεται σε μαρασμό.
- συσσώρευση προβλημάτων, εφόσον δεν υπάρχει διάθεση επίλυσής τους.
- τάσεις φυγής απ' τη σκληρή πραγματικότητα ⇒ περιθωριοποίηση, καταστροφικότητα (ναρκωτικά, αλκοόλ ...)
- σπατάλη της ενεργητικότητάς τους .
- χάσμα γενεών.

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΟΡΙΣΜΟΣ

Οι θέσεις και οι γνώμες πάνω σε κάποιο θέμα, τις οποίες υποστηρίζει ένα κοινό.

Μία ομοιογενής αντίληψη του συνόλου των μελών μίας Κοινωνίας γύρω από ένα θέμα που την αφορά. Είναι αποτέλεσμα της σύγκλισης των μελών μέσα από μία διαδικασία επικοινωνίας προσωπικής ή μη.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ

1. Γεωγραφικός χώρος : οι κλιματολογικές συνθήκες και η γεωγραφική θέση επιδρούν στις βιολογικές και ψυχικές λειτουργίες των ατόμων ⇒ καθορισμός κοινών αντιδράσεων και στάσεων:

- ορεινές, δυσπρόσιτες περιοχές ⇒ παρεμποδίζονται οι επαφές με ανθρώπους άλλων περιοχών, χωρών, δε συντελούνται πολιτισμικές ανταλλαγές ⇒ συντηρητική η κοινή γνώμη.
- προσιτές περιοχές ⇒ ευνοούνται οι πολιτισμικές ανταλλαγές, οι διακινήσεις ιδεών ⇒ ανεκτική η κοινή γνώμη.
- βόρειοι λαοί ⇒ η κοινή γνώμη μαρτυρεί την ορθολογιστική τους στάση.

- μεσογειακοί λαοί ⇒ η κοινή γνώμη υποδηλώνει τη συναισθηματική τους φύση.

2. Παράδοση: ήθη, έθιμα, αντιλήψεις, θρησκεία, αξίες κ.α ⇒ παροχή κριτηρίων για την αξία ή απαξία των πραγμάτων, επικοινωνία με τους προγόνους.

3. Πολίτευμα: καθορισμός της λειτουργίας των επιμέρους θεσμών :

- επίδραση έως και διαμόρφωση του συστήματος αξιών.
- δημοκρατία ⇒ ελεύθερη διακίνηση ιδεών, πολυφωνία, ελευθεροστομία, παροχή δυνατοτήτων πολύπλευρης μόρφωσης, ορθή λειτουργία του θεσμού της παιδείας κ.λ.π ⇒ ελεύθερη, αντικειμενική ή κοινή γνώμη.
- ανελεύθερο καθεστώς ⇒ χειραγώγηση μαζών, προπαγάνδα, λογοκρισία κ.λ.π ⇒ εξωκατευθυνόμενη η κοινή γνώμη.

4. Παιδεία:

- διοχετεύει αξίες στην ψυχή των νέων.
- μεταδίδει πολιτισμικά στοιχεία.
- προβάλλει ιδανικά ⇒ παρέχει αξιολογικά κριτήρια.
- όταν λειτουργεί σωστά και εκπληρώνει τους αντικειμενικούς της στόχους (ηθική καλλιέργεια) ⇒ ώριμη η κοινή γνώμη.
- όταν υποτάσσεται σε σκοπιμότητες ⇒ ετεροκαθοριζόμενη η κοινή γνώμη.

5. M.M.E:

- προβολή προτύπων, πολιτικών και πνευματικών προσώπων, μηνυμάτων, αξιών, καταναλωτικών αγαθών.
- ενημέρωση πάνω σε κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές, πολιτιστικές εξελίξεις.
- δυνατότητα επηρεασμού με τα τεχνικά μέσα που διαθέτουν (προπαγάνδα) οι δημοσκοπήσεις και οι στατιστικές προΐδεάζουν το κοινό.
- όταν κατευθύνονται από κύκλους συμφερόντων ⇒ εξωκατευθυνόμενη, αποπροσανατολισμένη η κοινή γνώμη.

6. Πνευματικοί ηγέτες :

- με τον παιδαγωγικό τους λόγο, τις γνώσεις και το κύρος τους μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά το πλήθος συμβάλλοντας συχνά στη διαμόρφωση του συστήματος αξιών μίας κοινωνίας.

7. Γενικότερες οικονομικές, πολιτικές και ιστορικές συνθήκες και συμφέροντα (συγκυρίες) κατευθύνουν τις επιδιώξεις, τους στόχους, τις τοποθετήσεις των μαζών (το ατομικό συμφέρον λειτουργεί συχνά ως εμπόδιο για την καλλιέργεια της κοινωνικής συνείδησης και ευθύνης).

8. Οι προκαταλήψεις (θρησκευτικές ή πολιτικές) και τα στερεότυπα εμποδίζουν την εύρεση της αλήθειας.

Αποστολή της κοινής γνώμης είναι να ελέγχει πρόσωπα και καταστάσεις, να επιδοκιμάζει και να αποδοκιμάζει πρόσωπα και καταστάσεις.

ΘΕΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

- διαμόρφωση κοινών αντιλήψεων, επικοινωνία και ομαλές κοινωνικές σχέσεις, εξασφάλιση κοινωνικής συνοχής. Ο συνειδητός και εκούσιος υπολογισμός της συμβάλλει στην αρμονική κοινωνική συμβίωση.
- κοινωνικοποίηση των ατόμων: η κοινή γνώμη αποτελεί ρυθμιστή της κοινωνικής συμπεριφοράς, εφόσον τα άτομα επιδιώκουν την αποδοχή από το ευρύτερο σύνολο.
- περιορισμός της βίας, της εγκληματικότητας και της ανηθικότητας.
- αντιπροσωπεύει τη λαϊκή βούληση, επηρεάζει τις κυβερνητικές αποφάσεις, κριτικάρει την πολιτική ηγεσία, δικαίως λοιπόν χαρακτηρίστηκε ως πηγή και μέσο άσκησης της πολιτικής εξουσίας.
- η κοινή γνώμη είναι μία γιγάντια κοινωνική δύναμη εξ αιτίας της τεράστιας ανάπτυξης των Μ.Μ.Ε.

- διασφάλιση των अपαράγραπτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ζωής, εργασίας, μόρφωσης, ελευθερίας).
- πάταξη κάθε προσπάθειας παραβίασης των δημοκρατικών διαδικασιών ή αρχών.

ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ

- μαζοποίηση, ισοπέδωση προσωπικότητας, περιορισμός πρωτοβουλίας και αυτενέργειας.
- άσκηση πολιτικής προπαγάνδας. αποπροσανατολισμός των ατόμων από τις πραγματικές τους ανάγκες, διαφήμιση.
- καλλιέργεια ανειλικρίνειας και προσποίησης.
- απόκτηση προκαταλήψεων και φραγμών, συντηρητικότητα
- έλλειψη προσωπικής, ατομικής γνώμης.

ΠΟΙΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΝΟΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

- διαλλακτική, κριτική στάση.
- ελευθεροστομία, πρωτοβουλία, αυτενέργεια.
- αδιαφορία για την κοινή γνώμη, αν έχει αλλοιωθεί από τα Μ.Μ.Ε, αν έχει παρασυρθεί από δημαγωγούς ή αν στηρίζεται σε ατομικά συμφέροντα.
- η αστάθεια της κοινής γνώμης είναι επικίνδυνη,

- η κοινή γνώμη οδηγείται πολλές φορές σε λάθη και παρασύρει τους ηγέτες. Δεν πρέπει να περιφρονεί κανείς τη σωστή κοινή γνώμη, γιατί κινδυνεύει να χαρακτηριστεί εγωιστής, αντικοινωνικός και περιθωριακός.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΩΡΙΜΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ

- ελευθερία στην ενημέρωση, ώστε η κοινή γνώμη να μην είναι κατασκευασμένο προϊόν.
- υψηλό μορφωτικό επίπεδο.
- δημοκρατικό καθεστώς.
- υπεύθυνη στάση πνευματικών ανθρώπων.
- ομαλή λειτουργία του θεσμού της παιδείας.